

RAPPORT DA GESTIUN 2024

Gemeinde/Vischnaunca
Disentis/Mustér

Cuntegn

6 Actividad politica

Cuminonza dils votants
Cussegl da vischnaunca
Suprastonza communal
Direcziun communal
Administraziun communal

8 Segirtad publica

Uffeci funsil
Pumpiers Sursassiala
Polizia da fiug
Protecziun dalla populaziun

11 Scolaziun e formaziun

Cussegl da scola
Equipa d'instrucziun/personal
Diember da scolar/As 2024/25
Svilup dil diember da scolars

14 Cultura e temps liber

Pleiv catolic-romana
Pleiv evangelica-reformada dalla Cadi
Fundaziun «Tür auf – mo vinavon»
Giuventetgna Cadi
Uniun NextGen Surselva
Biblioteca populara Disentis/Mustér e contuorn
La Culturella
Premi Desertina – in «viva sin cultura e cuminonza»
Tscheiver Mustér
Giubileum da 33 onns «Fundaziun Tür auf – mo vinavon»
Uniun Cristallina
Presentaziun dil cudisch «Mumpé Medel – ils Gualsers e lur historia»

Grischun Open 2024
Campionadi grischun da gimnastica d'acrobatica
Adrenalin pur – la scursalera nova si Caischavedra
La Pendent
Center Fontauna

23 Sanadad

Reit da sanadad Surselva
Fundaziun PUNTREIS
Alzheimer Grischun
Seniora-Ca

24 Construcziun

Midadas
Lavurs specificas
Fatgs da baghegiar
Planisaziun locala
Straduns e vias cantunalas
Vias communalas
Sendas ed infrastruttura turistica
Traffic public

33 Ambient

Canalisaziun
Sereneras
Economisaziun da rufids
Center da rimnada a Raveras
Santeri
Malauras, flums ed uals

34 Economia

Agricoltura
Apicoltura
Meglieraziun
Uniun Center sursilvan d'agricultura

37 Menaschi tecnic

Introducziun e lavur quotidiana
Manteniment dall'infrastructura communal
Uaul e prighels dalla natira
Projects
In sguard el futur

40 Finanzas

Survesta dil preventiv 2025

41 Quen 2024

Survesta situaziun finanziaria
Quen da gudogn e sperdita
Quen d'investiziun
Quen dalla circulaziun dils mieds finansials 2024
Bilanza
Deivet netto, atgna finanziaziun, entradas da taglia
Center Fontauna
Annexa al quen 2024
Meglieraziun Disentis/Mustér: Quen 2024
Rapport dalla cumissiun da gestiun
Sedrun Disentis Tourismus SA: Quen 2024

65 Informaziuns generalas

Autoritads communalas 2024
Nossas senioras e nos seniors
Nos defuncts
Naschientschas
Novas votantas e novs votants
Moviment dalla populaziun
Structura da vegliadetgna
Informaziuns

René Epp
president communal

Stimadas convischinas,
preziai convischins

«Anavos tier las qualitads dils onns
siatonta ed otgonta»

Mustér sesanfla actualmein en in
temps impurtont e decisiv. Nossa vi-
schnaunca ei sesviluppada ils davos
50 onns d'in vitg orientaus cunzun
all'agricultura ad ina vischnaunca
e regiun turistica da renum. La se-
cunda mesadad dil 20avel tschen-
taner ha numnadamein era Mustér
profitau dalla gronda prosperitad
economica, tecnologica e turistica.
Cun massa slontsch han ins duront
quels onns da grond svilup fundau
las Penderas Mustér SA e pli tard
avert ils emprems stabiliments da
transport (runals). Ils medems onns
ha il hotel Acla da Fontauna aviert
sias portas. Cun varga 700 letgs ha
il hotel contribuì essenzialmein al
success dalla destinaziun Mustér. Pli
tard han ins remplazzau il hotel da
bogn e cura Disentiserhof cun in ho-
tel da cura e sport. Era quei hotel ha
cun rodund 600 letgs prestau ina
gronda contribuziun al svilup turis-
tic dalla regiun.

Entgins onns suenter ei cun bia per-
schuasiun ed innovaziun vegniu re-
alisau plirs plazs da tennis, denter
auter igl emprem plaz da tennis cun
pastg verd en Svizra. Ils medems
onns ei vegniu realisau il center da
sport e cultura, oz Center Fontauna,
nua ch'igl ei ulteriuramein vegniu
construì plazs da tennis indoor.
Schizun igl eveniment da muntada
mundiala, igl aschinumnau «Davis-
Cup» ha giu liug tier nus a Mustér.
Cun il num «Wimbledon der Alpen»
han ins vendiu da gliez temps nossa

vischnaunca. Curaschus! Sin ina fie-
ra che daventava pli e pli greva eis
ei aschia reussiu da generar ulteriu-
ras entradas. Plinavon ei vegniu re-
alisau entgins onns suenter l'empre-
ma ovra solara alpina «Desertasol».
In'idea innovativa ch'ei oz, varga
30 onns pli tard, pli che actuala.

Suenter quels onns progressivs ei
vegnu in temps da stagnaziun. La
sviulta ei sereducida marcantamein,
la concorrenza internaziunala ha
priu tier, il hotel Acla da Fontauna ha
stuiu serrar sias portas, ils tscheins
hipotecars ein stai fetg aults. Ina cri-
sa d'immobillas ha menau tier ina
recessiun, suandau dil ballun da
speculaziun dotcom (internet), la
crisa da finanzas e pli tard la crisa da
deivets ell'Europa. Tut quei ei buca
semplamein iu senza consequenzas
sper nus ora. In grev temps. Gest en
quei interval ei per fortuna dall'enti-
ra regiun entuorn il Pass Alpsu Sawi-
ris staus 2005 l'emprema gada ad
Andermatt ed ha viu il grond poten-
zial. Dapi lu ha tec a tec la revitalisa-
ziun dil turissem e la formaziun dalla
destinaziun regiunala entschiet.

La grond'activitad sur il cuolm ha
era carmalau novs investurs da nos-
sa vart. L'entschatta ha il niev pos-
sessor dallas penderas Mustér
dau il 2014. Dapi lu ei vegniu inve-
stau en nossa vischnaunca varga
150 milliuns francs. Quei agir fetg
activ ha dau ulteriurs novs impuls
ch'ei stai pli che necessari per nos-
sa regiun. Quellas grondas stentas
dad omisduas varts dil cuolm han
buca sco davos era gidau da svegliar
grond'attenziun sin nossa destina-
ziun e carmalau ulteriurs novs hospes
en nossa vischnaunca. Aschia ein

auters novs investurs vegni tier nus
per reactivar il hotel Acla da Fontau-
na. Il Center Fontauna ed il bogn a
Sedrun ein ils davos onns medema-
mein vegni renovai. Igl optimissem,
la speranza ed il slontsch ein turnai.
Quei ei stau impurtont.

Nossa regiun stat numnadamein
avon grondas sfidas: Demografia,
remplazzament pensiunaments (ge-
neraziun babyboomers), digren da
naschientschas e munconza da per-
sunal qualificau. Fatg ei che nus ve-
gnin a saver sliugar biaras da quellas
sfidas mo comunablamein, cun
anim, motivaziun ed engaschi. Per
sviluppar vinavon nossa vischnaun-
ca e per haver success a liunga vesta
drova ei qualitads sco perseveranza,
persistenza, innovaziun e perschua-
siun. Nus duvrein pli che mai puspei
quei spért da pionier dils onns sia-
tonta, otgonta e navonta. Esser cu-
raschus. Discordanza e scuidonza
retegnan e portan la fin finala mo
malaveglia. Ei drova tuts, la gastro-
nomia, la hotellaria, il commerci ed
il mistregn. Ei drova cunzun unitad.

Sur tut stat ina finamira: Da svi-
luppar vinavon ed aschia far pli at-
tractiva nossa vischnaunca. Quei
va mo comunablamein. Nossa
vischnaunca ha potenzial. Nezegein
nus quel. Ensemen.

Engraziel fetg per Vossa confidanza
ed il grond sustegn.

Cordialmein

Vies president communal
René Epp

Actividad politica

Cuminonza dils votants

Egl onn da gestiun ha la cuminonza da votantas e votants decidiu davart suandonts projects:

Votaziuns communalas

3 da mars 2024 (participaziun 65,3 %)

- Reducir il pei da taglia sin las entradas e sin la facultad 2024 da 110 % sin 99 %
gie 726 (77 %) na 216 (23 %)
- Revisiun parziala dalla planisaziun locala «Explotaziun da crap-pa Ragisch»
gie 687 (78 %) na 194 (22 %)

14 d'avrel 2024 (participaziun 63,3 %)

- Credit da frs. 1'849'000.– per la sanaziun dalla Via Cons
gie 292 (32 %) na 613 (68 %)
- Contract pil dretg da construcziun denter la vischnaunca e l'Ovra solarara Magriel SA
gie 472 (52 %) na 436 (48 %)

9 da zercladur 2024 (participaziun 47,1 %)

- Revisiun parziala dalla planisaziun locala concernent la zona dil spazi d'aua sco era las zonas da prighel Val Sogn Placi e Val da Cuoz
gie 498 (74 %) na 171 (26 %)
- Contract dil dretg dallas auas denter la vischnaunca e las Pendicularas Mustér SA
gie 483 (72 %) na 186 (28 %)

22 da settember 2024 (participaziun 53 %)

- Elecziuns communalas per la periodo d'uffeci 2025/2028

Cussegl da vischnaunca

2024 – in onn cun eveniments le-

El cussegl da vischnaunca ein vegni eligi:

- Bucheli-Caduff Silvia
- Burri Gadola Theres
- Candinas Silvio
- Deflorin Felicia
- Flepp Adrian
- Flepp Otmar
- Flury Placi
- Huonder Remo
- Jasarevic Admir
- Loretz Christian
- Lozza Giusep
- Lutz Lucas
- Maissen Rafael
- Spescha Alfred
- Venzin Ignaz

Sco president communal ei René Epp vegnius reeligijs. Plinavon ein ils geraus Clemens Berther, Wendelin Jacomet e Paul Schmidt, sco era la geraua Jris Lombris vegni reeligi. El cussegl da scola ein Adrian Bigliel, Marisa Dermon-Möckli vegni reeligi. Niev el cussegl da scola ein Toja Maissen Berther sco era Tomas Schmed vegni eligi. Ella cumissiu da gestiun ein Andrea Fry-Betschart, Christoph Kohler e Silvan Manetsch vegni eligi.

Referendum facultativ

Al referendum facultativ ein las suandontas fatschentas vegnidassuttamessas:

1. Credit da frs. 275'000.– per la realisaziun dil concept da molocs enteifer igl emprum quartal 2024
2. Credit da frs. 335'000.– pil remplazzament dalla canalisaziun

greivels e tals che accumpognan nus di per di. Catastrofas dalla natira,

Seduta dil cussegl da vischnaunca dils 13 da settember 2024 a Caischavedra.

d'aua tschuffa sco era la construcziun dalla canalisaziun d'aua schubra dalla Via Cons

3. Rapport da gestiun ed il quen 2023
4. Revisiun parziala dalla lescha davart ils dis da ruaus publics
5. Preventiv 2025
6. Credit da frs. 300'000.– per la sanaziun dalla casa communal

Cunquei che negin ha pretendiu ina votaziun dil pievel, han tuttas fatschentasscontonschiu vigur legala.

Novs burgheis

Egl onn da gestiun han las suandontas personas obteniu il dretg da burgheis:

- Daniel Florin ed Anamaria Magdalena Prediscan dalla Rumenia

Nus beneventein cordialmein nos vischins e sperein ch'els s'integreschien bein en nossa cuminonza.

crisas economicas, uiaras e terrur serbrattan di per di.

Il 14 da schaner – in di avon l'apertura uffiziala dil WEF – seradunan representants dallas tiaras che sustegnan l'Ucraina per anflar ina so-

Ignaz Venzin, president dil cussegl da vischnaunca
«La politica ei da far cun ina buna purziun humor –
la veta ei seriusa avunda»

luziun da pasch cun Moscau. Quella idea cuntinuescha ils 16 da zercladur sil Bürgenstock nua ch'ei vegn tschercau ina sligiazion per saver terminar l'uiara.

La partida populara elegia ils 23 da mars Marcel Dettling sco niev president, ils 6 d'avrel elegia la partida verda Lisa Mazzone sco nova presidenta.

In di zun legreviel per nossas senioras e nos seniors ei ils 3 da mars – quei di conceda il pievel svizzer la 13avla renta a tut ils pensiunai.

Ils 11 da matg gudogna Nemo igl ESC che ha grazia a sia victoria liug igl onn vegnent en Svizra.

El decuors dil meins da zercladur vegnan differentas regiuns dalla Svizra tuccadas da grondas malauras ed ins sto deplorar plirs mortoris en quei connex.

Pliras caussas han accumpignau nus igl entir onn. L'uiara ella Ucraina, l'uiara denter Israel ed ils Hamas procuran da mintga vart per violenza barbarica senza remischun e nundumbrevilas unfrendas.

Il november ei Donald Trump vegnius reelegius sco president dils Stadis uni dall'America. Quella eleziun dispiteivla ha dividu la polula-

ziun americana e vegn era ad haver consequenzas che nus atgein sentir. Occurrenzas legrevilas ha ei dau bias en vischnaunca. Menziunar lessel cheu en spezial la fiasta dil vitg e l'avertura dalla punt pendenta. Entras ina buna organisaziun ha quei purtau bia buna reputaziun per Mustér.

Il cussegl da vischnaunca astga mirar anavos sin in onn 2024 intensiv. Duront miu onn presidial hai jeu astgau tgamunar otg sedutas. Sper las fatschentas che serepetan sco quen e preventiv havein nus astgau tractar differentas fatschentas che han gronda influenza sin la lavur dalla suprastanza e dall'administraziun. Da menziunar ei cheu la midada dil sistem da direcziun en quel da departaments. Quella decisiun ha il cussegl fatg ils 13 da settember a Caischavedra.

Quei ei stau la seduta «extra muros» nua ch'ei era previu da visitar il plazal dalla nova scursalera a Caischavedra. Gest sin quei di ha s. Pieder procurau per malaura e 30cm neiv a Caischavedra, aschia che la viseta ei daventada obsoleta.

Per mei persunalmein ei il datum impurtont ell'agenda staus ils 14 da november. Quei di ha il cussegl visitau il marcau da Cuera. Urs Marti –

president dil marcau – e Géraldine Danuser – presidenta dil cussegl dil parlament dil marcau – han beneventau nus ad in inscunter. Atgnamein sedattan pli u meins ils medems problems tier in marcau sco tier ina vischnaunca pli pintga.

Sco finalizun resta ei a mi dad engraziar per la confidonza e la beinvulientscha ch'jeu hai astgau sentir envers mia persuna dil cussegl, dalla suprastanza, dalla cummissiun da gestiun e dils conlucers dall'administraziun communal.

Suprastanza communal

La suprastanza communal ha danovamein absolviu in vast pensum da lavur. Duront 20 (19) sedutas ha ella tractau 235 (220) fatschentas. Ils protocols da tuttas sedutas dattan in cudisch cun buca meins che 412 (392) paginas.

Direcziun communal

La direcziun communal ei seradunada igl onn da gestiun 2024 a 15 (19) sedutas, duront las qualas ella ha deliberau 101 (122) fatschentas. La suprastanza communal ha access als protocols dalla direcziun, aschia ch'ella ei adina informada davart las decisiuns da temprativa.

Roland Cajacob, meinafatschenta

«La suletta constanta ella veta ein las midadas»

Administraziun communal

Igl onn 2024 ei staus el senn dallas midadas. En vesta dils pensiunaments da differentas personas enteifer il personal dalla vischnaunca han ins instradau gia igl onn 2023 ina reorganisaziun dallas structuras dall'organisaziun communal. Duront igl onn vargau ein quellus structuras novas vegnidus instradas tec a tec ella part operativa dalla

vischnaunca ed il settember 2024 ha il cussegl da vischnaunca approbau la nov'organisaziun cun il model da departaments. Dapi il mars 2025 ei quei model ussa en funcziun. Tier tut quellus midadas ei aunc vegniu vidlunder l'abdicaziun da nies fideivel canzlist Andri Hendry che ha giu il davos settember 2024 siu davos di da lavur tier la vischnaunca da Mustér. En num dil personal

dalla vischnaunca lessel jeu admetter cheu in grond e sincer engraziamet per tut quei che Andri ha prestau duront tut quels onns per la vischnaunca e per la societad.

Enteifer l'administraziun communal ageschan oz duas partiziuns. L'emprema da quellus ei la partiziun da survetschs, menada dad Ursin Flepp, denter auter cun las incaricas dalla controlla da habitonts e cun las lavurs da secretariat e spurtegl. La secunda partiziun finanzas e taglia vegn tgamunada da Romeo Schmed e s'empatscha dad tut ils fatgs da taglia, contabilitad,

taxaziuns e finanzas en general. Cun quell'organisaziun havein nus saviu reparter las responsablads e las competenzas sin pliras schuialas.

Il settember 2024 ha Tino Cadruvi che ha ademplier s'empredissadi tier l'administraziun communal ed ei silsunter aunc segidaus cun nus duront varga in'onnn, giu s'iu davos di da lavur. Era a Tino lein nus admetter in grond engraziament per tut la lavur prestada e giavischin ad el tut mo il meglier per il futur.

Il november 2024 havein nus astgau beneventar Leslie Flury sco nova collaboratura per l'administraziun communal en in pensum parzial da 30%. Nus giavischin ad ella vivon bia plascher e satisfacziun en nossas retschas. Nina Friberg da

Sedrun ha entschiet la stad 2024 s'iu emprendissadi da commercianta tier l'administraziun communal. A Nina giavischin nus bia success e secapescha bia plascher da luvrar el team dall'administraziun communal dalla vischnaunca da Mustér.

Era ellas autras spartas dalla vischnaunca havein nus giu midadas marcantas da personal igl onn 2024. Cun il mars 2024 ha Marco Tomasschett bandunau nus sco responsabel per ils fatgs da baghegiar. Era Ervin Maissen sco menader infrastruttura e baghegiar sa gunder naven dil mars 2025 sia meritada pensiu. Sco successurs per la sparta infrastruttura e baghegiar havein nus astgau beneven-

tar Urban Maissen sco menader da quella sparta e Sandro Muscas sco responsabel per l'infrastructura. Urban ha entschiet sia nova funcziun il settember e Sandro il december 2024.

Sco successur dad Aluis Cabernard che va cun igl avrel 2025 en pensiu ha la suprastanza communal elegiu Pierino Bisquolm sco niev survigilader dallas sereneras e pumpadis. Dapi il settember 2024 ei Pierino ussa fatschentaus cun sia nova funcziun.

Nus giavischin a tut las novas collaboraturas ed als novs collaboraturists bia satisfacziun e plascher vid lur novas incaricas.

Segirtad publica

Gion Tenner, cumandant Pumpiers Sursassiala
«Pumpiers beinscolai e fidai, bien equipament adequat, mo era ina purziun cletg ein il garant per il beinreussir dad ina intervenziun.»

Uffeci funsil

Igl onn 2024 ha igl Uffeci funsil Cadi liquidau 1'208 fatschentas (2023: 1'323). Da quellas fatschentas pertuccan 385 (420) ni 32% la vischnaunca da Mustér. Il quen sia- ra cun in gudogn da frs. 188'445.14 (277'854.80). Da quei gudogn vegnan frs. 8'445.15 (77'854.80) attribui allas reservas e frs. 180'000.00 (200'000.00) reparti allas vischnauncas. La vischnaunca da Mustér obtegn frs. 61'555.80 (72'139.65).

Pumpiers Sursassiala

Alla fin digl onn descha ei da rapportar davart il curriu e passau tier ils Pumpiers Sursassiala. Las cefras en parantesas muossan il stan 2023.

Persunal, scolaziun e perfecziun

Suandonts pumpiers ein vegni incorporai 2024 ed han aschia cumple-

tau igl effectiv dad 85 (82) pumpiers:

- Leandro Bentos, Mustér
- Mirco Decurtins, Bugnei
- Maico Lutz, Mustér
- Marco Manetsch, Mumpé Medel
- Luca Zanin, Disla

Tuts novizs han frequentau il cuors da basa a Rabius/Igniu.

Plinavon ein sescolai vinavon:

- Severin Deflorin, cuors meina-gruppa a Tusaun
- Gion Tenner, audit cuors da basa viafier tier ifa Balsthal

Il cuors da perfecziun pils officiers ha giu liug a Rabius e la sera da perfecziun a Mustér. Duront quella sera ei vegniu profundau la collaboraziun denter ils pumpiers ed ils cussegladers locals per prighels dalla natira.

Pierino Bisquolm ha surpriu pigl 1. da fenadur 2024 la funcziun sco inspectur districtual.

Cun 2024 vein nus optimau las annadas e mirau che quellas seigien ulivas enteifer las retschas dils pumpiers. Aunc ei quei buca diltut contonschiu, denton vegnan ils proxims dus onns annadas fermas relaschadas muort vegliadetgna. La finamira ei da sbassar il diember da pumpiers per che mintgin che presta surveutsch, vegni era mintgaton en acziun.

Ils pumpiers han absolviu en tut 115 (114) exerchezis.

Ils specialists ABC han giu lur di obligatori da perfecziun a Domat.

Pil manteniment da vehichels e material ha ina gruppa da 9 pumpiers procurau. En tut han els prestau rondund 1750 uras da lavur. Cunzun l'installaziun dil niev center da higiena ha procurau per dabia lavur.

Scolaziun ABC a Domat. Tgei effect ha spema da stizzar e co san ins duvrar quella senza far donn agl ambient

Cuors da basa viafier a Balsthal

Seracass ed intervenziuns

2024 vein nus giu 73 (55) intervenziuns. Il diember ei in tec pli aults ch'ils davos onns. Cunzun las viasps han procurau per bia lavur. La pli gronda part dallas intervenziuns vegn sliada entras ina gruppa pinta per tener a bass ils cuosts.

Intervenziuns pli grondas ha ei dau neginas ed aschia ein era ils donns stai pigns. Ei croda denton en egl ch'ils accidents da traffic daventan adina pli e pli fréquents. Aschia sortin nus ils davos onns en media 5 gadas per accidents sin via. En tut ein ils pumpiers stai duront 404,40 uras (561,78) en acziun.

diemb.	sort d'intervenziun	uras
46	survetschs generals	114,00
10	incendis	107,90
6	centralas d'alarm senza fiug	55,50
3	accidents sin via	16,00
3	intervenziuns ABC	70,00
3	agid tecnic general	37,50
1	donns elementars	6,00
1	ulteriuras intervenziuns	4,50
73	total	411,40

Prevenziun e planisaziun

Suandonts plans d'intervenziun ein vegni surluvrai:

- Fuorns, plan general
- Center Fontauna, Mustér

Dapi 2023 promovin nus il sistem da SiBox. SiBox ei in sistem d'access per pumpiers che lubescha in access controllau als objects. En 32 loghens ei quei sistem uss installaus. Nus sperein fetg che possessurs dad objects criticts separticipeschien vivon al program perquei che quel spargna temps ed aschia era cuosts, dils quals il possessur profitescha medemamein. Tier objects novs e renovaziuns ei il sistem dapi 2016 obligatoris.

Sistem d'alarm

Las experientschas fatgas cul niev sistem d'alarm ein fetg bunas aschia che nus slargein la grupp da pumpiers che vegn alarmada sin tuts pumpiers dall'empresa intervenziun. Cunzun per Medel e Tujetsch porscha quei sistem informaziuns impurtonts pil meinacziun. Pierino Bisquolm e Gion Tenner han plinavon collaborau en ina grupp svizra per in'optimaziun da quei sistem. Previu ei in modul d'assistenza pil meinacziun che duei cumparer 2025.

Collaboraziun 117 e 144

La collaboraziun cun polizia e sanitad ei fetg buna e funcziunescha fetg bein. Quei ha – sper ils divers seracass communabels – era il grond exercezi dils 16 da matg 2024 sil Pass Alpsu mussau. Nus vein simulau in accident da viafier ensemen cullas polizias cantunalas grischunas ed uranesas, ils pumpiers dad Andermatt ed ils nos, ils salvaments dad Uri e Surselva, sco era specialists da viafier dalla MGB.

Vehichels e material

Ils dus novs vehichels pil transport da material e persunas ein vegni furni la stad 2024. Igl auto da comando regional che vegn construius ensemen culla GVG ei empustaus e vegn furnius 2026.

La grond'investiziun ei vegnida fatta el center regional da higiena che possibilitescha ussa da lavar il resti e retabilir tut il material per la protecciun dalla respiraziun. Quel ei en funcziun dapi igl uost 2024. Il center ei in dils puncts ch'il cantun Grischun promova per prevegnir a malsognas, cunzun cancer. Plirs studis muossan in clar connex denter fulin, pumpiers e cancer. Per quei prescriba la CSP dapi 2019 ina stricta separaziun dallas zonas schubras e tschuffas sil plaz da seracass, els vehichels ed els locals da pumpiers. Ils locals da pumpiers ein denton aunc lunsch naven da quellas pusseivladads ed ina separaziun ei aunc buca pusseivla. Tuttina fagein nus tut per proteger nos pumpiers da contaminaziun e sensibilisein els durant ils exerchezis davart il prighel.

Ils dus bus da transport novs PLACI e VITUS

Collaboraziun VFS ed MGB

El Tunnel da basa Gottard ei vegniu installau in niev sistem da salvament pigl access Sedrun. Quel pretenda da nossa vart in auter proceder. Nus essan vidlunder da scolar nos pumpiers ensemen cun specialists dallas Viafiers federalas.

Igl exerchezis dil matg sil Pass Alpsu ha mussau fleivleziens dil sistem actual (infrastructura, communicaziun). Quellas essan nus medemamein vidlunder da migliorar. Era ils novs trens dalla MGB pretendan in niev concept da salvament. El decuors da 2025 duei il material necessari star a disposiziun. Il niev camiu

da salvament pil binari ei sin buna via, denton spitgein nus aunc decisiuns dalla Viafier retica che prevedan investiziuns semeglientas. Ina sinergia purtass ina deducziun da cuosts per la MGB.

Nova lescha

Dapi l'entschatta schaner 2024 ein il niev concept, ils novs statuts e las novas leschas en vigor. Las midadas ein marginalas e pertuccan cunzun la finanziaziun dils pumpiers. Pli navon eis ei stau pusseivel d'abolir malgestadads pertuccont prestar survetsch.

Il Cantun ei vidlunder da surluvrar la lescha per cass da crisa. In punct essenzial ein ils stabs da crisa communs che duein el futur era vegnir tracts ensemen regionalmein. Per nus sco organisaziun regionala ei quei in punct fetg impurtont, cunzun tier seracass che pertuccan il medemument pliras vischnauncas. Sche tut va bein, duess la midada entrar en vigor l'entschatta 2026.

Occurrenzias specialas

Era uonn vein nus giu diversas vistas da lunsch e maneivel. Il di dallas portas aviartas ensemen culla reavertura dil Center Fontauna ha dau

la caschun da mussar nies menaschi. Pli navon essan nus semussai allas fiastas dils vitgs da Rueras, Curaglia e Mustér. Mo era las colligiazions cun auters corps da pumpiers ein stadas fritgeivlas. Quellas lubeschan scomi e brat da meinis, cunzun cu ei va per scolaziun ed investiziuns.

Engraziament

Jeu engraziell a tuts pumpiers pigl engaschi durant igl onn. Da tuttas uras vegnan els clamai per porscher agid a tgi ch'ei en miseria. Jeu engraziell allas instanzas politicas ed a nos partenaris per la buna collaboraziun.

A tuts pumpiers ch'ei vegni relaschai ni han bandunau nossa regiun admittel medemamein in engraziament per la buna lavur prestada.

A caschun dalla fiasta d'inauguraziun dils dus novs vehichels

Test LA PENDENTA culla finamira da controllar schebein las calculaziuns constattan culla pratica – quei ch'ei stau il cass

Polizia da fiug

El decuors digl onn 2024 ha la polizia da fiug concediu totalmein 34 (48) lubientschas per baghetgs, scaldaments e stabiliments per gas. Ulteriurmein han giu liug 36 (35) collaudaziuns ed 8 (7) collaudaziuns supplementaras. Igl onn 2024 han giu liug 22 (23) controllas periodicas e 2 (2) controllas supplementaras.

Igl onn 2024 eran 2'262 (2'258) baghetgs sigl intschesch dalla vischnaunca da Mustér assicurai tier l'Assicu-

ranza da baghetgs cantunala per ina valeta totala da frs. 1'419'510'300.00 (frs. 1'460'471'515.00).

Protecziun dalla populaziun

La malsegirtad el mund ei carschida marcantamein. L'uiara ell'Ucraina furiescha vinavon ed ils conflicts el mund s'augmentan, il basegns dalla populaziun suenter segirtad vegn a crescer. Las elecziuns els Stadis uni dall'America han contribuui lur part alla malsegirtad economica e militara. Consequentamein crescha era

la necessitad da mantener ils stabiliments dalla protecziun civila.

La stad 2024 ei il post da rimnada d'urgenza vegnius installaus sigl areal dil Center Puntreis. Grazia a quei post duess ei esser pusseivel da saver clamar agid era sch'il provediment eletric ei sclaus sur pli liung temps. Ulteriuras informaziuns en connex cuagl alarm dalla populaziun e las mesiras ch'ei da prender ein en lavur e vegnan a suandar.

Scolaziun e formaziun

Jris Lombris, geraua scolaziun

«Vul ti planisar in onn ordavon, stos plantar ris. Vul ti planisar ils proxims decennis, stos plantar plontas. Vul ti planisar pil proxim tschentaner, lu stos procurar per ina buna scolaziun dils carstgauns.» (Tschuang-Tse)

Marina Cavelti-Mathiuët, meinascola

«La scola ei sco in matg fluras; las differentas colurs che accumpognan nus igl onn da scola 2024/25 simboliseschan la cumionza da tut ils acturs en scola.»

Cussegl da scola

Suenter esser staus 16 onns member dil cussegl da scola, da quei 12 onns president, ha Simon Bergamin terminau siu engaschi sila fin digl onn 2024. Nus essan nundetg engrazieivels ad el per tut il prestau en favur da nossa scola. Cun gronda premura, profunda savida ed in bien maun per tut las sfidas che spetgan il cussegl da scola ha Simon tgamunau quel a moda suverana. Era en situaziuns hanadas ha el agiu prudentamein ed adina en favur da nos affons e nossas personas d'instrucziun.

Duront il temps da siu presidi ha Simon luvrau ensemen cun ils meinascola Kai Hinrichsen, Roger Tuor ed il davos cun Marina Cavelti-Mathiuët. Ensemen cun els e las personas d'instrucziun ha el astgau sviluppar e promover nossa scola tier

ina fetg buna scola che damogna mintga sfida e porscha a nos affons ina buna basa sin lur via d'educaziun e promoziun.

A Simon Bergamin engraziein nus per tut prestau en favur da Nossa

Scola Populara e giavischein ad el tut bien per siu futur.

Equipa d'instrucziun / personal

Igl onn da scola 2024/25 occupa la vischnaunca 24 personas d'instrucziun en pensum cumplein ni parzial. Duas mussadras da scolletta, otg scolastAs primarAs, duas pedagogas curativas, duas catechetas, tschun personas d'instrucziun pil scalem superiur, duas scolastas per zambergiar textil e scolaziun da tenercasa e personas d'instrucziun pil sustegn da lungatg e per l'assistenza en differentas classas.

Motto da scola fluras

Diember da scolar/As 2024/25

	scoletta	scola primara	scola superiura
Disentis/Mustér	39	124	36
Medel	3	3	-
Total		205	

Classa	Scolast e scolasta	Medel	Buobs	Buobas	Total
Scoletta	Petra Pally	1	12	9	21
Scoletta	Flurina Manetsch	2	9	12	21
Assistentia, sustegn da lungatg	Andrea Schmed				
Assistentia	Nicole Bergamin				
Total scoletta		3	23	21	44

Scola primara

1. classa	Valeria Hendry		9	6	15
2. classa	Ladina Venzin, Riccarda Bass		12	11	23
3. classa	Michel Andriuet		12	6	18
4. classa	Dina Pally	1	9	10	19
5. classa	Sandro Tomaschett	1	9	11	20
6. A classa	Gionina Spescha		8	9	17
6. B classa	Gion Tenner	1	8	7	15
Total		3	67	60	127

Pedagoga curativa	Stefania Ritter				
Pedagoga curativa	Regina Giger-Caminada				
Art textil e tecnic	Irena Flepp / Catarina Steger				
Religiun/etica	Corina Defuns / Ursina Murer				
Sustegn da lungatg	Riccarda Bass / Stefan Hagenbuch				
Assistentia	Rosangela Giger-Klaiss / Stefan Hagenbuch				

Scola superiura

1. reala	Adrian Pally		2	4	6
2. reala	Fabian Tschuor		1	4	5
3. reala	Kai Hinrichsen		6	1	7
Total			9	9	18
1. secundara	Adrian Pally		2	3	5
2. secundara	Christoph Berger		4	4	8
3. secundara	Gabriel Venzin		3	2	5
Total			9	9	18

Pedagoga curativa, talian	Stefania Ritter				
Art textil e tecnic / ELT	Catarina Steger / Irena Flepp				
Religiun	Ser Christoph Zingg, Sar Mathew Kurian				
Sustegn da lungatg	Stefan Hagenbuch				

Total scolars (incl. scoletta)		6	106	99	205
---------------------------------------	--	----------	------------	-----------	------------

Svilup dil diember da scolars

2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
194	200	183	196	202	215	205

El cerchel scolastic ha ei cun il niev onn da scola 2024/25 dau suandon-tas midadas: Pia Condrau-Schuoler ei la stad 2024 ida suenter 28 onns ella bein meritada pensiu. Niev ha-vein nus saviu beneventar el team Flurina Manetsch (persuna d'instrucziun scoletta), Nicole Bergamin (assistenta scoletta) e Rosangela Giger-Klaiss (assistenta primara). Las suandon-tas persunas han astgau festivar in giubileum da survetsch: Irena Flepp-Sac (35 onns), Adrian Pally (15 onns), Petra Pally-Flepp (10 onns), Andrea Schmed-Beer (10 onns), Fabian Tschuor (10 onns). Cordiala gratulaziun ed engraziel fetg pil grond engaschi e la fideivla-dad!

Onn da scola 2024/25

Il motto da quest onn da scola ein fluras da tuttas colurs: Mintga singu-la colur, mintga flura – mintga affon, mintga persuna d'instrucziun e tut ils collaboraturs – contribueschan lur part agl entir maletg. Ensemen lein nus rinforzar la cuminonza, la veta e las colurs da nossa scola. Era la diversidad culturala, linguistica ed ils differents characters portan in grond enrihament en nossa scola, en nies vitg e nossa regiun – e naturalmein era sfidas ella communi-caziun e l'integrasiun. En scola em-pruein nus da promover ina cultura

da respect e da capientscha vici-ndevla per rinforzar la cuminonza. La diversidad porscha la pusseivladad da preparar ils scolars per la veta professiunala ed il mund globalisau cun emprendre in da l'auter e cun promover ina moda da patertgar aviarta e toleranta.

Regularmein vegn giudicau la qua-litad en tut las scolas publicas dil cantun Grischun. Tier nossa scola ha la valetaziun e promoziun da scola (VPS) giu liug il schaner 2024. L'eva-luaziun vegn realisada mintgamai cun integrar las autoritads dalla sco-la, la direcziun dalla scola, las persunas d'instrucziun, las scolaras ed ils scolars, sco era ils geniturs. Il rap-port constatescha in bien tochen fetg bien resultat. Cun agid da quel-la veta externa professiunala sa la scola cumpletar las mesiras da svi-lup internas.

Sco mintg'onni ei la scola stada acti-va sin differents secturs ed ha en-rihiu igl emprendre dallas scola-ras e dils scolars cun realisar dis da project, separticipar ad occurren-zas, far excursiuns e bia auter. Per mo numnar entgins exempels: La rimnada da pupi, ils dis da sport d'unviern ni l'jamna da skis, il can-tar dils retgs e dallas reginas da Bua-nia, igl embelliment dil til da tschei-ver, la decoraziun dallas finiastras pil

Cantar dils retgs e dallas reginas da Buania

temps d'advent, venditas da diffe-rents products per sustener institu-zions caritativas, schubergiar cultira en vischnaunca e bia, bia auter.

Award per jamna da steilas

Ils scolars dil scalem superiur han cun lur project «Aua Viva» gudi-gnau il premi dall'jamna da steilas dall'UNICEF e la revista «Schweizer Familie». En tut han els vendiu 500 butteglas aua minerala, etichetta-das entuorn per in project dall'UNI-CEF el Bangladesch nua ch'ins gida da migliurar il provediment d'aua schubra. L'acziun ei vegnida suste-nida dil plevon reformau Christoph Zingg. Per tuts ei quei stau ina nova experientscha ed il premi ei staus ina gronda e biala sorpresa. Cordia-la gratulaziun!

Tscheiver 2024 scoletta

Cultura e temps liber

Pleiv catolic-romana

Gl'onn vargau ei staus influenzaus da grondas midadas geopoliticas, da vegls e novs conflicts denter pievels ni naziuns, sco era da profunds moviments da migraziun. Midadas globalas da pussonza, malsegirtads economicas e tensiuns regiunalas caschunan gronda malsegirtad. La migraziun resta vinavon in tema central, aschibein en consequenza dad uiaras, persecuziun politica ni religiosa, sco era per motivs da miseria finanziaria e dalla midada dil clima. Il moviment da milliuns da carstgauns suls cunfins, munta ina gronda sfida per biaras naziuns sigl entir mund. Las consequenzas humanas dallas uiaras ein sgarscheivlas. Durnas ed affons ein pertuccai specialmein damai ch'els ein savens las victimas principalas da violenza e paupradad. Deplorablamein stuein nus constatar che la carstgounadad ei aunc lunsch naven d'ina coesistenza pascheivla. Aschiditg ch'ils interess geopolitics predomineschan il beinstar dalla populaziun civila, vegn ei ad esser grev d'anflar la pasch. Ei dat denton segns che laian sperar e che dattan curascha.

La pastoraziun

Nus tuts fagein persenn ch'igl interess per la cardientscha e la Baseligia svanescha pli e pli fetg. El temps modern dat ei tonta distracziun che la collaboraziun cun la Baseligia ha mo pli prioritad marginala. La societad moderna basegna novas sfidas pertuccont pastoraziun e lavur cumina. La digitalisaziun, valetas midadas e la sminuaziun da colli-giaziun partenent la baseligia, pretendan novas ideas, ideas creativas e flexiblas. Quellas portan denton era novas schanzas per tschercar novas vias, seigi quei entras pastoraziun-online, collaboraziun regiunala ni interculturala per aschia contonscher tuttas generaziuns.

«Vus essas il sal dalla tiara, vus essas la glisch dil mund!» Aschia in plaid ord igl evangeli. La pleiv, nossa cuminonza cristiana sa mo exister era egl avegnir sche nus essan activs, sche nus prendein art e part e sche nus vivin la cuminonza. Lein se spruar dad esser il sal dalla tiara e la glisch dil mund.

Dapi tschun onns ei sur Mathew plevon a s. Gions. Cun plascher astgein nus informar che nus vein saviu prolungir il contract cun igl uestgiu da Puttur. Uestg Josef Maria ha medamein prolungiu la missio a sur Mathew per tschun ulteriurs onns ed el medem mument numau sur Mathew sco administratur pastoral dallas pleivs Medel/Lucmagn e Tujetsch.

Collaboraziun denter las pleivs

El temps actual, nua che societad e baseligia semidan cuntinuadamein, para a mi la necessitad d'ina assistenza pastoral pli e pli urgenta. Il plevon classic ch'era responsabels pils survetschs divins, sco era per la pastoraziun e l'instrucziun religiosa en scola ei strusch pli d'anflar. Mo in survetsch divin tonscha pil pli buca per ademplir ils basegns dils commembers da nossa baseligia. In'assistenza pastoral contribuescha e gida a rinforzar e sustener la pastoraziun. Ella sa sorprender impurtontas incaricas pastorales pigl accumulament da nos commembers dalla pleiv. Cun s'occupar intensivamein cun nossas damondas sa in'assistenza pastoral aschi bein risguardar, elaborar ed era contonscher finamiras concretas. In agid pastoral sa sper la lavur pastoral era promover purschidas da perfecziunament, gl'accumpliment en situaziuns da crisa, organizaziun da workshops, luvratoris, integraziun da giuvenils, in summa crear purschidas per differents situaziuns ella veta.

Quellas incaricas sa in plevon strusch pli sorprendere, ton pli che nus vein en nossas treis pleivs da Sursassiala mo pli in plevon a disposiziun. Dapi gleiti treis onns succedan discussiuns pertuccont ina col-laboraziun enteifer las treis pleivs. Ils interess, ils basegns, denton era las pussevildads ein differentas. Ina collaboraziun pretenda midadas dallas structuras ed oravontut la voluntad e la prontad da s'engaschar aschi bein cun finanzas e cun forzas humanas. Actualmein tscherca nossa pleiv l'integraziun d'ina assistenza pastoral, quei silmeins en piazza parziala e cun la speranza da baul ni tard era saver integrar las duas ulteriuras pleivs.

Instrucziun religiosa

Era uonn lein nus menziunar l'impurtonza dall'instrucziun religiosa da nos affons. Igl onn da scola 2024/25 ein els vegni instrui da suandontas persunas:

Ursina Murer

1. – 2. classa primara

Corina Defuns

3. – 6. classa primara

Ser Christoph Zingg

1. – 2. classa superiura

Sur Mathew Kurian

3. classa superiura

La collaboraziun cun la pleiv evangelica dalla Cadi ei secumprovada. Ser Christoph instruescha las duas empremas classas superiuras, ferton che sur Mathew ha surpriu la davosa classa superiura. Bugen speirein nus che quella buna collaboraziun cuntinueschi era ils proxims onns.

El decuors dalla primavera 2025 terminescha dunna Ursina Murer la scolaziun da catecheta. Gia egl onn da scola 2024/25 ha ella surpriu las duas classas pintgas per instruir ils affons ella religiun. Dunna Corina

Defuns instruescha la tiarza entochen la sisavla classa. In grond pensum per ella ei mintgamai la preparaziun dils affons per l'emprema sontga communion e per la gronda fiasta dalla sontga creisma. In grond engraziament a tuttas personas che s'engaschan per l'instrucziun religiosa en nossa scola dil vitg.

Fiastas ecclesiasticas

Era uonn vein nus puspei giu la caschun da s'entupar a caschun da nossas fiastas ecclesiasticas che han ina gronda muntada per nossa pleiv. Ils survetschs divins a caschun dallas quaterfiastas, da dumengia alva, da Sontgilcrest ensemen cun la claustra, da s. Gion Battista e las perdanzas dallas diversas capluttas e baselgias, ein caschuns d'exprimer la communitad cristiana. In grond engraziament s'auda als chors baselgia s. Gions e Segnas, alla societad da musica ed als tamburs, all'uniun da giuventetgna ed a tuttas ulteriuras uniuns per lur impurtonta e biala participaziun. Lein spezzar ch'ei gartegi a nus da mantener quellas bialas fiastas grondas ch'ei segn d'ina viva e biala communitad en vischnaunca e pleiv.

Las treis gruppas dils Sogns Retgs avon casa da scola (foto: Paul Duff)

Primizia secundaria Pader Murezi

Duront la renovaziun dalla baselgia claustrala han las grondas fiastas dalla claustra giu liug en baselgia a s. Gions. Claustra e pleiv ein lu secunvegna da s'entupar ina gada ad onn ad in survetsch divin com-

munabel en baselgia s. Gions. Nus selegrein ed essan perschuadi dils avantatgs d'ina buna collaboraziun denter claustra e pleiv. Aschia essan nus puspei s'entupai dumengia, ils 6 d'october al survetsch divin comunabel a s. Gions. Nus vein astgau beneventar Murezi, il giuven pader dalla claustra che ha suenter sia primizia ils 12 d'avrel, legiu sia emprema sontga messa a s. Gions. Suenter messa ha la pleiv envidau la cumionza claustrala ad in mudest gentar el Center Puntreis.

Di da suppa

Dumengia, ils 10 da mars 2024 ha il Cussegl pastoral dalla Pleiv s. Gions en collaboraziun cun la pleiv evangelica dalla Cadi, organisau il di tradiziunal da suppa. Adina duront la cureisma s'entaupan las pleivs en halla Cons ad in gentar comunabel. Ils dus davos onns ei il recav dalla collecta vegnius surdaus ad instituziuns egl'exteriur. Ton pli ha ei fatg grond plascher da saver surdar uonn la biala summa da quasi 2'500 francs alla Kita Lumpazi a Mustér. In grond engraziament al cussegl pastoral per l'organizaziun da quei di.

Ministrantas e ministrants

Igl ei usit che scolaras e scolaras dalla tiarza classa sorprendan mintgamai il survetsch da ministrar quei onn ch'els astgan retscheiver l'emprema sontga communion. Igl ei propi legreivel che biaras e biars stantan era suenter quei onn a disposiziun per survir messa. Per lur bi ed impurtont survetsch a caschun dallas sontgas messas engraziein nus da cor ad els. Actualmein astgein nus dumbrar 25 buobas e buobs che ministreschan a s. Gions ed 11 buobas e buobs a Segnas.

Salid dil Segner

Cun l'entschatta digl onn da scola vegnan ils affons, naven da scoletta entochen la tiarza classa envidai ina gada il meins allas devoziuns dil

Salid dil Segner. Quei succeda entochen dumengia da palmas, nua ch'ils affons dalla tiarza classa prendan cumiau da quellas devoziuns cuort avon lur dumengia alva. Els retscheivan in regal sco regurdientscha da quei temps el rudi dil Salid dil Segner.

«In scazi per il cor» ei stau il tema central dallas devoziuns dad uonn. Ils affons ein s'occupai duront las devoziuns cun la semeglia da Jesus che raquenta dad in scazi zuppaus egl'èr e cun la damonda co ins sa sez rimnar scazis per il cor. Enten imprendender d'enconuscher la sontga Lisabet che ha partiu tut culs paupers, han ils affons encurschiu ch'ins rimnats scazis enten s'engaschar per il concarstgaun e gidar quel.

La sonda, ils 28 da settember ein ils affons, lur famiglias e biars parochians serimnai ella baselgia da Segnas per assister ad ina messa da famiglia cul tema: «Engraziament per la raccolta». Suenter la messa ein biars s'entupai da buna luna en casa da scola tier in puschnegn.

Biars affons, naven da scoletta entochen la tiarza classa, visetan cun plascher e grond engaschi las devoziuns preeucaristicas.

Sin la pagina d'internet san ins s'informar davart las devoziuns e contemplar fotografias dallas sentupadas: www.saliddilsegner.ch

Affons dil Salid dil Segner ella baselgia a Segnas

Emprema sontga communion

Dumengia alva, ils 7 d'avrel 2024 han 14 affons dalla tiarza classa as-

Ils premcommunicants 2024 (foto: Paul Duff)

Avat Vigeli, la catecheta Corina ed ils 11 niev cresmai (foto: Paul Duff)

tgau retscheiver l'emprema sontga communion. Duront in onn ha la catecheta Corina preparau els sin lur grond di da fiasta. Cul tema: «Nus partgin paun e fagein cuminonza» ein els sepresentai ad ina gronda raspada en baselgia. Suenter il survetsch divin ha il cussegl pastoral offeriu a tuts presents in aperitiv avon casa pervenda sil plaz Sut Gliendas.

Creisma 2024

Gliendisdis-Tschuncheismas ei stau in grond di per ils 11 giuvenils dalla 6avla classa. Communablamein ein els entrai en processiu en baselgia per retscheiver il sacrament dalla sontga creisma. Duront in onn ha la catecheta Corina preparau els per quella gronda fiasta. Da nies avat Vigeli, sco confirmatur ein els vegni unshi e sigilai cul dun da Diu e dil

sogn Spért. Els vegnan cheutras rinforzai per lur veta en nossa societad sco era per lur via el ravugl dalla baselgia cristiana. Ensemen culs confirmands, cun lur famiglias e tuts presents en baselgia ha avat Vigeli celebrau il survetsch divin preparaus dils confirmands tenor il motto: «Sco ina roda da vent». Suenter il survetsch divin han tuts presents astgau guder in aperitiv a Sut Gliendas.

Engraziament

Gl'entir onn ora vegn prestau bia lavur da biaras e da biars. Perquei descha ei d'engraziar a tuttas e tuts ch'ei s'engaschai en ina moda ni l'autra per la pleiv ed han fatg dil bien a nossa cuminonza. Quei engaschi ei adina staus impurtonts e vegn pli e pli impurtonts per nossa pleiv. El demuossa che nus lein esser

ina cuminonza cristiana. Nus sperein d'astgar sebasar era el futur sin quella collaboraziun e sil sustegn da biaras e biars. Per nus tuts giavischein nus tut il bien, sanadad, cuntentientscha e la benedicziun dil Tutpusent.

Pleiv evangelica-reformada dalla Cadi

Liug da speronza Aua Viva – ils 24 d'uost 2024 ha la pleiv inauguru il biotop renovau spel center communal Aua Viva. Suenter ch'il simbol dil center communal veva piars aua duront pliras stads ei ina sanaziun daventada indispensabla. 40 hosps han schau plascher la renovaziun gartegiada che vul satisfar egl avegnir cun ina zona da riva creada da niev, cun ina circulaziun dall'aua niev endrizzata e cun in puoz niev endrizzau cun crappa naturala: Aua Viva – aua viventa.

In baun mellen ch'ei contonschibels tras gl'access dils visitaders e dallas visitadras vegn el futur ad attrer l'attenziun ed envidar passantas e passants da star eri e da far in paus. La vesta miraculosa sin il biotop, sco era la flora e fauna viventa, duein enrihar ils hosps da tuttas confessions e da tuttas preferenzas mundialas: Liug da speronza – Aua Viva.

Il biotop renovau spel center communal Aua Viva

Aua Viva ei era staus il num dil project cun il qual scolaras e scolar digl 1. e 2. scalem superiu han gudignau il «Sternenwoche-Award» 2024 da l'UNICEF e dalla «Schweizer Familie»: Las butteglas da Passug-

ger da miez liter ein vegnidas tacadas cun 500 etichettas, creadas individualmein e vendidas en favur da projects d'aua a Bangladesch – 500 pintgas ovras d'art per affons dallas pli paupras tiaras dil mund. Il project ha perschuadiu la giuria ed aschia han las scolaras ed ils scolars astgau retscheiver il premi desiderau ils 24 da matg 2024 el rom d'ina cerimonia ella casa da teater (Schauspielhaus) a Turigt.

La pretensiun dad esser in liug da speranza ha accumpignau la pleiv era cun l'introducziun da novas fuormas dil cult divin: «Kirche Kunterbunt» ei vegnida celebrada per l'emprema gada, in format interdisciplinar e festiv nua ch'affons, geniturs, tats e tattas ha envidau da far fiasta, giugar, reflectar, rir e magliar. E naturalmein ei quella emprema ediziun vegnida dedicata al tema «aua». Liug da speranza – Aua Viva. Tuts formats el liug da speranza Aua Viva ein aviarts per tut las confessions. Quei vala specialmein per il cant dils affons che vegn purschius duront il temps da scola adina il mardis avonmiezdi, per il cant dalla sonda (ina gada il meins) mo era per ils ulteriurs cults divins specials: La fiasta da Pastgas matutina, il cult divin dalla stad silla ruina da Sogn Benedetg ni il cult divin da gospel cun Frank Tender. In'attracziun speciala ei era la jamna d'oraziun per l'unitad dils cristians che vegn celebrada alternond a Sogn Gions ed en l'Aua Viva. Duront igl onn da rapport ha plinavon la liturgia da Burkina Faso mess el center la forza purificonta e vitala da l'aua. Liug da speranza – Aua Viva.

Fundaziun «Tür auf - mo vinavon»

Cun ina fiasta populara ha la «Fundaziun Tür auf – Mo vinavon» festiva el center communal Aua Viva siu giubileum da 33 onns. «Festivar muments in cun l'auter» ei stau il motto – ed ils hosps ein vegni en roschas ed han fatg fiasta cun: Casti da

siglir e carrussel d'affons, smincar e far termagls, gril e petta, visetas cun guidas tras ils menaschis dalla fundaziun (Kita Lumpazi, Giuventegna Cadi, Mbara Ozioma), bellezza presentaziuns da ballet, in concert cul cantadur da schlaghers ed entertainer «Alessandro Dato». Ensemen han ils hosps celebrau sur treis generaziuns ora nunemblideivels muments!

Igl onn da fiasta ha entschiet cul secund concert dil «Neue Zürcher Orchester» sut la direcziun da Martin Studer. Ovras da Dimitri Schostakovic, Giovanni Bottesini e Joseph Haydn cun in'atmosfera familiara el center communal Aua Viva han incantau ils numerus hosps da lunsch e da maneivel.

L'exposiziun «La Lueur d'Espoir» – «Die Glut der Hoffnung» dalla giuvna artista bernesa Julia Maria Schneider ei vegnida aviarta ils 24 d'uost 2024 cun dudisch purtrets. Plein speranza e plaids commovents ha l'artista raquintau l'arrivada dils emprems fugitivs cristians alla costa dil sid dalla Frontscha. L'exposiziun ha attratg numerus hosps. Ensemen han els celebrau ils segns fervents dalla speranza.

Il punct culminont digl onn da giubileum ei stau il Charity Gala Dinner che la Canorta Lumpazi ha organisau ils 8 da november 2024 cun ina tscheina magnifica, hosps palpitonts (denter els il cusseglier naziunal Martin Candinas), in striun misterius en in ambient festiv. Tut quei ei stau preparau per varga 80 hosps che han festiva ensemen il giubileum da 10 onns Canorta Lumpazi.

Concert dil cantadur da schlaghers Alessandro Dato

Era il menaschi dalla canorta ha funcziunau fetg bein – varga 100 affons per jamna, ina stabilitad persunala e la distincziun da Lea Cabernard al campinadi professional ein stai motiv da selegrar. Bunas perspectivav pigl avegnir sco era il svilup dil «Hort» a Trun e dalla meisa da miezdi a Breil suttastrehan il success.

La situaziun finanziaria caschunada entras il deficit structural ei aunc adina meins legrevla. Grazia al fatg ch'il cumin politic dalla Cadi ha surpriu ina gronda part dil deficit, ha quel saviu vegnir reducius marcantamein. Tuttina resta in import en rama bassa da tschun cefras che l'instituziun responsabla sto cuvierer cun mieds finansials da tiarzas persunas (donaziuns, surdadas). Cun l'entrada dalla nova finanziaziun dalla Kita – che havess dad ir en vigor igl uost 2025 – sperein nus da puder contonscher ina miglior durabla.

Duront igl onn da rapport ha la Giuventegna Cadi formau 15 novas menadras e menaders da giuventegna. Aschia ei il menaschi dils treis loghens d'inscunter per la giuventegna a Surrein, Mustér e Sedrun puspei garantius entras ina «atgna generaziun giuvna». Divers projects pli pigns han cumpletau la lavur els loghens da sentupada, las uras da conversaziun che Gabriela Cabalzar porscha als giuvenils per jamna ein era duront igl onn da rapport vegnidadas dumandadas fetg.

El rom dalla jamna d'acziun per la protecziun da sanadad psichica che vegn organisada mintg'onni digl Uffeci cantunal da sanadad, ha Giuventegna Cadi envidau il november 2024 ad ina sera d'informaziun davart la protecziun da malsognas sexualmein transmissiblas en la halla Cons.

CAMPS CADI ein viagai cun varga 30 giuvenils el marcau dil port beltg Antwerpen. Denter crema da lotus (ina specialitad ultimativa da solver

dalla Belgia), truffels frittai e las uafas han ils giuvenils passentau ensemen 8 dis instructivs e commovents en in marcau ch'ei vegnius destruius dil-tuttatfatg per tiara sunter la secunda uia mundiala e ch'ei serevegnius ils davos decennis ed ha pudiu vegnir stabilisau puspei ad in center da commerzi e cultura prosperont.

«Tischlein Deck Dich» vegn frequentaus vinavon bein ed ei s'estabilius sco part fixa dalla purschida sociala dalla regiun. El center Aua Viva vegnan varga 80 persunas provedidas cun verduras, fretgs, products colonials, conservas e bubrondas en il rom dalla taxa da victualias. Quei ha liug mintg'jamna el center Aua Viva. Ord «Tischlein Deck Dich» e cul lontsch dalla Crusch Cotschna dil Grischun ei vegniu fundau la fin digl onn 2024 il «café da sentupada» – in'ura caffè meinsil che reunescha las requirentas ed ils requirents d'asil dil center da transit Bellavista ed indigens. Il «café da sentupada» el center Aua Viva ei adina aviarts il tierz gliendis dil meins.

Viadis en Nigeria ein aunc adina difficults – politicamein, economicamein e socialmein ei la tiara en ina curdada libra. Mbara Ozioma ei cheu veramein in radi da speron-

za: Christoph Zingg, Roland Just e Christoph Roer dils cercels da lavur ecumens «Eine Welt» a Wohlbeck (D) ein viagai igl october 2024 bein surveglilai ad Umunumo ed han assistiu all'inauguraziun uffiziala dalla «Mbara Ozioma Farm» tenor ils princips da Songhai. Quella puraria representa in engrondiment rashuneivel e persistent dalla «Mbara Ozioma Foundation». La cultivaziun ecologica, naturala ed integrada da fretgs e da verduras, cumbinada cun ina tratga da biestga e pèschs, ecologica e profunda, arva surtut allas dunnas – ellas ein responsablas per nutrir lur famiglias – pusseivladads da formar in avegnir plein speranza. Mintgamai 25 dunnas vegnan scoladas en las metodos da cultivaziun corrispudentas ed ina part dallas victualias raccoltadas vegnan vendidas sin fieras localas ni vegnan utilizadas per agen diever. Ina part vegn era vendida ella stizun endrizada sigl agen bein puril! Ultra da quei contribuescha la puraria in'impurtonta part al provediment per la cuschina da scola. In project plein speranza pigl avegnir! Festival muvents in cun l'auter – era el lontan ad Umunumo ei quei stau pusseivel. Engraziell fetg a tuttas e tuts che han contribuì a quei onn 2024 multifar, plein tensiun e speranza.

Giuventetgna Cadi

Nos giuvenils e giuvenns carschi vegnan confrontai cun dabia sfidas en lur veta da mintgadi. Igl ei impurtont ch'els vegnien accumpignai era sper la famiglia e la scola. Quei accumpignament sa esser tras uniuns da sport e cultura, mo era entras la purschida da Giuventetgna Cadi.

Ella politica regia bia malruaus, ils giuvenns san buca prender adina in bien exempel dallas regenzas mundialas. Nies futur, era quel da nos giuvenils, schai els mauns ed ellas decisius che vegnan pridas uss, seigi quei bunas ni mendras. Giuventetgna Cadi vul promover il sistem democratic. Tuttas e tuts astgan impurtar giavischs e dar impuls era ella veta politica da nossas vischnaucas.

Uniu NextGen Surselva

L'uniun NextGen Surselva ch'ei vegnida fundada l'entschatta 2024 vul sco organisaziun regiunala da giuventetgna dar ina vusch alla giuventetgna e far valer ses basegns viers la politica regiunala e communal. La finamira fuss dad intimar giuvnas e giuvenns da tuttas 15 vischnaucas sursilvanas da far part all'organisaziun – ei duess dar ordlunder quasi in parlament da giuventetgna. L'uniun vul buca tscherchar suletta-mein il dialog, mobein era iniziar agens projects per contonscher ina participaziun activa dalla giuventetgna els process socials, ella politica regiunala e communal. NextGen vegn sustenida finanziamein dalla Regiun Surselva. Ed uss ha ei num per tuttas vischnaucas: Ir alla tscherca da commembers.

Biblioteca populara Disentis/ Mustér e contuorn

Igl onn 2024 ha la Biblioteca populara Disentis/Mustér e contuorn festiva siu giubileum da 40 onns. Grazia al susteniment dalla vischnaunca da Mustér, sco era allas contribuziuns dallas vischnaucas da Tujetsch, Medel e Sumvitg, havein nus astgau

Malegiar ella canorta Lumpazi

Ils affons vid termagliar

Sentupada dallas collaboraturas e diils collaboratur (anterior ed activs) e commembers dalla fundaziun dalla biblioteca

Prelecziun dall'atura Lena Raubum per 1. e 2. classa

offerir gratuitamein alla populaziun ils abonnaments dalla biblioteca durant igl onn da fiasta 2024. Quei ei vegniu apprezzau fetg dallas utilisadoras e diils utilisaders e nus astgein selegrar da 55 novs abbonents. Ultra digl abbonament gratuit ha il team dalla biblioteca organisau durant g'entir onn bia differentas occurrenz. Pliras da quellas occurrenz ein sedrizzadas a nossa clientella giuvna: Robotica, buorsa per brattar cartas da Pokèmon e da ballapei, zambergiar per Pastgas e Nadal, leger avon al tgaun Tinca, star sur notg en biblioteca, historias a caschun dalla fiera da Nadal, kino da cudischs da maletgs (Mats) sco era historias, versets e canzuns pils pigns (Buchstart).

In'occurrènz tut speciala ei la presentaziun da Sandra Blum per las scolettas stada. Sandra Blum ha visitau nus sco fumitgasa Greta. Accumpignada da sia gaglina ha ella raquintau als affons historias e detgas da temps passai.

Ils affons da scola ein stai envidai igl october allas prelecziuns d'aturas e d'auturs. Nus havein astgau beneventar Lena Raubum per la 1. e 2. classa, Boni Koller per la 3. e 4. classa, Hans Jürgen Feldhaus per la 5. e 6. classa sco era l'atura grischuna Romana Ganzoni pil salem superior. Las prelecziuns interessantas han plaschiu oreifer als affons da scola, allas personas d'instrucziun, sco era allas bibliotecaras.

Pils carschi havein nus organisau il fevrer in'occurrènz cun Felici Schuoler. El ha legiu ord siu cudisch «Pissius: revista d'in muntagnard». El meins fenadur ha Not Soliva presentau sia translaziun «Il Hobbit» da J.R.R. Tolkien. Sco usitau ein quellus duas occurrenz vegnidas completadas cun ina discussiun culs auturs ed in pign aperitiv.

In punct culminont digl onn da giubileum ei stau il brunch ch'il team actual dalla biblioteca (Nadja Hosang, Ulrike Lechmann, Jo-

landa Venzin, Manuela Venzin e Petra Schmid) ha organisau sonda, ils 23 da mars 2024 per las anteriuras collaboraturas dalla biblioteca. 20 anteriuras collaboraturas sco era enqual commember dalla fundaziun dalla biblioteca han dau suatientscha a nies invit e gudiu da star da cumpignia. Cun cuorts referats havein dau in sguard anavos. Aschia han Jris Lombris-Manetsch e Rico Deflorin, da lezzas uras commembers dall'uniun da giuventetgna, raquintau co els han avon 40 onns dau igl impuls per installar ina biblioteca da scola en vischnaunca. Al president communal d'antruras, Dumèni Columberg, eri reussiu d'organisar las finanzas necessarias ed aschia han ins saviu arver igl october 1984 la biblioteca sut la bitgetta da sco last Augustin Manetsch cun in team da bibliotecaras fetg motivadas.

In'otra bial'occurrènz ei la viseta dallas personas d'instrucziun dalla scola da Mustér a caschun digl emprem di digl onn da scola stada. Durant il puschegn han las personas d'instrucziun giu la caschun da vèsser inagada puspei la purschida dalla biblioteca e da s'inscuntrar cun las bibliotecaras. Il team da biblioteca ha apprezzau zun fetg quella sentupada perquei che la collaboraziun cun la scola ei fetg impurtonta, ei gie la promoziun da leger in'incumbensa principala d'ina biblioteca. Il team dalla biblioteca mira anavos sin in bi ed intensiv onn da giubileum. Nus engraziein cordialmein allas vischnauncas da Mustér, Tujetsch, Medel e Sumvitg pil sustegn durant ils davos 40 onns e sperein che la buna collaboraziun cuntinueschi aunc biars onns.

La Culturella

Speciala menziun ed in grond engraziament less la vischnaunca admetter all'uniun «La Culturella». La pintga uniun sut l'egida da Hans Huonder organischescha sur onn

adina puspei occurrenzas culturalas per vischins e hosps. Igl onn 2024 ei quei stau:

- Sera da prelecziun cun Arnold Spescha
- Referat da Renzo Caduff davart pader Placidus Spescha
- Arranschaments culs fugitivs
- Concert da Daniev cun Simon Camartin

Nus engraziein fetg als responsabels dall'uniun per lur prontadad da promover e far enconuscent nossa cultura a convischins ed jasters, seigi cun concerts, referats ni autras occurrenzas. L'uniun che ha fusiunau igl onn 2023 cul «Forum cultural internaziunal» ei adina aviarta per bunas propostas ed era per ina collaboraziun denter auters acturs culturalas.

Premi Desertina – in «viva sin cultura e cuminonza»

Surdada dil Premi Desertina 2024

Venderdis, ils 12 da schaner ha la vischnaunca da Mustér surdau il Premi Desertina. A caschun d'ina pintga festivad en halla Cons ha l'Uniun culturala Disla retschert il premi da renconuschientscha ed il Chor baselgia Segnas il premi da promoziun. Meinrad Giger, anteriur vischin da Disla, ha tenu la laudatio per l'Uniun culturala Disla. Il Premi Desertina muossi che nossas autoritads schazegien fetg igl engaschi e la lavur culturala che vegni fatga sin iniziativa privata dils convischins digl uclaun da Disla. L'uniun dumbra oz

120 commembers ed ella mantegn a Disla ina fravgia, pella, cascharia, resgia, fallun ed ina tenscharia ni ferbra. L'uniun, mo era la vischnaunca ein cunscients dall'ierta e dall'impurtonza historica che quels objects restaurai e manteni han per nus tuts, mo era per generaziuns vegnentas.

La laudatio pil Chor baselgia Segnas ha Linus Maissen, anteriur scolast ed inspectur, tenu. En siu plaid ha il convischin da Cuoz suttastrihau la vart sociala dil chor che conta schibein canzuns ecclesiasticas sco era profanas e porscha cheutras era variaziun el vitg da Segnas cun differentas occurrenzas igl onn ora e cunzun culla lunsch entuorn enconuschenta exposiziun d'art dil december. Il Chor baselgia Segnas ha saviu festivar avon entgins onns siu giubileum da 100 onns.

La surdada dil 7avel Premi Desertina ei vegnida embellida dil quartet «Las Musicantas» sut la direcziun da Clau Scherrer. Alla fin ha la «Gruppa da teater Mustér» presentau ina scena ord siu proxim toc «Ina notg fatala».

Tscheiver Mustér

Igl onn 2024 ha il tscheiver da Mustér saviu festivar gest treis giubileums: 45 onns til da tscheiver, 40 onns uniun da tscheiver e 35 onns Dertgira nauscha. Quels giubileums ein

vegni festiva dils 9 tochen ils 12 da fevrer 2024. Part dil program da tscheiver ei dapi quater decennis era la gasetta da tscheiver «La Sibla» e buca muncar astga naturalmein la «Dertgira nauscha».

Pign e grond gaudan mintg'onn il tscheiver – la suletta umbriva ei era cheu la munconza d'anflar gliued giuvna ch'ei promta da s'engaschar pil tscheiver.

Tuttina s'auda als organisaturs, cunzun all'uniun da tscheiver sut l'egida da Gion Duri Maissen, sco era allas musicas da tscheiver nies grond compliment ed engraziament pil grond engaschi en favur dil tscheiver.

Giubileum da 33 onns «Fundaziun Tür auf – mo vinavon»

La fundaziun Tür auf – Mo vinavon ha festiva igl onn 2024 il giubileum da 33 onns cun ina gronda fiasta da natalezi el Center Aua Viva.

La fundaziun s'engascha cunzun il sector social e cultural e promova scuntradas denter giuven e vegl. Far punts – quei ei il credo dalla fundaziun, far punts denter carstgauns, religiuns, culturas, tradiziuns e svilups actuals. Cun quellas finamiras contribuescha la fundaziun ina part impurtonta alla convivenza ella part su dalla Surselva.

Ils pli impurtonts projects ein la KITA Lumpazi, la Giuventetgna Cadi, ils

3. classa durant il til da tscheiver (Foto Hans Huonder)

Buorsa da cristallas el Center Fontauna (Foto Hans Huonder)

Camps Cadi, il project Mbara Ozio-
ma e l'Arena. Engraziel fetg per tutta
lavor e cordiala gratulaziun.

Uniun Cristallina

L'uniun Cristallina ha saviu festivar
igl onn 2024 gest treis giubileums:
65 onns dapi la fundaziun, 60 onns
buorsa da minerals e 20 onns Mu-
seum Cristallina.

La fundaziun dall'uniun Cristallina
ei colligiada stretgamein cun Baseli
Petschen e Christoffel Agosti. Dapi
la fundaziun ei il diember da com-
members sesviluppau successiva-
mein e dumbra actualmein 109 dels.
Igl onn 1964 ha giu liug l'empre-
ma buorsa da cristallas e minerals –
quei sut l'egida digl anteriur presi-
dent Josef Furger.

In'ulteriura purschida ed attracziun
ei il museum da cristallas en halla
Cons. Rodund 500 gruppas da cris-
taglias e minerals ein exponidas leu
en vitrinas illuminadas. L'exposiziun
ei aviarta mintga jamna per pign e
grond.

Grazia agl engaschi d'in tschuppel
persunas fideivlas stat l'uniun sin
fermas combas ed ina partida com-
members giuvens garantesch an
buna cuntinuitad. All'Uniun Cristalli-
na cun sia suprastanza drizzein nus
in grond laud ed engraziament.

Presentaziun dil cudisch «Mumpé Medel – ils Gualsers e lur historia»

Avon in grond publicum ha Gion
Battesta Manetsch presentau siu

Il cudisch «Mumpé Medel – ils Gualsers e
lur historia» da Gion Battesta Manetsch

cudisch «Mumpé Medel – ils Gual-
sers e lur historia» ella Sala Cufllons
dil Center Fontauna. Da Cufllons en-
tochen Vergera e l'Alp Pazzola se-
stenda il territori da Mumpé Medel.
Quei territori, la veta da pli baul, ils
baghetgs, las famiglias, las atgna-
dads e la muntada dil liug pil transit
denter nord e sid tematisescha Gion
Battesta Manetsch en siu cudisch.
La publicaziun cun rodund 470 pa-
ginas ei aschidadir la biografia da
Mumpé Medel da 1377 entochen oz.
Ina nundetga lavor cun gronda valor

per nos vegnentsuenter.

In grond laud ed engraziament me-
retan era tut las uniuns ed institu-
ziuns sco era tut las personas priva-
tas ch'ei s'engaschdas per teater,
concerts, fiasta d'empem d'uost,
fiasta dil vitg Mustér, fiera da s. Mar-
tin, fiera da Nadal, Sontgaclau pils
seniors, eav.

Grischun Open 2024

La fin d'jamna dils 17/18 d'uost ha
giu il el Center Fontauna il «Grischun
Open 2024» da speedcubing. Quei ei
in'occurrenza da volver schi spert sco
pusseivel il quadrel magic ella dretga
posiziun. Silvan Venzin d'Acletta ei
staus conorganisatur e giugadur.

Campionadi grischun da gimnas- tica d'acrobatica

L'emprema fin d'jamna dil novem-
ber ha l'Uniun da gimnastica Cadi
organisau il campionadi Grischun
da gimnastica d'acrobatica el Center
Fontauna. Sper las gymnastas ed ils
gimnasts dalla regiun ein era grup-
pas d'uniuns dall'entira Svizra separticipai a quei campionadi. Il cam-
pionadi valeva sco qualificaziun pils
campionadis d'Europa. En tut ein
varga 100 atletas ed atlets sepresen-
tai.

Malgrad che la gimanstica d'acropa-
tica ei buca fetg populara en Svizra,
ei in grond pievel d'aspectatur
staus en halla per mirar las grondiu-
sas prestaziuns dils atlets. Dapi en-
tgins onns dispona era l'Uniun da
gimnastica Cadi d'ina gruppa da
quei sport. Ella ei gia separticipada
ad entginas occurrenzas en Svizra
e quei cun bien success. La gruppa
dumbra actualmein 16 affons.

Adrenalin pur – la scursalera nova si Caischavedra

Las Penderas Mustér porschan
in'ulteriura attracziun el territori da
Caischavedra: Ina scursalera ch'ei
rodund 1 kilometer liunga. Ton-
pli spectaculara ei la descensiu. Ils
carrs contonschan ina spertadad

maximala da 45 km/ura. Mintga persuna sa denton frenar siu carr sco ella vul. La scursalera ei in'ulteriura puschida che vegn a carmalar hosps ed indigens si Caischavedra ed ella ei aviarta stad ed unviern sche l'aura lubescha ei.

La Pendentia

La scursalera a Caischavedra

Per giuven e vegl, per sportists e semplamein per guder nossa biala cuntrada e forsa far ina spassegiada dall'otra riva dil Rein: Nossa pendentia – in'ulteriura puschida turistica da gronda muntada per indigens e turists.

Center Fontauna

Suenter dus onns ein las lavurs da construcziun el baghetg dil Center Fontauna stadas a fin cun l'entschatta 2024. Sco davos havein nus saviu arver la halla da tennis cun

niev plantschiu e nova illuminaziun, sco era la halla da reiver ed ils locals da buldrar. Omisduas puschidas ein lu era vegnidas nezegiadas oreifer dapi l'avertura. Eifer la primavera ein aunc las davosas lavurs vid il contuorn vegnidas terminadas. Medemamein ei era la fontauna avon l'entrada vegnida tschentada. Quella ei vegnida concepida digl artist Antonino Di Bella e finanziada dalla Corporaziun d'aua Spina da vin.

Affons ch'eiin separticipai alla Missiun Capricorn

Ils 24 d'uost 2024 ha la populaziun saviu festivar l'inauguraziun dil Center Fontauna. Giuven e vegl ei staus envidaus da vegnir sperasvi per far sport, guder cultura e mirar las localitads novas e renovadas.

Il Center Fontauna ha era igl onn vargau puspei dau suttetg ad ina roscha camps ed ha cunquei generau varga 15'000 pernottaziuns. Sper il sport dallas scolas ed uniuns, han era differentas occurrenzas pli grondas saviu vegnir organisadas el Center Fontauna: Aschia per exempel

igl Indoor Festival e la 60avla buorsa da cristallas. Per l'emprema gada ha ei dau in campinadi grischun d'acrobatia a Mustér ed era in campinadi svizzer da cubing. Il Center Fontauna sez ha era organisau il 2024 duas gada ina occurrenza da divertiment da buldrar – la missiun capricorn. A quella sa tgi che vul mussar siu inschign vid la preit da buldrar separticipar.

1. Campinadi grischun d'acrobatia el Center Fontauna

Suenter igl emprem onn che las lavurs da sanaziun ein finidas, san ins dir ch'igl ei in success. Il diember da persunas ch'ei di per di el Center Fontauna per far sport, sedivertir ni far in sitg ei carschida marcantamein ed ils resuns ein positivs.

CollaboraturAs:

- Brigitte Cavegn, caffetteria
- Claudio Lechmann, pedel
- Edi Huonder, pedel
- Fränzi Berther, administraziun
- Gion Hosang, meinafatschenta
- Gisela Demarmels, nettegiunza
- Jaqueline Duarte Kimmel, caffetteria e fitness
- Maria De Fatima Fanguero Da Silva, caffetteria
- Mariana Oliveira Santos, caffetteria
- Peter Grob, responsabel per halla da reiver
- Sara Ferreira da Silva, caffetteria
- Tânia Araújo, caffetteria
- Ursina Lutz-Schmed, caffetteria

La punt pendentia (Foto Uniun la pendentia, Christian Loretz)

Pump Parc

Fiasta d'avertura dil Center Fontauna

Sanadad

Jris Lombris, geraua sanadad ed ovras socialas
*«Il meglier miedi ei la natira, perquei ch'ella sa medegar bia
 mals e malsognas e tschontscha mai dil mal sur dad auters
 collegas.» (Ernst Ferdinand Sauerbruch)*

Reit da sanadad Surselva

Igl avrel 2024 han 11 da 15 vischnaucas Sursilvanas ed otg instituziuns da sanadad en Surselva fundau a Trun la «Reit da sanadad Surselva». Per la Sana Surselva ch'ei la corporaziun da vischnaucas pil sector da sanadad ei quella funcziun stada in mument decisiv en sia historia. La realisaziun operativa dalla Reit da sanadad Surselva entscheiva prevedentamein cun igl 1. da schaner 2027. Alla radunonza constitutiva han las acziunarias elegiu il cussegl d'administraziun cun Manfred Manser alla testa. Ils ulteriurs commembers ein: Martina Beeli, Sarina Caduff, Beatrice Buchmann, Ernst Sax, Daniel Solèr, Monica von Toggenburg e Daniel Tuor. Malgrad tuttas turbulenzas e discus-

siuns encunter la fin digl onn entei fer la suprastanza dalla Sana Surselva speran ussa tuts sin ina buna e fritgeivla collaboraziun denter tuts players sil sector da sanadad. La finamira ei da porscher a nos convischins sco era a nos hosps ina buna porschida medicinala – en cass urgents ni era ella vegliadetgna.

Fundaziun PUNTREIS

Il matg 2024 ha il Center da sanadad Puntreis saviu festivar il dieschavel anniversari. Igl ei vegniu gratulau cun musica e plaids festivs se regurdond digl'emprems decenni e dall'entschatta dall'instituziun Puntreis. La Fundaziun Puntreis ei nashida igl onn 2014 entras la fusiun dallas treis casas d'attempai Mustèr, Tujetsch e Medel/Lucmagn. Il capo-

cuschinier cun sia squadra ha procurau per in bien gentar.

Il rapport annual 2024 dalla Fundaziun Puntreis ei publicaus per tuts interessai en fuorma extendida sin la pagina d'internet dall'organisasiun www.puntreis.ch. Cheu anfleis vus era ils ulteriurs survetschs ch'il Center da sanadad Puntreis porscha a nos seniors – seigi per quels che stattan aunc en lur dacasa ni era pils cussadents da Puntreis.

Christoph Berger, president dil cussegl da fundaziun PUNTREIS (Foto Hans Huonder/FMR)

Alzheimer Grischun

Il settember ha l'Assoziaziun Alzheimer Grischun saviu festivar il giubileum da 25 onns. Raimund Klesse che ha surpriu il presidi d'Alzheimer Grischun igl onn 2003 dall'anteriuera deputada ed inizianta principala Rita Schlatter mira oz sin in'instituiziun decentrala bein organisada cul post da fatschenta a Cuera e diesch

Il president d'Alzheimer Grischun Raimund Klesse, il retschevider dil premi Josef Herrmann ed il laudatur Ernst Sax (da sen.) (Foto Hans Huonder)

posts da cussegliaziun ellas regions. 12 commembers e commembras ha Alzheimer Grischun dumbrau igl onn 1999 tier sia fundaziun. Per la fin digl onn 2023 eran ei 556 personas. Quei tierm ha l'assoziaziun commemorau a Mustér cun in concert da La Compagnia Rossini. Quella sera ha Alzheimer Grischun denton era surdau siu premi da focus che vegn surdaus a personas che tgiran a casa lur partenariAs tucai dad alzheimer.

Seniora-Ca

Optimar la purschida per senioras e seniors a Mustér – quei ei aunc adina la finamira pli impurtanta dall'instituiziun Seniora-Ca. Sut l'egida da Linus e Cecilia Maissen e Jürg Riesen vegn purschiu 10–12 gadas ad onn in'occurrentza per seniors en nossa vischnaunca. Cun la pensiun dils «baby-boomers» ils proxims onns survegn

era Mustér bia novs seniors ed ei fuss bi sche quella nova generaziun cuntinuass cuagl engaschi per Seniora-Ca. Per segirar la cuntinuaziun less la vischnaunca definir in gremi responsabel per quell'incarica. In εμπrem pass ei fatgs cun eleger ufficialmein la «Cumissiun Seniora-Ca» sco cumissiun permanenta. Sco en tuttas cumissiuns han lu era ils commembers da quella cumissiun il dretg sin daner da seduta. Da quella cumissiun fan part oz: Linus Maissen, Jürg Riesen ed Jris Lombris, geraua. Ei fuss bi sche nus anflassen personas che s'engaschassen el futur pil beinreussir da Seniora-Ca. Dapli informaziuns davart las purschidas ed activitads da Seniora-Ca anflan ins silla pagina d'internet dalla vischnaunca Mustér sut il link Seniora-Ca.

Construcziun

Wendelin Jacomet, gerau infrastruttura e baghegiar
«Igl onn 2024 ha ei dau grondas midadas da persunal tier igl uffeci d'infrastructura e baghegiar sco era ella cumissiun da baghegiar. Malgrad quellas sfidas havein nus ademplier cun success ils pensums quotidianis e las lavurs ein s'avanzadas cuntinuadamein.»

Ervin Maissen, menader infrastruttura
«Igl ei il destin da scadina generaziun, da viver en in mund sut cundiziuns ch'ei buca vegnidas scaffidas dad ella.»

Urban Maissen, menader infrastruttura e baghegiar
«Tracta il concarstgaun sco ti has bugen ch'el tracta tei.»

Sandro Muscas, responsabel infrastruttura
«Humiliteivels ed engrazieivels per in fundament ferm alla garda veglia – mussar vinavon da formar novas schanzas e viver en confidanza.»

Midadas

«La midada ei necessaria sco la regiuvinaziun dalla feglia la primavera.»
(Vincent van Gogh)

Plirs buns proverbis san consolar nus sur dil fatg ch'il temps varga cun prescha e semida cuntinudamein. Aschia ha era igl onn 2024 purtau agl uffeci d'infrastructura e

baghegiar in tschuat midadas persunalas. Suenter sis onns e miez ha Marco Tomaschett badunau la vischnaunca la fin mars 2024 per surprendre in'incarica nova ell'economia privata. Ad el seigi engraziu cordialmein per la buna lavur prestada a favur da vischinas e vischins. Igl εμπrem d'avrel 2024 ei Roland Cajacob entaus en pensum parzial per surprendre la successiun dil menader infrastruttura. Denton eis el suandaus el decuors dalla stad ils fastitgs dil canzlist partent per surprendre igl 1. october 2024 sco meinafatschenta la successiun da canzlist Andri Hendry ch'era el decuors dalla primavera sedecidius da surprendre ina nova sfida ordeifer l'administraziun communal. Roland Cajacob ha surpriu cun grond engaschi sias incaricas egl uffeci d'infrastructura. Ad el admettel in bien engraziament per

l'emperneivla collaboraziun. A vesta da quellas midadas eis ei stau necessari da tschercar vinavon collaboraturs resp. collaboraturas pigl uffeci infrastruttura e baghegiar. Miez settember 2024 entra Urban Maissen en temps parzial en uffeci ed igl emprem da december 2024 ha Sandro Muscas surpriu l'incarica sco responsabel per l'infrastructura. Dapi Daniev 2025 ein ils dus mandats enteifer igl uffeci infrastruttura e baghegiar occupai cumpleinamein, aschia ch'Ervin Maissen vegn la fin mars 2025 a saver entrar en sia pensiu. Als novs collaboratus che han entschiet lur lavur cun anim giavischchein nus bien maun. Differents collaboraturs e differentas collaboraturas han bandunau igl onn 2024 resp. bandunan el decuors digl unviern 2025 la vischnaunca. Ad els tuts e tuttas cordial engraziament per la buna e fritgeivla collaboraziun, specialmein ad Andri Hendry ed Aluis Cabernard per lur collegialitad durant tut quels onns.

Igl uffeci infrastruttura e baghegiar ei in'incarica cumbinada cun ina massa sfidas ed ins ei exponius, ton pli ch'igl uffeci ha darar il davos plaid el capetel. Igl uffeci da baghegiar coordinescha las posiziuns dils differentes uffecis cunzun sin palancau cantunal e prepara ensemen cun l'autoritad da baghegiar communalas las lubientschas da baghegiar. Las proceduras ein daventadas complexas, muort las pretensiuns da nossa societad e las pretensiuns legalas dil dretg surordinau, mo era grazia allas decisiuns dil tribunal federal. Era decisiuns politicas han da satisfacer als principis dalla buna fei. Buca adina han ils petents capientscha per las pretensiuns ch'ei necessarias per ch'ina documentaziun da baghegiar seigi completa.

Lavurs specificas

La planisaziun dil territori sesviluppescha ad in tigher administra-

tiv e giuridic cun dimensiuns senza fin. Ils 21 da zercladur 2024 ha la vischnaunca saviu instradar l'exposiziun da cooperaziun ch'ei occurrada durant dus meins entochen ils 21 d'ost 2024. En numerusas consultaziuns/audiencias persunalas han proprietaris da schischom retschiert sclariment davart las mesiras previdas. Igl ei vegniu inoltrau varga 150 damondas e propostas las qualas ein vegnidas tractadas e rispundidas el decuors digl atun ed unviern. Ils 21 da mars 2025 ei vegniu instradau la secunda exposiziun da cooperaziun. Durant 30 dis han ils proprietaris da terren giu la pusseivladad da prender investa dils documents surluvrai e d'inoltrar damondas e propostas. Prevedentamein duei il project per la revisiun dalla planisaziun locala vegnir suttamess il november 2025 alla cumionza dils votants.

Sper la revisiun dalla planisaziun locala ei vegniu instradau ina revisiun dil plan general d'avertura concernent l'avertura resp. la colligaziun da Peisel, Cuoz ed Acletta cul scaldament a distanza. Il rapport da preexaminaziun ei sin meisa e l'exposiziun da cooperaziun vegn preparada el decuors dalla primavera 2025. Ulteriuramein basegna ei ina revisiun dil plan general d'avertura concernent las purschidas turisticas, cunzun pertuccont differentas sendas e la purschida el contuorn da Mumpé Medel, Cufions e Fontanivas.

Sco gia menziunau ha igl uffeci da controllar ch'ils edificis da habitar vegnien utilisai tenor las prescripziuns dalla lescha davart habitaziuns secundaras e las disposiziuns dallas autoritads. La lescha davart secundas habitaziuns ei in tigher senza funs e las dertgiras cun las combras federalas mordan cuntinuadamein vid quel senza anflar soluziuns per las regiuns pertuccadas.

La munconza da habitaziuns primaras ei in construct, seditas entras prescripziuns concernent las habitaziuns tenor vegl dretg (altrechtliche Wohnungen). Il dretg federal lubess a cantuns e vischnauncas la pusseivladad d'intervegnir. Deplorabla-ment impedeschan las opportunitads politicas, mo era igl interess davart investurs, activitads davart dil maun public sin quei sector. Il dretg da planisaziun e la lescha federala davart habitaziuns secundaras intervegnan massivamein ella proprietad, essend che tgi ch'ei il dretg mument el dretg liug vegn favorisau massivamein da maniera ineguala. Denton motivescha la politica intervenziuns pusseivlas sin palancau cantunal e communal per curreger quellas mesiras sco intervenziuns ella proprietad. Expressiuns che fan surstar. Bein ha il parlament federal curregiu igl onn 2024 la lescha da secundas habitaziuns, denton senza risguardar ils fastedis che la regiuns han da metter a disposiziun sufficientamein habitaziuns per la populaziun indigena ed ils stagiunaris. Il parlament ha tralascchau da suandar ina buna proposta dil cussegl federal e delegau la pusseivladad da curreger sias decisiuns als cantuns ed allas vischnauncas ch'ei aunc adina alla tschercia digl iev da Columbus. La munconza da habitaziuns cun las consequenzas enconuschantas mudregia buca mo las destinaziuns en l'Engiadina ni els hotposts turistics dalla Svizra, na era la Surselva ed autras destinaziuns ein confruntadas fermamein cun las difficultads che la lescha davart habitaziuns secundaras caschuna. Ulteriuramein han las vias, canalizaziuns, l'economisaziun dils rufids, baghetgs ed in entir tschuppel d'incaricas sil sector dall'infrastructura communalas fatschentau igl uffeci infrastruttura e baghegiar. La gronda sfida digl uffeci ei la repetiziun co las proceduras han da succeder, cunzun las proceduras da dretg.

Nus desistin d'enumerar tuttas activitats specificas sil sector dall'infrastructura e construcziun e sere-strenschin sin entgins singuls fatgs. Quei era a vesta dil fatg che vischinas e vischins vegnan informai regularmeins davart las activitats dalla vischnaunca el magazin uffical «Detg denter nus».

Fatgs da baghegiar

106 (89) da baghegiar ein vegnidas suttamessas alla procedura ordinaria ed 96 (88) tractadas sco annunzia. Plinavon ei vegniu tractau 4 damondas per reclamas ed inscripziuns e 38 (27) damondas da principi. Ultra da quei ei igl uffeci sefatschentaus d'entginas proceduras da cuntra-venziuns encunter las prescripziuns da baghegiar. Tier la tractaziun da quella fatschenta vegn rispundiu a moda digitala sco era per telefon fatg bia damondas en connex cun proceduras da baghegiar e leschas vertentas. Igl onn 2025 ei vegniu instradau neginas proceduras encunter las prescripziuns da baghegiar.

Il Cantun ha decidiu d'introducir las proceduras da baghegiar a basa digitala. Igl onn 2024 ei il sistem digital vegniu introducius en treis etapas. La vischnaunca da Mustér ei vegnida colligiada il zercladur 2024. Il sistem selai sincronisar cun l'administraziun da baghegiar communal. Denton ensiara mintga niev sistem digital malsognas d'affons ch'ins ei ual vid sligiar. La cumissiun da baghegiar ha salvau igl onn 2024 19 sedutas e tractau 221 fatschentas. A vesta dallas midadas succedidas e la situaziun da personal ein las controllas sin baghetgs vegnidas empau alla cuorta.

Supplementarmein ei igl uffeci staus occupaus cun la coordinaziun dalla procedura da baghegiar per l'ovra solara Magriel, la procedura d'approbaziun ESTI per la reit da transport da Magriel alla centrala

Il hotel Acla da Fontauna ei vegniu mess a tiara, las lavurs cuntinueschan

dalla Repower ad Acla da Fontauna, sco era la procedura d'approbaziun pil niev provediment electric dil vischinadi da Mumpé Medel.

Era igl onn 2024 ha la surbaghegiada Acla da Fontauna occupau igl uffeci da baghegiar regularmeins. Bein ei il hotel vegniu spazzaus e mess a tiara. Igl atun 2024 ei vegniu inoltrau ina damonda da baghegiar per midada da project. La finala ha quella saviu vegnir lubida igl unviern 2025. Actualmeins han ins saviu prender enconuschientscha dalle mesiras da vendita che occuoran actualmeins ella reit digitala. Tenor informaziun dils investurs duess vegnir entschiet primavera 2025 cun las lavurs da construcziun.

La procedura da baghegiar dalla secunda etapa per la producziun tecnica da neiv ha stuiu vegnir instrada danovameins. D'ina vart dependa la procedura dil consentiment d'interessaris da terren e da l'autra vart dil fatg ch'igl ei stentus da perschua-der ils patrums da construcziun da procurar l'entira documentaziun. La historia davart quei project ei aunc buca terminada.

Planisaziun locala

Project per la revisiun dalla planisaziun locala

Ils 21 da zercladur 2024 ei l'exposiziun da cooperaziun vegnida instradada. Entochen ils 21 d'uost han ils proprietaris da schischom inoltrau varga 150 damondas e propostas

per midadas. En 58 audienzas ha la planisadra, il president communal ed il gerau cumpetent dau sclariment davart ils mieds da planisaziun. Grazia allas audienzas eis ei stau pusseivel da sclarir in tschuat damondas, sco era d'anflar sligiazions che surveschan era als petents. Ils 21 da mars 2025 ei vegniu instradau la secunda exposiziun da cooperaziun che riguarda tenor pusseivladad las midadas succedidas sin fundament dall'emprema exposiziun da cooperaziun. El decuors dalla stad duei il project vegnir suttamess al cussegl da vischnaunca e silsunter il november 2025 alla cuminonza dils votants.

Provediment, scaldament lontan

Igl onn 2024 ha la Recal SA realisau a Prau ina nova centrala da scaldament. Gl'intent ei d'extender la reit e da colligiar sper il Hotel Acla da Fontauna era Cuoz, Peisel ed Acletta cul scaldament lontan. Cheutier basegna ei ina revisiun dil plan general d'avertura, specialmeins per la part dil conduct che sesanfla ordeifer

Provediment e dismessa

zona da baghegiar. Perquei ha la vischnaunca instradau la procedura per ina revisiun parziala dil plan general d'avertura. Il mars 2025 ha la vischnaunca retschert il rapport da preexaminaziun digl uffeci pil svilup dil territori. Las damondas da baghegiar corrispundentas ein sin meisa ed ein da coordinar cun las mesiras da planisaziun pretendidas davart dil Cantun.

Zona da mistregn

Igl avrel 2024 ha ina delegaziun dalla vischnaunca discurriu cun ils representants digl uffeci pil svilup dil territori ina sligiazion per la zona da mistregn a Pignola/Marias che havess anflau accoglientscha tier ina gronda part dils interessents e dils proprietaris da terren. La sligiazion discussiunada ei vegnida confirmada a scret davart dil Cantun. Deploablamein ha quella sligiazion buca anflau accoglientscha tier singuls pertuccai aschia ch'ins ei semess danovamein sin viadi. Bein han ins anflau ina sligiazion sin via dil dretg privat e definiu quella en in contract. Schebein quella sligiazion vegn reconuschida davart dallas autoritads cantunales ei aunc incert. Denton ha la vischnaunca saviu conceder la lubientscha da baghegiar el sector in dalla surfatscha indicada. Ulteriuramein ei la vischnaunca lundervi da definir cun las interpresas pertuccadas cunvegnas d'intenziun per cuntinuar cul Cantun las contractivas per ina sligiazion definitiva per la zona da mistregn a Marias.

Las zonas dil spazi d'aua ella Val da Cuoz e la Val Sogn Placi cun il plan general d'avertura ein vegnidas approbadas. Il project forestal per l'avertura digl uaul Run e la realisaziun dalla via da meglieraziun a Faltscharidas ein vegni exponi. L'exposiziun publica e la pusseivladad d'inoltrar protestas ei vegnida terminada ils 21 da mars 2025.

La revisiun dallas zonas per la pro-

tecziun dallas tschaffadas d'aua ei aunc adina pendent tier igl Uffeci per la natira ed igl ambient. Las sligiazions ch'ins haveva anflau a Gendusas basegnan ina preexaminaziun entras igl uffeci. Ils resultats eran vegni mess en mira per l'entschatta 2025. Denton ei la posiziun digl Uffeci per la natira ed igl ambient aunc adina pendent. A vesta che l'exposiziun ha giu liug gia avon entgins onns vegn ei ad esser necessari da repeter aunc inagada l'entira procedura d'approbaziun cun ina nova exposiziun publica.

La revisiun parziala per introducir ina zona per explotaziun da crappa a Ragisch ei vegnida approbada alla votaziun communal dil 3 da mars 2024. La Regenza grischuna ha dau suatientscha a quei project. Aschia ha la lubientscha da baghegiar saviu vegnir concedida ed ins sa cuntinuar cun l'explotaziun da crappa scalegl a Ragisch.

Ulteriurs projects en lavur

Ils conflicts d'interess denter ils basegns turistics, las pretensiuns davart dalla planisaziun dil territori ed ils conflicts cun las organisaziuns digl ambient ein evidents. La Svizra semova sin quei sector en ina direziun che dat da ponderar. Per saver realisar differentas sendas entuorn Vitg sco era purschidas turisticas el contuorn da Mumpé Mdel (platta-

fuorma da survesta), Cufions (senda da glatschers) e Fontanivas (purschidas en connex cun lavar aur) han ins instradau las empremas retschercas per la revisiun dil plan general d'avertura, tenor basegns evtl. era ina revisiun parziala dalla planisaziun locala. Quellas mesiras ein denton a vesta dils ulteriurs projects da planisaziun in tec s'entardadas.

Augmentar l'attractivladad dil Vitg

Igl october 2022 ha la suprastanza communal saviu informar davart las mesiras elavuradas dalla cumisiun accumpignonta e dalla Metron SA. Las mesiras duein vegnir realisadas en pliras etappas, quei era en cumbinaziun cun auters projects comunals e digl Uffeci da construcziun bassa. Per la planisaziun da duas mesiras ha la suprastanza communal gia surdau l'incarica da projectaziun, numnadamein la mesira quater el contuorn dalla casa communal e la mesira dus el contuorn dalla Via Sursilvana cul Nani Bazar e las sfidas cunfinontas. El decuors digl onn 2024 ein quellas lavurs – muort ils numerus ulteriurs projects che occorran actualmeins – s'entardadas empauet.

Moviment ha ei dau el decuors dalla stad concernent igl acquist dil terren dalla famiglia Couchepin. Igl atun 2024 ei ina delegaziun dalla vischnaunca s'entupada cun ina

Molocs a Raveras

La Viafier Retica alla staziun da Mustér

La piazza centrala da rimnada cumpletada e beinendrizzada

delegaziun dalla famiglia Couchepin. Ins ei secunvegna da menar vinavon las contractivas. Suenter ch'igl Uffeci per la valetaziun d'immobiglias ha giu revidiu la valeta dallas immobiglias sco era dil terren amiez il vitg, ha la suprastanza communal sutta mess la fin december ina nova offerta alla famiglia Couchepin. Dacuort ha la famiglia comunicau da vuler cuntinuar cun las contractivas.

Planisaziun directiva

Ferton ch'il Cantun sesanfla en cuntinuau cumbat cun la Confederaziun concernent il plan directiv cantunal, cunzun la sparta colonisaziun, sesviluppescha la planisaziun directiva regiunala plitost brauslamein. L'entschatta schaner 2025 ha la Regiun Surselva instradau ina consultaziun interna concernent il concept da colonisaziun (Siedlungskonzept) e traffic. La vischnaunca ha inoltrau entginas propostas cunzun pertuccont il traffic e spetga dalla regiun sustegn en connex cun mesiras per quietar il traffic el Vitg, sco era ils pass necessari per definir el plan directiv ina untgida pil vitg da Mustér.

Zona speciala Disentiserhof

Igl onn 2024 ha igl investur schau examinar differentas sligiazions per in niev project. Ensemen cun l'assi-

curanza da baghetgs ei vegniu examinau sligiazions pusseivlas che tegnau quen alla zona da prighel ch'ei vegnida extendida cun caschun dalla davosa revisiun dallas cartas da prighel. Communablamein han gl'architect ed igl inschignier anflau soluziuns che lubeschan da realisar in project enteifer gl'areal da hotel e da cura, ina pusseivladad che tegnau allas prescripziuns dalla planisaziun locala e dil plan da quartier ei sin meisa. Ussa schai il bal tier igl investur.

Plans d'areal e da quartier

Igl onn 2023 ei vegniu instradau la revisiun parziala dil plan da quartier Alvezza. Dacuort ha la dertgira superiura (anteriura dertgira administrativa) dau dretg als recurrents. La decisiun dalla dertgira fa surstar, tonpli che la dertgira federala sustegn tuttas mesiras che prevedan l'utilisaziun cumpleina dil terren en zona da baghegiar. Probabel vegnan ils investurs a desister dallas pusseivladads che fussen sedadas sin fundament dalla revisiun dil plan da quartier e realisar in project redimensiunau. Ei fa buca surstar ch'ils investurs ein un fis da spitgar.

Habitaziuns

Dapi entgins onns sefatschenta la suprastanza communal davart ils fastedis cun la lescha federala

da habitaziuns secundaras. Mesiras che freinan quei svilup exagerau fussen pusseivlas, politicamein deplorablamein buca opportunas. La midada dalla lescha davart habitaziuns secundaras dils 15 da mars 2024 vegn ad accelerar il problem. Deplorablamein han las combras federalas buca risguardau la proposta dil Cussegl federal che havesse tenuu quen dil problem e delegau al Cantun ed allas vischnauncas la pusseivladad d'intervegnir. Allas vischnauncas maunca il sustegn politic davart dils exponents dall'economia ed al Cantun para ei buca necessari d'intervegnir.

Ferton che la fiera da habitaziuns tenor dretg vegl siglienta ils prezis ensiviers, s'augmenta il prezi da terren a vesta dallas pretensiuns da Cantun e Confederaziun, da reducir las surfatschas en zona da habitar. Cun la revisiun dalla planisaziun pon il prezi da terren da baghegiar evtl. secumadar empauet ed ei pudess esser pusseivel da crear per singulas zonas da habitar soluziuns che promovon la pusseivladad da construir habitaziuns per indigenas e per stagniaris.

Straduns e vias cantunales

Via Sursilvana: Igl atun 2023 ein las empremas lavurs per installar il plazzal per remplazzar la punt sur la Stalusa succedidas. Igl onn 2024 ein

las lavurs seconcentradas sil remplazament dalla punt schetga dado la «Stalusa». Sil tschancun denter Summitg e Mustér ein las lavurs per segirar il trassé dalla Viafier retica vegnidas cuntinuadas.

Via Alpsu: Las lavurs per sanar la cuvrida dil stradun atras il Vitg ein s'entardadas, per ina perquei ch'ei tonscha buca mo da remplazzar la cuvrida dalla Via Alpsu, mobein ch'ei vegn ad esser necessari da remplazzar cumpleinamein la fundaziun dalla via, essend quella ei en in schliet stan. Ulteriuramein vegn ei ad esser necessari da risguardar las mesiras concernent la reduziun dalla canera. La primavera 2025 vegnan las lavurs entschevidas cul remplazzament dalla punt sur igl Ual da Clavaniev a Funs. Igl ei previu da cuntinuar cun quellas lavurs duront la stad. Perquei vegnan ins a stuer quintar la stad duront las fins d'jamna e las vacanzas cun impediments da traffic el Vitg ed a Funs. La suprastonza communal ei cheu en discuors cugl Uffeci da construcziun bassa. Igl Uffeci da construcziun bassa ha mess en mira d'instradar mesiras supplementaras, aschinavon che la situaziun da traffic pretendess quei.

Via Lucmagn

El decuors digl onn 2023 ha il Cantun cuntinuau cul project per la sanaziun dil tschancun Ruinas entochen alla punt dil Rein da Medel. Pertuccont il «Tunnel Grond» ei vegniu entschiet cun las lavurs d'inniev tunnel. Ellas Ruinas ei ulteriuramein vegniu construï in plazzal d'installaziun per saver transscargar il material che deriva dil tunnel niev.

Risguardond las novas directives dalla lescha da traffic ha la suprastonza communal sclariu las pusseivladads d'instradar ina reduziun dalla spertadad da 50 km/h a 30 km/h. El decuors digl onn 2024 ha la suprastonza communal in-

stradau duas intervenziuns tier las autoritads cantunalas concernent instradar mesiras per pacificar il traffic el Vitg. Deplorablamein ha il Cantun pauc udida pils basegns dalla vischnaunca da Mustér sil sector dil traffic e per las mesiras giavischadas. Proximamein vegn la vischnaunca ad instradar la reduziun da traffic sil tschancun denter la Via da scola e la Casa Mazzetta. Per las ulterieras mesiras ei la vischnaunca dependenta dil Cantun, specialmein digl Uffeci da construcziun bassa, che taxescha las vias principalas atras nies Vitg sco vias orientadas al traffic e che ha pauc udida pils basegns dalla populaziun che viva mintgadi sper via ed ils hosps da vacanzas. Denton san las vischnauncas era cheu spitgar davart dalla combras federalas pauc sustegn cunquei che la tendenza va puspei en in'otra direenziun.

Via Cavardiras

Igl 1. da matg 2024 ha il Cantun surdau definitivamein la Via Cavardiras alla vischnaunca. Il spazi pertucan include la Via dalla Staziun cun la Via Cavardiras a Carcarola e la Via sogn Antoni entochen avon baselgia a Cavardiras. Schegie ch'il Cantun ha sanau cumpleinamein la via ils davos onns sin l'entira lughezia e surdau quella en fetg bien stan alla vischnaunca, munta gia il survetsch d'unviern ins sfida supplementara cun in augment considerabel dil costs, mo era lavur supplementa-

ra pil menaschi tecnic dalla vischnaunca. Actualmein s'augmenta la lavur pil menaschi tecnic cuntinuadaein era en connex cun autras incaricas supplementaras.

Vias communalas

Manteniment

Era igl onn 2024 ha la vischnaunca impundiu ina gronda summa pil manteniment dallas vias communalas. Tuttina vegn ella buca da dar dogn als basegns avon maun.

Via Run/Via Funs-Dado

Igl onn 2024 ha la vischnaunca saviu tarmetter ils quens finals aschia ch'il project sa vegnir serraus giu definitivamein.

Via Cons

Ils 9 da zercladur 2024 ha la cumionza da votantas e votants renviu il credit per la sanaziun dalla Via Cons. La suprastonza communal ha cuntinuau cul project cun risguardar las damondas che han leventau discussiuns a caschun dalla votaziun. Il problem principal ei buca ton la sanaziun dalla via ch'ei segir buca en in bien stan, mobein la canalisaziun che caschuna adina puspei fastedis. Il project surluvrau desista dallas mesiras previdas el contuorn dall'entrada dalla baselgia e da mantener ils parcadis nua che quels sesanflan oz. Da menziunar ei denton che quellas midadas pervidas reduceschan ils costs dil project mo marginalmein,

Perquei che manischnunz ignoreschan parzialmein quella signalisaziun, ston vischnaunca e viafier sefatschentar dalla damonda co segirar quei passadi da viafier

cun quei ch'ils cuosts per la construcziun dils parcadis ein buc influenzai entras la midada previda.

La finamira dalla sanaziun dalla Via Cons ei da sligiar il problem dalla deflussiun, augmentar la segirtad pil traffic e per pedunzas e pedunzs.

Via Raveras

Igl atun 2024 ha la sanaziun dalla cuvrada dalla Via Raveras saviu vegnir exequida. La primavera 2025 eis ei necessari d'exequir entginas correcturas. Suenter ch'il quen final ei avon maun vegn ei el decuors digl onn 2025 ad esser necessari da tarmetter ils quens als proprietaris da schischom. Actualmein ein ins vidlunder da purificar il quen cun las interpresas.

La Via Raveras ha survegniu ina cuvrada nova

Via Veier

Il december 2024 ei in dil cumproprietaris dalla Via Veier seviults tier igl uffeci infrastruttura concernent la sanaziun dalla Via Veier. Actualmein occuorran las lavurs per la preparaziun dil project da sanaziun. Evtl. vegn la vischnaunca a stuer segidar en connex cun la repartiziun dils cuosts e lavurs administrativas.

Via Prau

Quella fatschenta ei s'entardada. Las contractivas davart la surprida da quella via entras la vischnaunca s'entarda cun quei che la vischnaun-

ca ha negin interess da sorprender la via e ch'ils ulteriurs partenaris Repower AG e la viafier MGB ein dil meini che quella via seigi caussa dalla vischnaunca. La procedura da contribuziun stada instradada ei sistida. Talas damondas ein denton da sclarir era en connex cun ulteriuras vias enteifer il territori da baghegiar che sesanflan en proprietad privata.

Via Muschnas

La primavera 2024 ha la vischnaunca concediu alla societad da baghegiar Muschnas la lubientscha da baghegiar per realisar la Via Muschnas. Lentschatta 2025 ha la vischnaunca concediu alla societad la lubientscha per la realisaziun d'ina surbaghegiada da pliras habitaziuns. Cun quella lubientscha san tuttas parcelas che vegnan aviartas entras la Via Muschnas vegnir surbaghegiadas. Era cheu ei la vischnaunca vegnida dumandada da segidar cun lavur administrativa vid la realisaziun dalla via.

Surprida da vias

En connex cun la surprida da vias existan sper la Via Prau ulteriuras vias che s'audan als proprietaris da schischom cunfinonts. Entochen oz ei la vischnaunca senuspida da sorprender quellas vias e quei per buca crear pregiudezis. Ina surprida da vias sto strategicamein esser bein ponderada risguardond il quen da gudogn e sperdita dalla vischnaun-

Donns da scheltira che caschunan cuosts da reparatura e manteniment

nca. Deplorablamein han auters projects ligiau las resursas avon maun, aschia che quella fatschenta ei restada pendent.

Ils davos 25 onns ha la vischnaunca construui ni sanau da fundament suandontas vias enteifer il territori habitau:

- Finiziun dallas lavurs per la sanaziun dalla Via Raveras
- Gassa da Cuoz
- Via da Scola
- Via Clavianev
- Via Clis
- Via Funs
- Via Disla
- Via Sogn Gions
- Via Run e la Via Funs-Dado
- Via Raveras, cuvrada fina
- Plinavon ei vegniu construui da vart privata la Via Prau, Via Plauns e la Via Cafeni, sco era la Via Soliva nua che la vischnaunca ei stada involucada cun la planisaziun da quartier.

Era ei la vischnaunca segidada cun lavurs administrativas vid la sanaziun dalla Via Davos-Mustér.

Il cantun Grischun ha en quei temps finiu la construcziun dalla Via Mumpé Tujetsch, baghegiu la Via Seignas e la Via Disla, sco era la Via Pardomat. Plinavon ha igl Uffeci da construcziun bassa sanau la Via Mumpé Medel, la Via Acletta sil tschancun dall'ucliva d'Acletta sco era sin l'entira lunghezia la via da Cavardiras. Ei semuossa inagada dapli las sfidas d'ina vischnaunca muntagnarda cun ina surfatscha da 91 km². En cumparegliaziun cun ils cantuns Zug (238,73 km²), Schaffusa (298,42 km²) ni il Principadi da Liechtenstein cun 160 km². Ins metti quei aunc en relaziun cun la populaziun. Magari strusch da smarvegliar ch'igl ei grev da vegnir tier nus sin ina frastga verda. Quei fatg persul basegna bein respect enviers la populaziun ch'ei prompta da viver e luvrar en nossas vals.

Illuminaziun publica

Cun la realisaziun dallas lavurs pil provediment d'aua a Funs ha il project per l'illuminaziun dalla colliaziun a pei denter Sontga Catrina e la Claustra cun las Vias Sontga Catrina, passapei da Funs, la Via Funs-Dado e la Via da Paders saviu vegnir serraus giu.

L'introducziun dils sistem digital da pilotar l'illuminaziun ei secumprovaus, medemamein l'introducziun dil sistem da LED. Grazia a quellas mesiras ha il consum d'energia saviu vegnir reducius per biebein 40%. Las reclamaziuns muort mulesta da glisch ein sereducidas marcantamein. Ulteriuramein ha la vischnaunca saviu contribuir cun quellas investiziuns ad ina reducziun massiva dalla poluziun luminusa (Lichtverschmutzung).

El rom da sia incarica – ciclus da tschun onns - ha la Repower AG era procurau che las cazzolas ein vegnidas controlladas.

Parcadis

Parcadis ein in basegns indispensabel pil traffic e da l'otra vart in impediment cura ch'ei va per formar spazi da setener si e da s'entupar. Fertun ch'ins giavischa spazi agreabel da sentupada, astga il diember da parcadis buca vegnir tangaus. In fatg exclusiv a Mustér ei ch'ils parcadis duein star a disposiziun en diember sufficient e sche pusseivel gratuit. La sfida ei buca mo da saver mantener in diember sufficient da parcadis, mobein dad augmentar l'attractivitat cun crear in liug attractiv da sentupada per hosps e populaziun, interessant pil commerci e pil traffic. Cun perseguitar interess particulars vegn la vischnaunca denton buca a saver realisar quei project. Cheu basegna ei il sustegn da tuts pertuccai, specialmein dils proprietaris da schischom che cunfineschan cun la Via Lucmagn e la Via Sursilvana.

Igl atun ei la vischnaunca s'entupa-

da cun las pendicularas e cun representants dil Coop per saver crear ad Acla da Fontauna e Sontga Catrina in concept che lubescha d'introducir in sistem da parcar che tegn quen als basegns dalla clientella, aschia ch'ils parcadis vegnan era duvrai entras la clientella leu nua che quels vegnan mess a disposiziun a quella pigl intent. El decuors digl onn 2025 duess ei esser pusseivel da suttametter als partenaris involvai ina sligiaziun per discussiun e decisiun, aschia ch'ils parcadis statan a disposiziun sil pli tard naven dalla nova sesiun d'unviern.

Sendas ed infrastruttura turistica

Manteniment da sendas

Sco usitau ha il club da skis prestau lavur cumina. Pliras singulas gruppas da giuventetgna, il Chor baselgia Segnas ed entginas personas pensiunadas prestan fetg buna lavur en connex cul manteniment dallas sendas. Vischinas e vischins che s'engaschan activamein pil manteniment dallas sendas san bien grau per quell'occupaziun ed alla vischnaunca possibiltescha quei engaschi ina optimaziun dalla qualitat dallas sendas. A tuts gidonters seigi engraziu cordialmein per lur engaschi endin nau en favur dall'infrastructura turistica. El decuors digl onn vargau havein nus saviu engaschar Sep Antoni Schuoler sco successur da Casper e Regina Deflorin. Christian Schuoler ha supplicau da reducir siu pensum per motivs da vegliadetgna en connex cun la senda sur la Bova Gronda. Resuns positivs davart hosps ed indigens laian supponer che la lavur voluntaria da quellas personas vegni apprezzada grondamein. Nus engraziain grondamein ad els per quels survetschs prezios.

Vischinas e vischins che han interess da sorprender responsabladad pil manteniment d'ina senda ein cordialmein envidai da s'annunziar tiel menader infrastruttura.

La Pendentia

Il november 2024 ha la pli liunga punt pendentia dil Grischun «La Pendentia» saviu vegnir prida en funcziun. La punt ei vegnida surdada alla vischnaunca, la quala ha da procurar pil manteniment, quei che caschuna cheutras lavur supplementara pil menaschi tecnic. Concernent la survegionza periodica dalla punt vegn la suprastanza communal a stuer involver in biro d'inschignier ch'ei cudischaus culs fatgs.

Mirs schetgs che sbalunan e spetgan da vegnir reparai

Traffic plaun

Igl onn 2024 ei vegniu cuntinuau cul project da realisar ina reit per velos da muntogna. Tenor personas dil fatg ei la destinaziun Disentis Sedrun s'avanzada ad ina dallas impurtantas destinaziuns da bike en Svizra. La part dil project Bike Labyrinth en cumbinaziun cul project San Gotardo ha saviu vegnir terminada. Dacuort han las vischnauncas da Tujetsch, Medel/Lucmagn e Mustér retschert las contribuziuns finanzialas dallas instituziuns cantunalas. A Mustér resta aunc da realisar la descensiun da Caischavedra a Sontga Catrina. Ella part sisum s'entarda il project muort la procedura dalla

secunda etappa per la producziun da neiv tecnica. Sil tschancun da Plaun Menisch – Pardi – Sontga Catrina fa la procedura da planisaziun fastedis, aschia ch'ins vegn cheu a stuer restar per part sin la via d'uaul e giudem sil tschancun dall'anterura senda da downhill, sch'ins vul promover vinavon la purschida sil sector da bike.

Sendas

La stad 2022 ha la vischnaunca da Sumvitg instradau ina procedura per realisar ina senda ufficiala naven da Cavrein Sura viers Russein, sur la Val Gliems e lu viers la camona dil CAS Punteglias sco colligiazium denter las camonas da Cavardiras e Punteglias. La gronda part dils pertuccai san s'accordar cun la proposta. Certas resalvas dat ei capeivlamein davart dil puesser en connex cun las mesiras da protecziun necessarias per lur muntaneras. Davart ils uffecis cantunals ha igl Uffeci da catscha e pesca priu posiziun negativa concernent quei project. Culs menaschis d'alp pudess ei denton esser pusseivel d'anflar sligiaziums cun risguardar ils basegns d'alpegiazium.

Ulteriurs projects da sendas ed en favur dil traffic plaun ein previ el rom dallas preparativas che sortan dil plan directiv regiunal, dil maletg directiv communal, dil territori e dalla planisaziun locala. Plinavon ha l'organisaziun turistica SDT deponiu entgins giavischs che basegnan ina definiziun els mieds da planisaziun. Ei ha giu liug emprems discuors cun differents interessents e purtaders. Denton gauda l'actuala revisiun dalla planisaziun locala prioritad.

Loipas

La cuorsa liunga catta adina dapli adherents, denton s'augmentan las prestaziuns davart dallas vischnauncas involucadas per saver metter a disposiziun ina purschida andan-

ta. L'aura fa magari gronds fastedis, constat il quantum neiv eis ei da cumbatter cun l'influenza dil favugn e dalla bun'aura. Schebein quella purschida sa vegnir persequitada ils proxims onns en quella fuorma vegn il temps a mussar. En consequenza dalla midada dil clima dat ei pli e pli paucs dis ch'ins vegn a saver preparar la loipa sur Salaplauna. Per quei vegn ei era strusch ad esser pusseivel d'integrar el Center Fontauna in center da cuorsa liunga cun purschida necessaria.

Cun Nordic Segnas occuoran discussiuns pertuccont igl acquist d'ina maschina/agregat vid in tractor. La collaboraziun cun las pendicularas concernent la preparaziun dalla loipa para denton da secumprovar. Era uonn ha la vischnaunca susteniu quella purschida cun ina contribuiziun finanziaria ed entras lavur substanziala davart dil menaschi tecnic.

Concernent las loipas eis ei necessari dad era engraziar als proprietaris da terren ed en special als cultivaders dil terren che mettan a disposiziun il terren per la buna collaboraziun e per lur capientscha.

Traffic public

Dapi la fin 2023 spetga la vischnaunca sin ina risposta digl Uffeci da construcziun bassa ed digl Uffeci per energia e traffic concernent la damonda da susteniment inoltrada 2023. Bein sugerescha la lescha davart la promoziun dil traffic public pusseivladads senza fin. Cura ch'ei va per anflar sligiaziums localas san denton tuts – priu che la vischnaunca survegn risposta – tgei ch'ei buca pusseivel. Cantun e vischnaunca fan ei pulitamein sempel.

Concessiun d'aua pendicularas

Finalmein ha il project per la concessiun d'aua saviu vegnir sutta-mess alla cuminonza dils votants ed al Cantun per approbaziun.

Senda da gianellas viers il Bostg

Ovras fotovoltaicas

Il suveran ha la primavera 2024 approbau il contract en dretg da baghegiar cun l'Ovra solara Magriel. Il project per la realisaziun dall'ovra ei vegnius approbaus dalla Regenza ed ei entaus en vigur. Actualmein occuora la procedura d'approbaziun pil conduct da colligiazium denter Gendusas e la centrala da transmissiun ad Acla da Fontauna tier igl inspecturat federal da tensiun aulta ESTI. L'emprema mesadad digl onn 2025 vegn l'AXPO a decider, schebein l'ovra vegn realisada. Ina premissa cheutier ei che las combras federalas prolungeschien ils termins stipulai tenor il conclus d'urgenza dils 30 da settember 2022. Il cussegl dils cantuns ha gia dau siu consentiment leutier.

En connex cul conclus dalla suprazion communal ei igl indrez fotovoltaic vid la serenera a Raveras vegnius realisau. Ulteriuramein ha il cussegl da vischnaunca concediu in credit da frs. 205'000.- per la realisaziun d'ina installaziun fotovoltaica sils tetgs dalla scoletta e dalla Halla Cons. Quellas lavurs vegnan realisadas el decuors digl onn 2025.

Paul Schmidt, gerau ambient e segirtad
«La natira ei nossa pli gronda rihezia – proteger ella munta segirar la qualidad da veta e la segirtad per las generaziuns che vegnan»

Pierino Bisquolm, causerenera
«S'entupar ei in'entschatta, restar ensemen in progress, luvrar ensemen in success» (Henry Ford)

Sco gia ils davos onns ha ei buca dau incaps pli gronds tier las sereneras ed ils pumpadis. Aschia han las pretensiuns dil Cantun e la Confederaziun saviu vegnir risguardadas cumpleinamein. Quei demuossan tut ils tests che vegnan fatgs periodicamein. Tuttina semuossa ei pli e pli fetg ch'igl ei urgent da far ina sanaziun radicala. La tecnica ha gia surmontau il cuoz da diever ordinari e caschuna di per di fastedis. Reparaturas s'audan aschia gleiti tier mintga di. Plinavon demuossan ils temps da sesiun aulta ed igl augment da jasters dils davos onns che las sereneras contonschan adina pusppei la limita da lur capacitads. Igl indrez fotovoltaic ei vegnius prius en funcziun miez fevrer ed ha produziu rodund 75'000 kWh. Ensemen cul diever dil gas havein nus saviu cuvierer aschia biabein 40% da nies diever d'energia.

Il settember hai jeu astgau surprenner la successiun da nies fidau cau serenera Aluis Cabernard che va igl avrel 2025 en pensiun. Ils meins comunabels ein stai fetg impurtonts

per saver far ina surdada regulada. La savida e l'experientscha che Aluis ha rimnau duront varga 27 onns sil sector dalla purificzauin dallas auas ei denton tuttina buca pusseivels d'emprender en quei cuort temps. Igl agir ponderau dalla suprastanza communal ha, malgrad ina pladida dubla, purtau fetg bia per ch'il menaschi sappi cuntinuar vinavon en favur da vischinas e vischins, denton en special era digl ambient.

Canalisaziun

Ils 9 da zercladur 2024 ha il suveran snegau il credit necessari per la sanaziun dalla Via Cons ed en quella cumbinaziun era il credit per la sanaziun dalla canalizaziun. Fertion che la sanaziun dalla Via Cons ei necessaria, ei la sanaziun dalla canalizaziun urgenta. Pliras gadas ein ils uffecis comunals ed ils pumpiers stai confruntai cun donns muort il fatg che las mesiras previdas en connex cun la sanaziun dalla Via Cons e dalla canalizaziun ein buca realisadas. Ei savess esser ina damonda dil temps tochen che las assicuranzas snegan

da surprender cuosts che neschan da donns ch'ei vegni caschunai entras difficultads enteifer la reit da canalizaziun. Quei fatg vala medemamein per la canalizaziun a Buretsch nua che persunas privatas ein gia stadas confruntadas repetidamein da donns caschunai entras la canalizaziun. En connex cul project ch'ei staus questa stad sin meisa ha la suprastanza communal giavischau examinaziuns supplementaras. Ils resultats ein ussa sin meisa e san vegnir presentai alla suprastanza communal.

Lavurs da manteniment el fussal dalla biologia

Il december 2007 ha igl Uffeci per la natira ed igl ambient approbau il concept general davart igl allontanament dallas auas piarsas (Genereller Entwässerungsplan GEP), buca da scumbigliar cul plan general d'avertura. En cumbinaziun cun quei concept ei l'entira canalizaziun publica vegnida inspectada cun camera. Ils resultats ein lu flessegiai el concept ed han dau ina survesta davart il stan dalla canalizaziun e las mesiras ch'ei necessarias en connex cul manteniment dalla canalizaziun publica e la separaziun dallas auas piarsas. Buca tuttas mesiras ein realisadas, era buca talas ch'eran vegnidas definidas per urgentas. Tonaton selai la lavur veser. Igl ei in fatg che canalizaziuns san vegnir sanadas mo en

Ina part digl indrez fotovoltaic ch'ei dapi il fevrer en funcziun

cumbinaziun cun la sanaziun da vias. Pia basegna ei pazienza e lavur endinada. Tenor la davosa retschera dispona la vischnaunca da Mustér d'ina reit da canalisaziun da ca. 60 km ed ella vegn aunc a seprolungir entochen che tuttas auas piarsas ei separamadas. El decuors da quels onns ei la serenera da Disla vegnida sanada, Pardomat e Madernal han retschert ina serenera ed igl ei vegniu realisau ils pumpadis per la zona da mistregn a Raveras, a Fonativas cun la colligaziun da Mumpé Medel ed il campadi, il pumpadi a Disla per la canalisaziun da Cavardiras ed il pumpadi ella zona da mistregn a Plaun da Diras.

Sereneras

Gl'atun 2024 ha la suprastanza communal decidu d'instradar la sanaziun cumplexsiva dalla serenera Raveras. Per quei intent ha ella sin recumandaziun dils uffecis cantunals incaricau il biro d'inschignier Ryser AG da Berna da preparar la submitsiun per in planisader general. La dimensiun dil project ha pretendiu ina submitsiun aviarta aschia che tuts biros d'inschignier svizzers han giu

Segns da vegliadetgna vid la schmarschera.

la pusseivladad da separticipar alla submitsiun. Ils 18 da december 2024 ha giu liug in'uatga sigl areal dalla serenera a Raveras. Treis biros d'inschignier specialisai ein stai presents. La finala ei vegniu inoltrau duas offerentas. La surdada ei succeda el decuors digl onn 2025. Differentas lavurs d'inschigniers locals (statica, energia etc.) vegnan surdadas ordeifer quell'incarica. El decuors digl onn 2025 duess il project esser maders per vegnir suttamess allas autoritads communalas per decisiun.

Economisaziun da rufids

El decuors digl onn 2024 ha la gronda part dil concept da molocs sco era la piazza da rimnada a Raveras saviu vegnir realisada. Pendent ein aunc la piazza da rimnada a Songta Catrina sco era ina purschida

supplementara sper il campadi a Fontanivas. Actualmein ein ins vidlunder da preparar il quen final per las lavurs fatgas.

Center da rimnada a Raveras

La stadera nova a Raveras para d'anflar pli e pli accoglientscha tier la populaziun.

Santeri

Igl onn 2024 ein dils 27 (21) defuncts, 7 (6) vegni satrai ella partizun dalle urnas, 3 (4) urnas mintgamai en ina fossa existenta, 2 (1) urnas en ina fossa dad urna existenta e 2 (1) baras en ina fossa nova. 8 (5) defunctas resp. defuncts ein vegni satrai ella fossa communabla e tschun defuncts ei vegni satrai ordeifer vischnaunca, resp. il santeri.

Malauras, flums ed uals

Actualmein ei igl uffeci infrastruttura e baghegiar aunc vidlunder da purificar il quen final cul Padrinadi svizzer da vischnauncas da muntogna. Ins astga supponer ch'ils cuosts finals vegnien a semover considerabla mein sut il credit staus concedius.

Economia

Clemens Berther, gerau forestalessa ed agricultura
«La natira sto buca crear ovras da meister, ella ei gia ina.»
(Hermann Hesse)

Agricoltura

Igl onn 2024 ei stau in bien onn per l'agricultura. La primavera ha entschiet plitost bletsch e cuzzau tochen pulit ditg viaden en la stad. Entras quei han las cultivadras e cultivaders saviu fenar cun retard ed aschia ha la qualitat dil pavel pitu l'entschatta. Igl ei naturalmein ina differenza naven da Madernal tochen a Mumpé Tujetsch. La primavera vegn da sutsi ed aschia ha

l'aura tut tenor temps avantatgs e disavantatgs, different nua ch'ins ha da cultivar. En las alps ha ei giu avunda pavel, mo igl atun han ils purs stuiu descargar in pèr dis avon temps muort la neiv dil settember. Il purment ei staus per cumpleina cuntentientscha dils pursanavels.

Unitad da muvel grond UMG (GVG = Grossvieheinheit)

L'unitad da muvel grond UMG ei ina

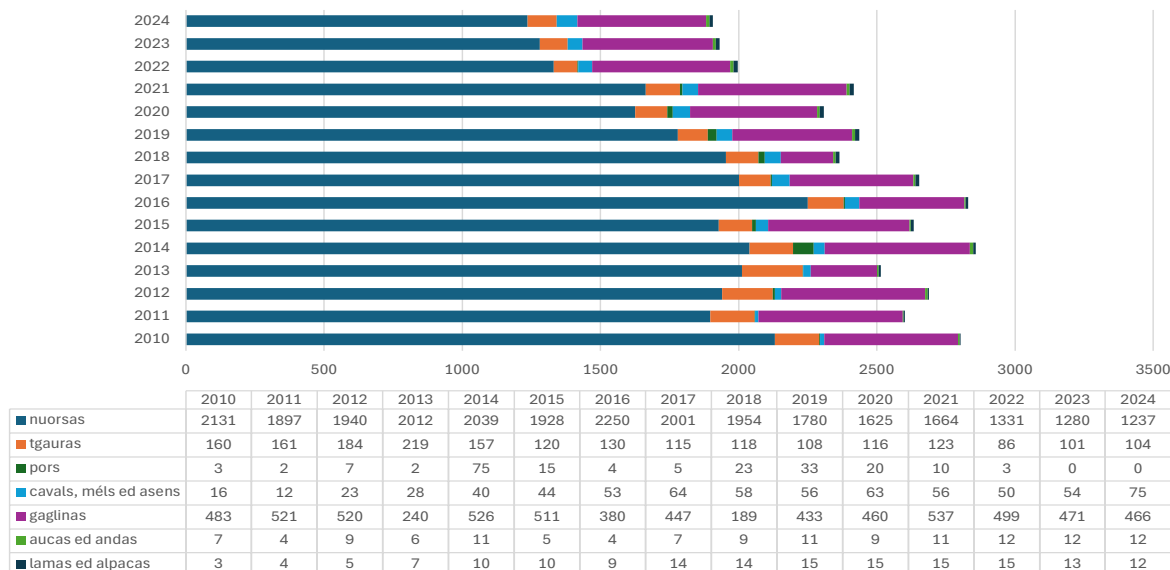
mesiraziun standardisada en l'agricultura per cumparegliar il basegns dil pavel e l'utilisaziun da pastiras denter differentas species da muvel.

Principi da basa

- 1 UMG corrispunda al basegns da pavel d'ina vacca da latg media cun ca. 600–650 kg peisa viva.
- Animals pli pigns ni pli gronds vegnan quintai tenor lur basegns d'energia e nutriment cumparegliu cun ina vacca.

Cumparegliaziun per differentas species d'animals (valurs approximativas)

Animals manedels dalla vischnaunca da Mustér

Biestga dalla vischnaunca da Mustér

spezia d'animals	UMG/GVG per animal
vacca da latg (600–650 kg)	1.0 UMG
biestga giuvna (1–2 onns)	0.6–0.8 UMG
gevadials (<1 onn)	0.3–0.4 UMG
cavals	1.1–1.3 UMG
nuorsas	0.2 UMG
cauras	0.2 UMG
pors	0.3 UMG

Cumpetenzza d'applicaziun dalla UMG

- Alpegiazion: Calculaziun dallas capacitads d'in'alp (p.ex. cargada normala «Normalstoss NST») sa ve-

gnir mess sin basa dalla UMG.

- Contribuziuns e subvenziuns: Ils pagaments directs per menaschis agricoli vegnan per part calculai tenor il diember dall'UMG/GVG.
- Planisaziun dallas stallas e la gestiun dil pavel: Ils purs drovan la UMG per calcular il basegns da plaz e pavel per lur muvel.

La UMG gida pia a standardisar la valetaziun dils animals per determinar il diever da resursas e la gestiun agrara.

Svilup politic dall'agricultura en Svizra

Il svilup politic dall'agricultura en

Svizra ei stretgamein colligiaus cun midadas economicas, socialas ed internaziunalas. Cheu in'egliada sin las fasas principalas:

Duront il temps medieval entochen il 19avel tschentaner era l'agricultura organisada fetg localmein, cun pauc sustegn davart dil stadi. Igl onn 1874 ei l'emprema constituziun federala cun cumpetenzas economicas per la Confederaziun ida en vigor, il focus ei staus la promoziun dall'industria da latg e dalla formaziun agricola. 1897 entra la lescha federala per la promoziun dall'agricultura cun emprems sustegns stals en vigor.

Volver il fejn a Salaplauna entuorn igl onn 1920 (Fototeca dil DRG, W. Derichsweiler)

Duront l'emprim'uiara mundiala e la crisa denter l'emprema uiara e la secunda (1914–1939) mauncan las victualias e la Confederaziun controlla la producziun ed ils prezis. Igl onn 1929–1930 ei la crisa economica mundiala che tucca ferm l'agricultura e la Confederaziun sbursa las empremas subvenziuns directas. E naven da 1930 vegn il protecziunissenem promovius cun aults dazis e prezis garanti.

Duront la secund'uiara mundiala 1939–1945 vegn il plan dil cusseglier federal Wahlen mess en vigur cun in massiv augment dalla producziun dall'agricultura e cun promover l'indipendenza digl'exteriur. Duront quei temps era la controlla e la regulaziun dallas surfatschas d'agricultura, ils prezis e la quantidad da producziun absolutamein tier la Confederaziun.

Duront ils onns 1945 tochen 1990 ei stau il temps dil protecziunissenem agrar. Igl onn 1951 ei la lescha d'agricultura (LAg) entrada en vigur cun sustegn da prezis, dazis sils imports e subvenziuns. Denter 1950 e 1970 ei stau la perioda cul pli ferm protecziunissenem, prezis garanti, agid per investziuns e subvenziuns.

Igl onn 1970 deva ei ina surproducziun da vivonda. Quei ha caschunau critica e discussiuns ed aschia ei vegniu instradau ina reorganizaziun dallas structuradas. Naven digl onn 1980 ein las discussiuns per-

tuccont ils temas ecologicis e l'attenziun alla natira vegni persecutai pli intensivamein.

Semnar graun a Segnas (fototeca dil DRG)

Cugl onn 1990 entscheiva la liberalisaziun e reorganizaziun dall'agricultura. A caschun dalla votaziun federala 1992 vegnan las refuormas agricolas introducidas ed era ils pagamenti directs enstagl da prezis garanti. Naven digl onn 2000 suonda la nova politica d'agricultura cugl accent sin ina producziun persistenta e protecziun dalla cuntrada. 2007 vegn l'introducziun dalla politica «Agrara 2011» instradada cun priorisar la protecziun digl'ambient e dall'agricultura persistenta. La politica agrara 2022+ metta la prioritad a la protecziun dil clima cun la reducziun da pestizids e promoziun dalla biodiversitad el center.

Per conclusiun vesan ins che la politica agrara svizra ei semidada d'in sistem ferm protecziunistic (tochen 1990) ad in model che metta gronda peisa silla persistenza e sin presta-

ziuns socialas (dapi 1992), schegie ch'il sustegn finanziel focusescha oz sillas finamiras ecologicis e socialas. La midada la pli impurtanta dils davos 100 onns ei stada l'industrialisaziun dall'agricultura, surtut la mecanisaziun e l'introducziun dil culcem artificial el 19avel ed il 20avel tschentaner. Quellas midadas han menau ad in carschament massiv dalla productivitad, denton han era midau il maletg dalla cuntrada ed han provocau ina midada dalla structura. Entras quel han biars menaschis pigns stuiu capitular.

Trer si zuolc a Mumpé Tujetsch, 1920 (fototeca dil DRG, P. Scheuermeier)

Apicultura

Igl onn apistic 2024 ei staus zun favoreivels per apiculturas ed apiculturs. Ei ha dau negins cass da malsognas. La primavera ei stada plitost bletscha, mo la bialaura ha entschiet ad uras ed aschia ei la raccolta da mèl d'aviuls stada buna ed entras quei ein apiculturs e consuments dil mèl d'aviuls ventireivels.

Meglieraziun

L'entschatta primavera 2024 han tuttas proprietarias e tuts proprietaris survegniu in questunari per tuccont ils giavischs en connex cun la partiziun nova. Sin fundament da quella retscherca ha igl inschigner entschiet cun l'elavuraziun dil sboz dalla partiziun nova. Igl Uffeci d'agricultura federal ha acceptau la

Fundament per la punt dalla Via Acletta Petschna nr. 32

Vials da betun Via Cunel nr. 45

proposta dalla cumissiu da meglieraziun da desister sin in'arrundaziun dil funs affittau.

Igl onn vargau ein las vias nr. 32, Via Acletta Petschna, e nr. 45, Via Cunel da Casa, vegnidas construidas. La Via Acletta Petschna ei vegnida sustenida finanziamein entras l'Armasuisse immobilias. A Segnas han ins intercuret il stan dallas drenaschas per saver co agir vinavon.

Center Sursilvan d'agricultura

Il Center Sursilvan d'agricultura (CSA) promova il brat denter l'agri-

cultura da muntogna, il turissem, il mistregn local, la cultura ed ina formaziun d'ambient. La primavera 2024 ha Marcus Duff surpriu il presidi da Giusep Flepp e Sara Hoch ei daventada nova meinafatschenta, remplazzond Alma e Nina Defuns. Ina gronda sfida ei la situaziun economica dil center, pertgei el ha buca saviu vegnir menaus a moda rentabla ils davos onns. Per migliurar quei duess il focus el futur vegnir mess sin projects ed occurrenzas che cuvieren ils cuosts ni schizun procuran per gudogn.

Duront igl onn 2024 ein las occur-

renzas culturalas vegnidas organisadas en collaboraziun cun l'Uniu Medelina, denter auter davart novas fuormas da habitar. Plinavon ei in brat cun fugitivs dil center da transit Bellavista vegnius inziaus. Quels han susteniu las occurrenzas dil CSA cun lur lavur voluntaria.

Ella stiva Salaplauna a Mustér ei vegniu organisau naven digl atun in kino en stalla ina gada per meins. Grond success han occurrenzas cun tematicas localas giu, sco il film «Greina» cun contribuiziuns da Patrick Thurston e Gion A. Caminada.

Menaschi tecnic

Simon Cathomen, selvicultur e cau dil menaschi tecnic
*«Jeu hai bugen carstgauns che dian tgei ch'els tratgan.
 Mo aunc meglier plaian a mi quels che fan era quei ch'els dian» (Vin Diesel)*

Introducziun e lavur quotidiana

Igl onn da rapport 2024 ei stau in onn regular che ha buca purtau surpresas extraordinarias entras mauluras ni donns caschunai entras il bau-scorsa. Aschia han las lavurs planisadas saviu vegnir liquidadas sco planisau.

Mutaziuns

La primavera ein 2 fideivels collaboratur i en pensiu. Sep Anto-

ni Schuoler ha terminau siu engaschi sunter 29 onns cun la fin mars. Mario Lombris ei ius fin avrel en pensiunament sunter 36 onns d'engaschi tier la vischnaunca da Mustér. In grond engraziament a Sep Antoni sco era a Mario per lur fideivladad, engaschi e loialitad duront tut quels onns. La lavur d'uaul ha segir dau bia cuntentientscha, mo ei tala era dira e malsegira. Tener la dira duront tons onns mereta grond respect.

L'entschatta avrel ha Arno Maissen entschiet sia nova piazza tiel menaschi tecnic sco collaboratur stradal. Cun l'entschatta matg ha Armin Manetsch entschiet sco collaboratur e mecanist cun in engaschi da 50%. Duront ils meins da stad ei Marc Manetsch staus engaschus temporeme in tiel menaschi tecnic. Muort la reorganisaziun lantschada havein buca saviu porscher ad uras perspectives bunas avunda ed aschia ha Damian Deplazes abdicau sia piazza e terminau la fin digl onn siu engaschi sco selvicultur da project. El ei vegnius elegius ed engaschus sco selvicultur tier la vischnaunca

da Glion. In grond engraziament a Damian per la lavur prestada. Deploablamein eis ei buca reussiu da remplazzar la piazza. Per garantir il pensum selvicultural sco era per la gestiun dil menaschi tecnic ei quei pensum da lavur dotaus cun 200%. Pil futur vegn ei pia a dar che enqual lavur ed incumpensa vegn negligida.

Infrastructura menaschi tecnic

Igl onn da rapport ei vegniu remplazzau igl excavatur da raupas. Entras il niev logo e la nova cumparsa ei vegniu remplazzau tier tuts vehichels las inscripziuns. Per vegnir pli veseivels per furniturs e populaziun han il luvratori e la bargia da lenna a Cuoz survegniu in'inscripziun.

Lavur publica

Ina impurtanta incarica ei da seprentar ed era d'envidar differentas gruppas tier nus per sensibilisar e per capir nossas incaricas e sfidas, seigi quei egl uaul ni era per lavurs pil beinstar public. Era entras differentas medias ei vegniu mussau e declarau nossa lavur. Igl onn da rapport ha la lavur publica occupau bien 120 uras da lavur.

Manteniment dall'infrastructura communal

Igl onn 2024 ha il menaschi tecnic prestau 8516 uras (7'995 uras igl onn 2023) da lavur vid il manteniment dall'infrastructura communal. 2'373 uras (2'233 uras igl onn 2023) ein vegnidas impundidas pil manteniment e menaschi dall'infrastructura turistica. Quei ei el total,

sco era pil turissem, in augment da 6%. Il survetsch d'unviern ha occupau il menaschi duront 1'713 uras (1'366 uras igl onn 2023).

La stad vargada ei in castur secasau a Fontanivas. Per impedir donns vid l'infrastructura, mo era per buca disfar il spazi da viver, havein nus installau ina deflussiun cun in sifon el lag encunter Sars. Duront igl emprem unviern ei la sligiaziun secumprovada. Duront entgins dis il matg han ils collaboraturs absolviu in cuors per manteniment da sendas da velos. Experts sco era collaboraturs ein seprofitai ed han perfecziunau lur savida per saver garantir in manteniment professional. Ina ulteriura fueina ei vegnida errigida a Crap Furau, sur Clavaniev.

Deflussiun nova a Fontanivas el habitadi dil castur

Uaul e prighels dalla natira

Malauras ed aur

Igl onn 2024 ha purtau 957 mm plievgia (onn precedent 892 mm). La summa da neiv mesirada igl unviern 2023–2024 munta a sulet 176 cm neiv nova (summa da mintga di). Cumparegliau cun in «bien» unviern sulet 1/4 dil quantum. La pri-

mavera ei stada bletscha quei che ei stau d'avantatg per la natira. La stad ei adina puspei da constatar che l'intensidad dalla precipitaziun s'augmenta. Quei caschuna adina puspei per donns vid nossa infrastructura. Era eis ei strusch pusseivel dad avertir e prevegnir a donns muort che quellus situaziuns d'aura ein localmein fetg differentas.

Plontaziuns

Igl onn da gestiun ei vegniu plantau en nos uauls 3'100 plontinas, da quei 1'100 plontas da guilas, las qualas ein impurtantas en nos uauls che protegian encunter lavinas. En vesta alla midada dil clima plantein nus pli e pli era plontinas da feglia, igl onn vargau ein quei stai 2'000 tocs. Tgei sort plonta che sa secasar il meglier en nos uauls nua ch'il pégn vegn a svanir, savein oz buca definir. Impurtant ei diversidad, la natira muossa lu a nus tgei che secumprova; nus stuein mo era prender il temps per observar, giudicar e decider endretg. Ils plantadis sesanflan egl Uaul Run e Runfoppa. Seivs da protecziun encunter donns da selvaschina ein vegnidas erregidas oravontut els uauls a Stagias, Uaul Run, Runfoppa, Plaun Menisch e Cresta da Cots. Ils cuosts totals per regiuvinaziun, plantadis e schurmetg da donns da selvaschina muntan a frs. 90'863.–. Quei ein bien frs. 18'000.– dapli ch'igl onn avon! Per rabbitschar en nos uauls era sorts plontas che pon resister a temperaturas pli aultas e periodas schetgas pli liungas ch'ozildi, constat igl equiliber denter uaul e selvaschina buca per dumignar quei a moda naturala.

Nova fueina a Crap Furau

In bellezza maletg; la diversidad da plontas porta era dapli veta ed in bi maletg en nossa cuntrada

Tgira d'uaul giuven

Tgiras d'uaul giuven ein vegnidas exequidas ella Val Sogn Placi, Uaul Run, Valentin, Casarsa ed a Prau Pign. Mesiras en favur dalla biodiversitad ein vegnidas exequidas cun remplazzar seivs a la Cresta da Cots ed els uauls el contuorn da Stagias. 1'871 aras uaul giuven ein vegnidas tgiradas durant igl onn 2024.

Donns sfurzai

Igl onn 2024 ha ei oravontut dau lenna sfurzada entras ils ferms vents. 622 m³ lenna ei seresultada ord donns da vents, neiv ni lenna tacada dil bau-scorsa. Bien 104 m³ ein vegni resgiai ensemen e schau scher egl uaul.

Stocs – tagl per dar stabilitad – muort ils enorms donns entras la selvaschina plitost gia in tagl da regiuvinaziun

Plantar viazza e schurmegiar il plantadi cun ina seiv encunter la selvaschina

Sil descargo ei igl excavatur ni era tractor forestal in mied indispensabel

Descargo a Mises Grond. Lenna derschida dil vent ei vegnida luvrada si e sgulada ora per prevegnir a donns secundars entras il bau-scorsa.

Tagls da lenna da tgira d'uaul

Tagls da lenna en connex cun la tgira digl uaul da schurmetg ein succedi en differents loghens a Runfoppa, Marietta, Plaun Menisch, Raveras ed ora ils Stocs. Oreifer il program da tgira digl uaul da schurmetg ei succediu tagls da lenna oravontut per la segirtad da vias da traffic, viafier sco era pil provediment d'electricitad. En tut ein 4'905 m³ lenna vegnida vendida.

Fiera da lenna

Il ferm franc svizzer ei bein buns per ir en vacanzas egl exterior, denton per vender lenna ei quel in disavantatg. Ils prezis da lenna da diever ein sesminui visavi igl onn 2023 per 11%. La lenna da diever ei vegnida vendida ella Valtellina. Quella ei vegnida vendida ella media per frs. 76.– /m³. Lenna da stialas ha purtau in recav da frs. 24.– /m³ e quella

da brisch frs. 49.– /m³. Igl onn vargau ei oravontut vegniu raccoltau lenna ord loghens cun schliata qualitat da lenna. La cumpart da lenna da diever dad aulta qualitat ei stada bassa. Quei ei era s'effectuau sil prezi intragliauter.

Projects

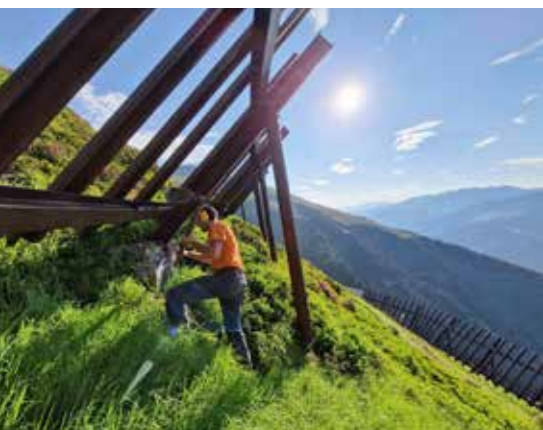
Ella Val Clavianev ei vegniu terminau las lavurs vid il project current SIS. Oravontut ei vegniu sanau fundaments da lavineras. Las lavurs ein vegnidas exequidas dil menaschi tecnic.

Projects da reperatura e segiranza vid vias d'uaul

A Fontanettas ei vegniu currigiu la deflussiun munglusa vid la via d'uaul. La drenascha stuppada e tumbins munglus ein vegni remplazzai. Vid la via dalla Runca ei vegniu migliurau la fundaziun e per

Saver cargar la lenna naven digl uaul direct sil tren tier nus a Mustér, ecologic ed economic

Cavar liber il fundament per saver sanar el

deviar l'aua ein differentas canals vegnidas remplazzadas sco era no-vas tschentadas.

Manteniment e reparaturas vid vias d'uaul ed ovras da protecziun: Sur projects da segironza e reparatura ei vegniu impundiu igl onn vargau frs. 94'894.38.– e quei vid il project SIS 2023, lavineras Val Clavianev sco era vid ils projects SIE Fontanettas e via dalla Runca. Il pei da contribu-ziun davart Confederaziun e Cantun vid quels projects munta denter 70 ed 80%. Vid il manteniment ordinar-ri da vias d'uaul ei sresultau cuosts totals da frs. 93'643.72.–

Deflussiun remplazzada a Fontanettas

Las investiziuns forestalas muntan igl onn da gestiun a frs. 46'228.60.–. Quei pertucca sclariments e projectaziun dil project d'avertura Val da Segnas – Uaul Run.

In sguard el futur

Vias d'uaul: Sur in project da repara-tura e segironza ei previu da segirar in pign tschancun sin la via Run che caschuna adina puspei per impedi-ments muort erosiun. Sin la fin digl onn 2025 ei la finamira ch'il project d'avertura Val Segnas – Uaul Run sa vegnir approbaus entras la Regenza dil cantun Grischun.

Tagls da lenna: Tagls da tgira ein previ a Runfoppa, Valentin e Sontga Gada.

Tgira d'uaul giuven: Tgiras ein plani-sadas a Clavadials, ella Val Uors, a Prauet, si Platta lada, ella Val da Se-gnas ed o las Rusettas, ella Val Sogn Placi, Prau Pign, Valentin, Uaul Run ed a Casarsa. Si Stagias vegnan dif-ferentas seivs remplazzadas e reno-vadas. Plantadis en vesta alla mida-da dil clima per regiuvinar ils uauls succedan a Runfoppa, Val da Peisel ed egl uaul Run.

Finanzas

Survista dil preventiv 2025

Quen da gudogn e sperdita		Preventiv 2025	Preventiv 2024	Quen 2023
Recavs	frs.	17 946 000	17 965 600	18 370 419
Cuosts	frs.	18 017 200	18 066 200	18 574 031
Surpli entradas	frs.	71 200	100 600	203 612
Quen d'investiziun				
Investiziuns bruttas	frs.	4 950 100	8 377 000	4 463 839
Entradas	frs.	1 194 700	1 158 000	439 769
Investiziuns nettas	frs.	3 755 400	7 219 000	4 024 070
Atgna finanziaziun (cash-flow)	frs.	730 100	1 118 100	2 669 258
Grad d'atgna finanziaziun		19,44%	15,49%	66,33%

Quen 2024

Survesta situaziun finanziaria

	Quen 2024	Preventiv 2024 actualisau	Quen 2023
1 Quen da gudogn e sperdita			
Cuosts	20 073 138.78	18 966 700	18 370 419.59
Recavs	20 322 563.51	18 066 200	18 574 031.57
Surpli cuosts			
Surpli recavs	249 424.73	-900 500	203 611.98
2 Quen d'investiziun			
Investiziuns	2 219 260.05	8 524 300	4 463 839.14
Entradas investiziuns	683 142.50	1 158 000	439 769.29
Investiziuns nettas	1 536 117.55	7 366 300	4 024 069.85
3 Finanziaziun			
Surpli recavs quen da gudogn e sperdita	249 424.73	-900 500	203 611.98
Remessas	2 000 000.00	1 000 000	1 800 000.00
Prelevaziun ord finanziaziuns specialas	-12 936.59	-8 900	-79 868.07
Amortisaziuns facultad administrativa	510 089.25	672 100	527 968.59
Deposit en finanziaziuns specialas	407 072.80	54 300	217 545.46
Atgna finanziaziun	3 153 650.19	817 000	2 669 257.96
Investiziuns nettas	1 536 117.55	7 366 300	4 024 069.85
Avanzament da finanziaziun	1 617 532.64	-6 549 300	-1 354 811.89
4 Deivets a miez e liung termin			
Emprests	9 000 000.00	15 549 300	9 000 000.00
Emprest Pendiculara Sedrun – Mustér	1 750 000.00	1 750 000	1 875 000.00
Total emprasts	10 750 000.00	17 299 300	10 875 000.00
5 Cefras indicativas			
Atgna finanziaziun	3 153 650.19	817 000	2 669 257.96
Deivet net/facultad netta(-) absolutA	-55 958.29	8 110 408	1 561 107.80
Deivet net/facultad netta(-) per habitont (2'080)	-26.90	4 037	777.06
Grad d'atgna finanziaziun	205.30%	11.09%	66.33%
Quota d'atgna finanziaziun	16.80%	4.96%	15.59%

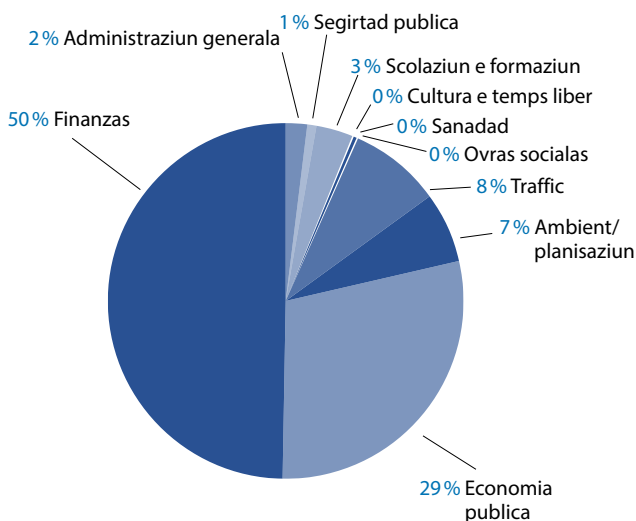
Quen da gudogn e sperdita en treis scalems

	Quen 2024	Preventiv 2024 actualisau	Quen 2023
30 Cuosts da persunal	5 497 380.09	5 580 100	5 298 503.10
31 Cuosts da material ed ulteriurs cuosts da menaschi	5 338 913.84	5 808 300	4 605 264.55
33 Amortisaziuns facultad administrativa	510 089.25	672 100	527 968.59
35 Deposits en fondos e finanziaziuns specialas	407 072.80	54 300	217 545.46
36 Cuosts da transfers	4 612 438.44	4 510 500	4 344 787.13
37 Contribuziuns transitorias	0.00	0	0.00
Cuosts da menaschi	16 365 894.42	16 625 300	14 994 068.83
40 Recav fiscal	8 228 469.38	7 732 000	8 461 736.60
41 Regals e concessiuns	2 123 052.80	1 569 500	1 438 767.30
42 Indemnisaziuns	5 618 875.15	4 801 300	4 789 338.18
43 Differents recavs	0.00	50 000	6 853.80
45 Prelevaziun ord finanziaziuns specialas e fundaziuns	12 936.59	8 900	79 868.07
46 Indemnsiazion dalla communitad publica	2 045 177.39	1 771 600	1 881 873.27
47 Contribuziuns transitorias	0.00	0	0.00
Recavs da menaschi	18 028 511.31	15 933 300	16 658 437.22
Resultat dall'activad da menaschi	1 662 616.89	-692 000	1 664 368.39
34 Cuosts finanziaziunals	108 543.28	232 000	69 679.10
44 Recav finanziaziun	620 976.55	395 500	393 626.60
Resultat da finanziaziun	512 433.27	163 500	323 947.50
Resultat operativ (1. scalem)	2 175 050.16	-528 500	1 988 315.89
38 Cuosts extraordinaris	2 047 259.53	523 000	1 858 959.46
48 Recavs extraordinaris	121 634.10	151 000	74 255.55
Resultat extraordinari (2. scalem)	-1 925 625.43	-372 000	-1 784 703.91
Resultat total quen da gudogn e sperdita (3. scalem)	249 424.73	-900 500	203 611.98

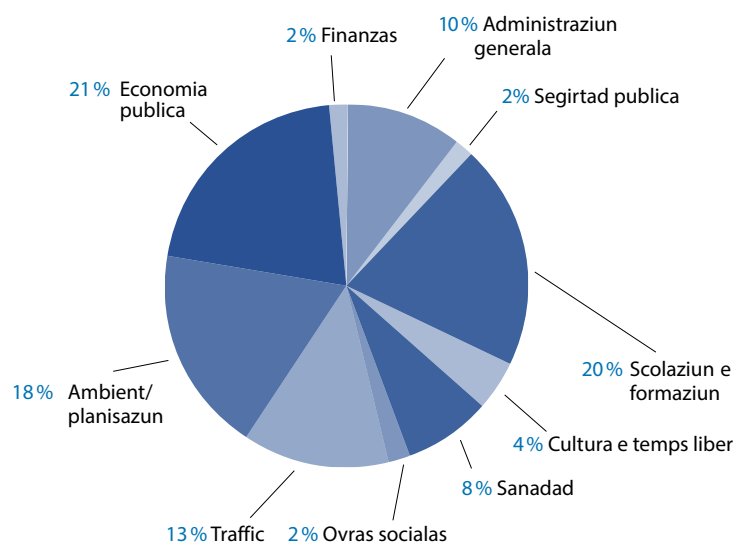
Quen da gudogn e sperdita

Survesta tenor funcziuns	Quen 2024		Preventiv 2024 actualisau		Quen 2023	
	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
0 Administraziun generala	2 092 219.66	408 957.03	2 082 800	398 600	1 665 998.46	455 208.59
Surpli cuosts		1 683 262.63		1 684 200		1 210 789.87
1 Segirtad publica	334 834.59	193 815.65	430 500	176 800	426 941.20	166 042.35
Surpli cuosts		141 018.94		253 700		260 898.85
2 Scolaziun e formaziun	4 023 957.69	690 088.95	4 118 200	605 400	3 629 575.80	699 791.32
Surpli cuosts		3 333 868.74		3 512 800		2 929 784.48
3 Cultura e temps liber	863 029.35	11 942.45	1 392 200	23 400	2 653 012.56	15 445.42
Surpli cuosts		851 086.90		1 368 800		2 637 567.14
4 Sanadad	1 570 804.50	57 374.55	1 296 500	53 000	1 398 655.10	49 442.95
Surpli cuosts		1 513 429.95		1 243 500		1 349 212.15
5 Ovras socialas	411 701.58	14 019.54	357 700	0	292 943.10	
Surpli cuosts		397 682.04		357 700		292 943.10
6 Traffic	2 604 711.19	1 686 063.75	2 780 100	1 645 400	2 487 522.69	1 567 100.35
Surpli cuosts		918 647.44		1 134 700		920 422.34
7 Ambient/planisaziun	3 690 808.16	1 339 449.95	2 163 400	1 508 200	1 901 432.82	1 511 951.75
Surpli cuosts		2 351 358.21		655 200		389 481.07
8 Economia publica	4 194 597.54	5 853 283.91	3 967 700	4 660 400	3 675 731.30	4 665 599.54
Surpli cuosts						
Surpli recavs		1 658 686.37		692 700		989 868.24
9 Finanzas	286 474.52	10 067 567.73	377 600	8 995 000	238 606.56	9 443 449.30
Surpli recavs		9 781 093.21		8 617 400		9 204 842.74
Total cuosts	20 073 138.78		18 966 700		18 370 419.59	
Total recavs		20 322 563.51		18 066 200		18 574 031.57
Surpli cuosts				900 500		
Surpli recavs		249 424.73				203 611.98

Recavs

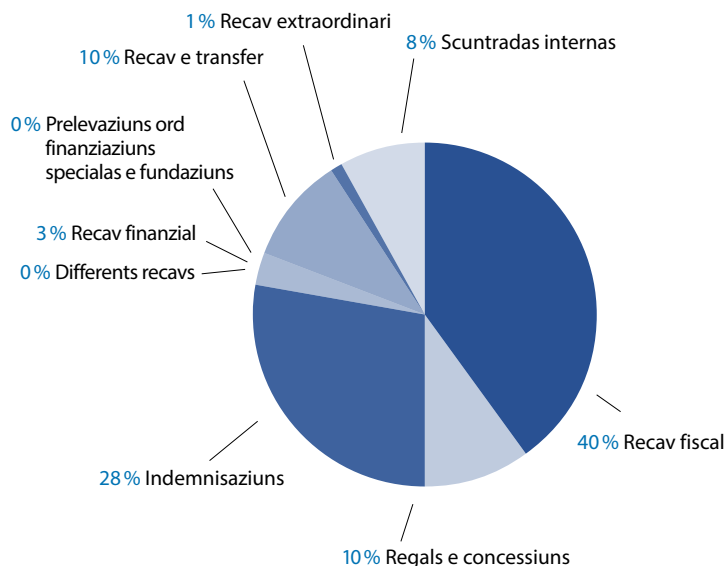
Cuosts

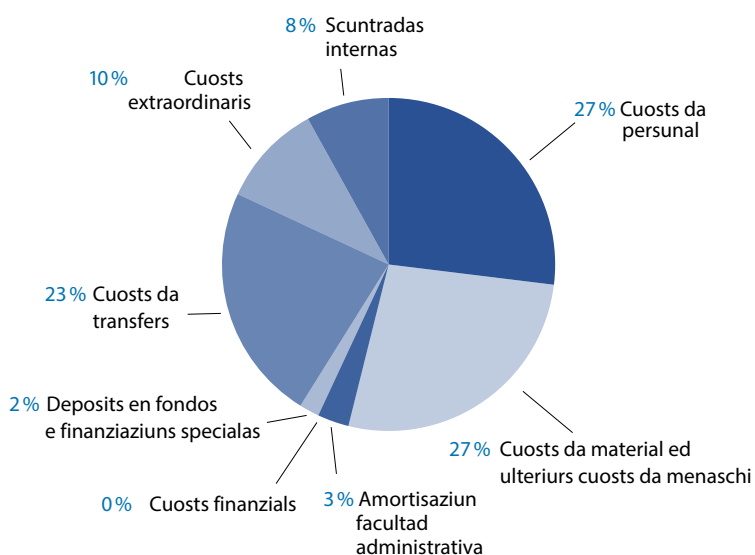
Quen da gudogn e sperdita

Structurau tenor gruppas da materia	Quen 2024		Preventiv 2024 actualisau		Quen 2023	
	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
3 Cuosts	20 073 138.78		18 966 700		18 370 419.59	
30 Cuosts da personal	5 497 380.09		5 580 100		5 298 503.10	
31 Cuosts da material ed ulteriurs cuosts da menaschi	5 338 913.84		5 808 300		4 605 264.55	
33 Amortisaziuns facultad administrativa	510 089.25		672 100		527 968.59	
34 Cuosts finanziaals	108 543.28		232 000		69 679.10	
35 Deposits en fondos e finanziaziuns specialas	407 072.80		54 300		217 545.46	
36 Cuosts da transfers	4 612 438.44		4 510 500		4 344 787.13	
37 Contribuziuns transitorias	0.00		0		0.00	
38 Cuosts extraordinaris	2 047 259.53		523 000		1 858 959.46	
39 Scuntradas internas	1 551 441.55		1 586 400		1 447 712.20	
4 Recavs		20 322 563.51		18 066 200		18 574 031.57
40 Recav fiscal		8 228 469.38		7 732 000		8 461 736.60
41 Regals e concessiuns		2 123 052.80		1 569 500		1 438 767.30
42 Indemnisaziuns		5 618 875.15		4 801 300		4 789 338.18
43 Differents recavs		0.00		50 000		6 853.80
44 Recav finanziaal		620 976.55		395 500		393 626.60
45 Prelevaziuns ord finanziaziuns specialas e fundaziuns		12 936.59		8 900		79 868.07
46 Indemnisaziun dalla communitad publica		2 045 177.39		1 771 600		1 881 873.27
47 Contribuziuns transitorias		0.00		0		0.00
48 Recav extraordinari		121 634.10		151 000		74 255.55
49 Scuntradas internas		1 551 441.55		1 586 400		1 447 712.20
Surpli cuosts				900 500		
Surpli recavs		249 424.73			203 611.98	

Recavs

Cuosts

Quen da gudogn e sperdita

Conto	Structura tenor funcziuns QGS	Quen 2024		Preventiv 2024		Quen 2023	
		Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
	Total	20 073 138.78	20 322 563.51	18 966 700	18 066 200	18 370 419.59	18 574 031.57
	Netto cuosts				900 500		
	Netto recavs	249 424.73				203 611.98	
0	Administraziun generala	2 092 219.66	408 957.03	2 082 800	398 600	1 665 998.46	455 208.59
01	Legislativa ed executiva	395 015.85	14 580.00	397 700	16 000	377 575.71	13 440.00
0110	Legislativa	139 378.10		143 500		120 719.20	
0120	Executiva	255 637.75	14 580.00	254 200	16 000	256 856.51	13 440.00
02	Survetschs generals	1 697 203.81	394 377.03	1 685 100	382 600	1 288 422.75	441 768.59
0210	Administraziun communal	1 160 463.16	231 272.33	1 136 500	226 700	863 475.66	236 847.79
0220	Uffeci da baghegiar ed infrastruttura	490 360.80	162 144.70	503 300	154 700	390 414.13	203 960.80
0290	Casa communal	46 379.85	960.00	45 300	1 200	34 532.96	960.00
1	Segirtad publica	334 834.59	193 815.65	430 500	176 800	426 941.20	166 042.35
11	Segirtad publica	17 600.55	5 776.00	26 500	7 000	18 724.30	7 500.00
1110	Polizia communal	17 600.55	5 776.00	26 500	7 000	18 724.30	7 500.00
14	Dretg general	119 319.75	72 139.65	108 400	44 000	80 030.95	33 816.35
15	Pumpiers	160 935.81	107 100.00	213 100	117 000	233 341.65	115 926.00
16	Defensiun	36 978.48	8 800.00	82 500	8 800	94 844.30	8 800.00
1610	Defensiun militara	2 300.00		4 800		55 000.30	
1620	Defensiun civila generala	34 678.48	8 800.00	77 700	8 800	39 844.00	8 800.00
2	Scolaziun e formaziun	4 023 957.69	690 088.95	4 118 200	605 400	3 629 575.80	699 791.32
21	Scola obligatoria	3 739 071.64	690 088.95	3 820 300	605 400	3 419 498.65	699 791.32
2110	Scoletta	357 801.06	82 331.55	261 100	70 200	290 340.21	56 303.40
2120	Scola primara	1 202 655.80	313 017.74	1 296 000	276 600	1 223 549.06	293 122.50
2130	Scola superiura	928 415.77	131 631.06	913 600	116 900	972 997.23	182 478.85
2170	Baghetgs da scola e halla Cons	733 056.86	23 192.85	769 100	17 000	410 796.71	34 958.60
2180	Tgira d'affons duront il di	19 938.20	15 103.25	22 000	7 900	22 292.00	7 937.85
2190	Direcziun ed administraziun da scola	248 886.59	68 687.80	258 000	65 500	206 142.29	62 776.25
2192	Ulteriur scola populara	248 317.36	56 124.70	300 500	51 300	293 381.15	62 213.87
22	Scolaziun speciala	96 686.05		113 700		92 419.30	
25	Scolas da formaziun generala	188 200.00		184 200		117 657.85	
2510	Scola gimnasiala	188 200.00		184 200		117 657.85	
3	Cultura e temps liber	863 029.35	11 942.45	1 392 200	23 400	2 653 012.56	15 445.42
32	Cultura, ulteriur	225 836.12	11 942.45	284 000	10 400	219 346.15	15 445.42
3210	Biblioteca populara Mustér e contuorn	59 310.44	11 942.45	61 000	10 400	49 893.30	15 445.42
3290	Cultura, ulteriur	166 525.68		223 000		169 452.85	
34	Sport e temps liber	536 956.78		1 008 000	13 000	2 333 439.01	
3410	Sport	116 057.70		132 700	13 000	95 698.00	
3411	Center Fontauna	420 899.08		857 600		2 237 741.01	
3420	Center dil vitg			17 700			
35	Baselgias e capluttas	100 236.45		100 200		100 227.40	

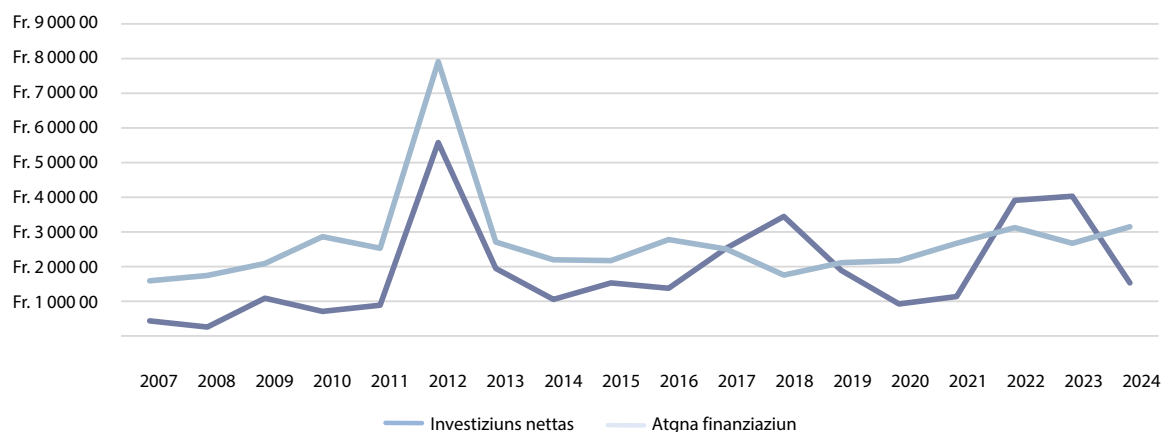
Quen da gudogn e sperdita		Quen 2024		Preventiv 2024		Quen 2023	
Conto	Structurau tenor funcziun	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
4	Sanadad	1 570 804.50	57 374.55	1 296 500	53 000	1 398 655.10	49 442.95
41	Spitals e tgira d'attempai	1 346 352.30		1 131 900		1 242 212.45	
4110	Spitals	606 910.05		561 900		597 117.30	
4120	Tgira d'attempai	739 442.25		570 000		645 095.15	
42	Tgira ambulonta	153 397.35		97 100		94 545.45	
43	Prevenziun da sanadad	71 054.85	57 374.55	67 500	53 000	61 897.20	49 442.95
4330	Survetsch da sanadad en scola	71 054.85	57 374.55	67 500	53 000	61 897.20	49 442.95
49	Ulteriurs fatgs da sanadad						
5	Ovras socialas	411 701.58	14 019.54	357 700		292 943.10	
54	Famiglia e giuventetgna	56 444.46		63 400		23 351.40	
5451	Tgira d'affons e canortas	56 444.46		63 400		23 351.40	
57	Agid social e fatgs d'asil	355 257.12	14 019.54	294 300		269 591.70	
5720	Susteniments economics	209 166.97	14 019.54	147 000		139 027.45	
5790	Divers susteniments	146 090.15		147 300		130 564.25	
6	Traffic	2 604 711.19	1 686 063.75	2 780 100	1 645 400	2 487 522.69	1 567 100.35
61	Traffic sin via	2 582 711.19	1 686 063.75	2 741 100	1 645 400	2 461 111.24	1 567 100.35
6150	Vias communalas	977 016.31	81 047.10	1 095 700	77 000	879 983.08	85 413.60
6190	Menaschi tecnic	1 605 694.88	1 605 016.65	1 645 400	1 568 400	1 581 128.16	1 481 686.75
62	Traffic public	22 000.00		39 000		26 411.45	
7	Ambient e planisaziun	3 690 808.16	1 339 449.95	2 163 400	1 508 200	1 901 432.82	1 511 951.75
71	Provediment d'aua	2 281.25		12 300		1 348.80	
72	Dismessa e purificaziun dall'aua	2 725 745.05	725 745.05	863 100	772 200	749 416.15	749 416.15
7200	Sanaziun serenera	2 000 000.00					
7201	Dismessa e purificaziun dall'aua	725 745.05	725 745.05	863 100	772 200	749 416.15	749 416.15
73	Economisaziun da rumien	497 336.43	469 396.45	679 400	642 100	702 924.99	659 335.80
7300	Economisaziun da rumien generala	33 033.68	5 093.70	41 900	4 600	48 759.29	5 170.10
7301	Dismessa da rumien	464 302.75	464 302.75	637 500	637 500	654 165.70	654 165.70
74	Rempars e punts	163 285.13	121 784.45	285 600	77 300	200 931.55	75 324.30
7410	Rempars e punts	57 351.55		99 700		81 531.06	
7420	Lavineras	105 933.58	121 784.45	185 900	77 300	119 400.49	75 324.30
77	Ulteriur schurmetg dalla natira	106 599.96	22 524.00	146 400	16 600	114 603.66	27 875.50
7710	Santeri e sepulturas	56 183.31	22 524.00	69 400	16 600	55 095.01	27 875.50
7790	Tualettas publicas	39 983.80		52 000		44 921.85	
7791	Ulteriura protecziun digl ambient	10 432.85		25 000		14 586.80	
79	Planisaziun dil territori	195 560.34		176 600		132 207.67	

Quen da gudogn e sperdita

Conto	Structurau tenor funcziuns	Quen 2024		Preventiv 2024		Quen 2023	
		Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
8	Economia publica	4 194 597.54	5 853 283.91	3 967 700	4 660 400	3 675 731.30	4 665 599.54
81	Agricultura	135 575.65	4 263.90	140 100	5 000	79 466.17	4 673.50
82	Forestalessers	1 147 492.41	987 621.20	1 218 800	941 100	1 097 674.81	1 023 500.65
8201	Uaul da schurmetg	756 523.01	740 920.70	642 000	610 000	798 225.88	757 588.77
8203	Uaul d'economia	49 873.00	72 909.00	63 600	65 000	67 277.65	139 402.43
8205	Vias d'uaul	204 942.33	51 475.00	343 600	83 200	114 840.91	4 371.80
8250	Forestalessers, divers	136 154.07	122 316.50	169 600	182 900	117 330.37	122 137.65
84	Turissem	1 901 934.52	1 456 899.00	1 936 900	1 300 000	1 789 847.95	1 339 614.80
85	Mistregn e commerci	312 433.97	2 180.00	70 600	2 000	86 431.80	2 400.00
87	Energia	697 160.99	3 402 319.81	601 300	2 412 300	622 310.57	2 295 410.59
8712	Provediment e commerci d'energia	697 160.99	3 402 319.81	601 300	2 412 300	622 310.57	2 295 410.59
9	Finanzas	286 474.52	10 067 567.73	377 600	8 995 000	238 606.56	9 443 449.30
91	Taglias	139 943.57	6 771 570.38	66 000	6 432 000	132 556.92	7 122 121.80
9100	Taglias communalas generalas	39 943.57	4 803 273.33	66 000	4 570 000	32 556.92	5 058 371.55
9101	Taglias specialas	100 000.00	1 968 297.05		1 862 000	100 000.00	2 063 750.25
93	Ulivaziun da finanzas e grevezias		506 401.00		506 400		410 754.00
95	Recav da participaziuns	14 896.70	2 123 052.80	16 100	1 569 500	14 143.50	1 438 767.30
9500	Recav da participaziuns	4 765.00	10 480.00	3 600	7 800	4 335.00	9 770.00
9505	Recav da concessiuns e participaziuns	10 131.70	2 112 572.80	12 500	1 561 700	9 808.50	1 428 997.30
96	Administraziun dalla facultad e dils deivets	131 634.25	666 543.55	295 500	487 100	91 906.14	471 806.20
9610	Recav da facultad e tscheins	107 804.43	547 626.20	182 000	371 800	53 476.60	359 671.05
9630	Immobiliass dalla facultad finanziaia	23 829.82	118 917.35	113 500	115 300	38 429.54	112 135.15

Il quen detagliu ei publicaus sin www.disentis.ch/administraziun-communala/finanzas-e-taglias/ ni sa vegnir retratgs tier l'administraziun communal.

Svilup atgna finanziaziun 2007 – 2024

Quen d'investiziun		Quen 2024		Preventiv 2024 actualisau		Quen 2023	
		Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
0	Administraziun generala	6 829.75		300 000			
	Surpli cuosts		6 829.75				
1	Segirtad publica						
	Surpli cuosts						
2	Scolaziun e formaziun	72 900.00		269 600	39 000		
	Surpli cuosts		72 900.00		230 600		
3	Cultura e temps liber	1 069 266.68	45 000.00	2 974 000	45 000	3 449 496.37	48 940.89
	Surpli cuosts		1 024 266.68		2 929 000		3 400 555.48
4	Sanadad						
	Surpli cuosts						
5	Ovras socialas						
	Surpli cuosts						
6	Traffic	449 233.42	248 894.25	1 772 000	298 000	87 629.00	
	Surpli cuosts		200 339.17		1 474 000		87 629.00
	Surpli recavs						
7	Ambient/planisaziun	411 383.95	389 248.25	1 552 300	250 000	699 116.72	322 604.70
	Surpli cuosts		22 135.70		1 302 300		376 512.02
8	Economia	210 112.80		1 656 400	526 000	227 597.05	68 223.70
	Surpli cuosts		210 112.80		1 130 400		159 373.35
9	Finanzas						
	Surpli cuosts						
	Investiziuns bruttas	2 219 260.05		8 524 300		4 463 839.14	
	Contribuziuns e subvenziuns		683 142.50		1 158 000		439 769.29
	Investiziuns nettas		1 536 584.10		7 366 300		4 024 069.85

Quen d'investiziun		Quen 2024		Preventiv 2024 actualisau		Quen 2023	
		Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
5	Cuosts	2 219 260.05		8 524 300		4 463 839.14	
50	Beins d'investiziun materials facultad administrativa	1 167 633.57		5 924 300		1 034 673.92	
51	Investiziuns a quen da tiarzas personas						
54	Emprests	952 093.03		2 000 000		3 329 165.22	
55	Participaziuns	100 000.00		100 000		100 000.00	
56	Atgnas contribuziuns d'investiziun			500 000			
58	Investiziuns extraordinarias						
6	Recavs		683 142.50		1 158 000		439 769.29
61	Restituziuns						
63	Contribuziuns per agen quen		638 142.50		1 113 000		390 828.40
64	Restituziun emprests		45 000.00		45 000		48 940.89
	Investiziuns nettas		1 536 584.10		7 366 300		4 024 069.85

Quen d'investiziun		Quen 2024		Preventiv 2024 actualisau		Quen 2023	
Conto	Structura tenor funcziuns	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
	Total	2 219 726.60	683 142.50	8 524 300	1 158 000	4 463 839.14	439 769.29
	Netto Expensas		1 536 584.10		7 366 300		4 024 069.85
0	Administraziun generala	6 829.75		300 000			
02	Casa communal	6 829.75		300 000			
2	Scolaziun e formaziun	72 900.00		269 600	39 000		
21	Baghetgs da scola e halla Cons		72 900.00		269 600		
2170	Fotovoltaica halla Cons				102 000		
2170	Fotovoltaica scoletta				93 000		
2170	Remplazzament illuminaziun		72 900.00		74 600		
2170	Contribuziuns fotovoltaica						
3	Cultura e temps liber	1 069 266.68	45 000.00	2 974 000	45 000	3 449 496.37	48 940.89
32	Cultura, ulteriur			54 000			
34	Sport e temps liber	969 266.68	45 000.00	2 820 000	45 000	3 349 496.37	48 940.89
3411	Center Fontauna	952 093.03	45 000.00	2 000 000	45 000	3 329 165.22	48 940.89
3420	Center dil vitg	17 173.65		820 000		20 331.15	
35	Baselgias e capluttas	100 000.00		100 000		100 000.00	
6	Traffic	449 233.42	248 894.25	1 772 000	298 000	87 629.00	
61	Traffic sin via	449 233.42	248 894.25	1 772 000			
6150	Vias communalas	449 233.42	248 894.25	1 772 000	298 000	87 629.00	
7	Ambient e planisaziun	411 383.95	389 248.25	1 552 300	250 000	699 116.72	322 604.70
72	Dismessa e purificaziun dall'aua	35 475.70	140 622.20	1 099 900	150 000	216 504.86	138 391.10
73	Economisaziun da rumien	318 313.45		352 400		18 418.26	
74	Rempars e punts	57 594.80	248 626.05	100 000	100 000	464 193.60	184 213.60
7410	Rempars e punts	57 594.80	248 626.05	100 000	100 000	464 193.60	135 800.00
7420	Lavineras						48 413.60
8	Economia publica	210 112.80		1 656 400	526 000	227 597.05	68 223.70
81	Agricultura	123 822.90		170 000		120 000.00	
82	Forestalesser	86 289.90		735 400	526 000	21 854.65	68 223.70
8205	Vias d'uaul	46 228.60		245 400	140 000	21 854.65	68 223.70
8250	Forestalesser, divers	40 061.30		490 000	386 000		
84	Turissem			751 000		85 742.40	

Quen dalla circulaziun dilis mieds finansials 2024

Actividad operativa (calculaziun indirecta)			Conto	Summa en frs.
Resultat dil quen da gudogn e sperdita (sperdita -, gudogn +)			9000, 9001	249 424.73
+ Amortisaziuns facultad administrativa			33x	510 089.25
+ Rectificaziuns negativas dalla valur (svaletaziuns) investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)			3440	0.00
+ Rectificaziuns negativas dalla valur (svaletaziuns) investiziuns materialas FF (gruppa 108)			3441	0.00
+ Deposit en fonds e finanziaziuns specialas			35	407 072.80
+ Rectificaziun dalla valur emprests facultad administrativa			364	0.00
+ Rectificaziun dalla valur participaziuns facultad administrativa			365	0.00
+ Amortisaziuns contribuziuns d'investiziun facultad administrativa			366	0.00
+ Amortisaziuns supplementaras facultad administrativa			383	0.00
+ Amortisaziuns supplementaras emprests, participaziuns, contribuziuns d'investiziun FA			387	0.00
+ Amortisaziun deficit da bilanza			388	0.00
+ Deposits egl agen capital (prefinanziaziuns)			389	2 000 000.00
- Rectificaziuns positivs dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)			4440	0.00
- Rectificaziuns positivs dalla valur investiziuns materialas FF (gruppa 108)			4443	0.00
- Revaletaziun facultad administrativa			4490	0.00
- Prelevaziuns da fonds e finanziaziuns specialas			45	-12 936.59
- Sli giament amortisaziuns supplementaras			483, 487	0.00
- Prelevaziuns digl agen capital (prefinanziaziuns)			489	0.00
Atgna finanziaziun				3 153 650.19
- Augment / + Reducziun pretensiuns			101	-1 015 225.47
- Augment / + Reducziun cudischaziuns transitorias activas quen da gudogn e sperdita			1040	411 792.50
- Augment / + Reducziun provisiuns e lavurs entschattas			106	14 979.21
+ Augment / - Reducziun obligaziuns currentas			200	-846 997.11
+ Augment / - Reducziun cudischaziuns transitorias passivas quen da gudogn e sperdita			2040	-178 448.23
+ Augment / - Reducziun retenziuns a cuort termin			205	0.00
+ Augment / - Reducziun retenziuns a liung termin			208	0.00
Circulaziun dilis mieds finansials (cashflow) ord actividad operativa				1 539 751.09
Actividad d'investiziun ella facultad administrativa			Conto	Summa en frs.
- Expensas d'investiziun facultad administrativa		QI	50 - 58	-2 219 726.60
+ Entradas d'investiziun facultad administrativa			60 - 68	683 142.50
- Augment / + Reducziun cudischaziuns transitorias activas quen d'investiziun		bilanza	1046	0.00
+ Augment / - Reducziun cudischaziuns transitorias passivas quen d'investiziun			2046	0.00
Circulaziun dilis mieds finansials (cashflow) ord actividad d'investiziun ella facultad administrativa				-1 536 584.10
Actividad d'investiziun ella facultad finanziaia			Conto	Summa en frs.
+ Rectificaziuns negativs dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)		QGS	3440	0.00
+ Rectificaziuns negativs dalla valur investiziuns materialas FF (gruppa 108)			3441	
- Rectificaziuns positivs dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)			4440	0.00
- Rectificaziuns positivs dalla valur investiziun materialas FF (gruppa 108)			4443	0.00
- Augment / + Reducziun investiziuns finansialas a cuort termin FF		bilanza	102	0.00
- Augment / + Reducziun investiziuns finansialas a liung termin FF			107	165 000.00
- Augment / + Reducziun investiziun materialas facultad finanziaia FF			108	0.00
Circulaziun dilis mieds finansials (cashflow) ord actividad d'investiziun ella facultad finanziaia				165 000.00
Circulaziun dilis mieds finansials (cashflow) ord actividad d'investiziun FA e FF				-1 371 584.10
Actividad da finanziaziun			Conto	Summa en frs.
+ Augment / - Reducziun obligaziuns finansialas a cuort termin		bilanza	201	0.00
+ Augment / - Reducziun obligaziuns finansialas a liung termin			206	-125 000.00
Circulaziun dilis mieds finansials (cashflow) ord actividad da finanziaziun				-125 000.00
Total circulaziun dilis mieds finansials (cashflow) = midada mieds liquids				43 166.99
Mieds liquids	Stan 01.01.2024	Stan 31.12.2024	Conto	Midada
Cassa	1'054.80	2'526.40	10000.01	1 471.60
Posta	20'814.79	7'894.59	10010.01	-12 920.20
Banca Raiffeisen	259'042.35	16'029.21	10020.06	-243 013.14
Banca Cantunala	-8'062.33	289'566.40	10020.05	297 628.73
Investiziuns a cuort termin sin la fiera monetara	0.00	0.00	1003	0.00
Total (midada mieds liquids)	272'849.61	316'016.60		43 166.99

Bilanza

31-12-2023

31-12-2024

	31-12-2023	31-12-2024	
1	ACTIVAS		
	34 440 946.52	35 934 062.12	
10	Facultad financiera		
	12 050 523.33	12 517 144.08	
100	Mieds finanziaes liquids ed investiziuns da daners a cuort termin	272 849.61	316 016.60
1000	Cassa	1 054.80	2 526.40
1001	Posta	20 814.79	7 894.59
1002	Banca	250 980.02	305 595.61
101	Pretensiuns	2 893 566.35	3 908 791.82
1010	Pretensiuns da furniziuns e da prestaziuns enviers tiarzas personas	2 096 313.40	3 209 420.57
1011	Contos currents cun tiarzas personas	486 365.98	362 792.70
1012	Pretensiuns da taglia	309 469.37	336 578.55
1019	Ulteriuras pretensiuns	1 417.60	0.00
104	Cudischaziuns transitorias activas	4 903 397.55	4 491 605.05
1040	Cudischaziuns transitorias activas quen da gudogn e sperdita	4 903 397.55	4 491 605.05
106	Provisiuns e lavurs entschattas	26 097.97	11 118.76
1060	Rauba commerciala	26 097.97	11 118.76
107	Investiziuns finanziaes a liung termin	2 129 291.85	1 964 291.85
1070	Aczias e participaziuns	57 760.00	57 760.00
1071	Investiziun che portan tscheins	1 875 000.00	1 750 000.00
1072	Pretensiuns a liung termin	196 531.85	156 531.85
108	Beins d'investiziun materials facultad finanziaes	1 825 320.00	1 825 320.00
1080	Beins immobiliars facultad finanziaes	1 825 320.00	1 825 320.00
14	Facultad administrativa	22 390 423.19	23 416 918.04
140	Beins d'investiziun materials facultad administrativa	9 780 822.79	9 993 954.81
1401	Vias/vias da traffic	913 490.91	1 330 013.61
1402	Construcziuns hydraulicas	1 575 737.00	1 541 481.85
1403	Ulteriuras construcziuns bassas	2 775 478.66	2 756 215.04
1404	Construcziuns aultas	221 493.25	108 491.66
1405	Uauls	626 990.83	610 586.60
1406	Mobilias facultad administrativa	169 421.43	147 336.37
1407	Beins d'investiziun en construcziun facultad administrativa	3 498 210.71	3 499 829.68
142	Bein d'investiziun immaterials	0.00	6 269.80
1429	Ulteriuras investiziuns immaterialas	0.00	6 269.80
144	Daners ad emprest	7 005 258.07	7 912 351.10
1444	Daners ad emprest ad interpresas publicas	7 005 258.07	7 912 351.10
145	Participaziuns	4 371 009.00	4 371 009.00
1455	Participaziuns ad interpresas privatas	4 371 009.00	4 371 009.00
146	Contribuziuns d'investiziun	1 233 333.33	1 133 333.33
1465	Contribuziuns d'investiziun ad interpresas privatas	1 233 333.33	1 133 333.33

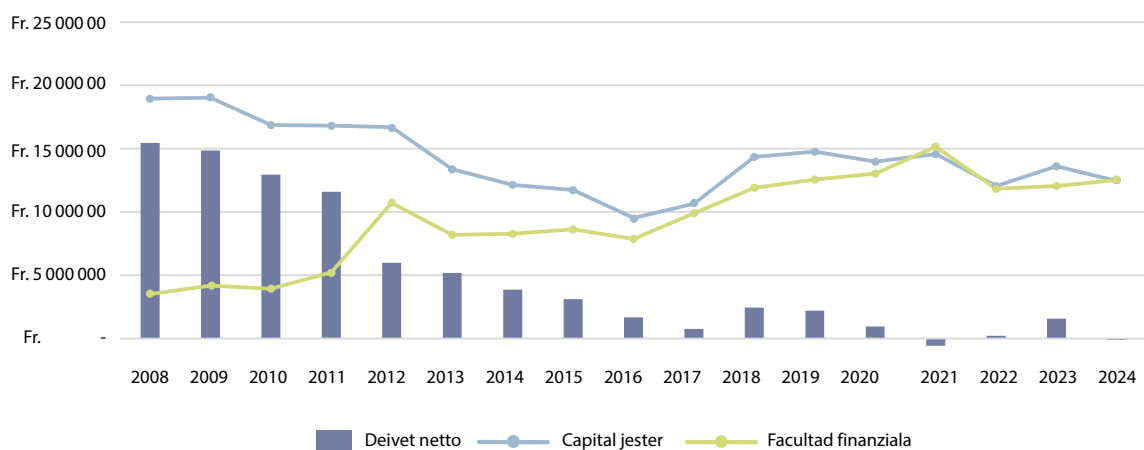
Bilanza

31-12-2023

31-12-2024

	31-12-2023	31-12-2024
2 PASSIVAS	34 440 946.52	35 934 062.12
20 Capital jester	13 611 631.13	12 461 185.79
200 Obligaziuns currentas	1 865 401.73	1 018 404.62
2000 Obligaziuns currentas ord furniziuns ed ord pretensiuns da tiarzas persunas	1 850 305.46	991 355.38
2001 Contos currents cun tiarzas persunas	16 427.15	46 413.80
2002 Taglias	0.00	0.00
2004 Obligaziuns da transfer	-440.88	-19 364.56
2005 Contos currents interns	-890.00	0.00
204 Cudischaziuns transitorias passivas	871 229.40	692 781.17
2040 Cudischaziuns transitorias passivas quen da gudogn e sperdita	871 229.40	692 781.17
206 Obligaziuns finanzialas a liung termin	10 875 000.00	10 750 000.00
2064 Daners ad emprest, certificats da deivets	10 875 000.00	10 750 000.00
29 Agen capital	20 829 315.39	23 472 876.33
290 Obligaziuns (+) respectivamein pagaments anticipai (-) enviers finanziaziuns specialas	267 000.76	311 890.47
2900 Finanziaziuns specialas egl agen capital	267 000.76	311 890.47
291 Fondos	3 538 325.53	3 887 572.03
2910 Fondos egl agen capital	3 538 325.53	3 887 572.03
293 Prefinanziaziuns	8 600 000.00	10 600 000.00
2930 Prefinanziaziuns	8 600 000.00	10 600 000.00
299 Surpli/deficit da bilanza	8 423 989.10	8 673 413.83
2990 Resultat annual	203 611.98	249 424.73
2999 Resultats cumulai dils onns precedents	8 220 377.12	8 423 989.10

Deivet netto

Entradas da taglia

Specificaziun		Quen 2024	Preventiv 2024	Quen 2023
Taglia sin entrada	frs.	3 024 153	3 025 000	3 308 733
Tagia sin facultad	frs.	599 562	605 000	650 127
Taglia alla fontauna	frs.	413 528	320 000	364 742
Taglia sin cumpensaziun da capital	frs.	193 966	110 000	88 893
Taglia da persunas giuridicas	frs.	572 065	510 000	645 876
Taglia sin schischom	frs.	964 116	1 100 000	1 014 477
Taglia sin gudogn da schischom	frs.	447 709	250 000	349 052
Taglia sin scumiada da maun	frs.	464 533	450 000	645 039
Taglia sin donaziuns ed iertas	frs.	79 804	50 000	42 867
Taglia da tgauns	frs.	12 135	12 000	12 315
Total	frs.	7 122 122	6 432 000	7 452 189

Entradas da taglia e tscheins d'aua dils davos 12 onns

Taglia sin entrada persunas naturalas	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	media annuala
Taglia sin entrada persunas naturalas	3 099 643	3 222 375	3 256 115	3 246 500	3 391 379	3 298 209	3 144 733	3 170 655	3 334 798	3 404 282	3 308 733	3 024 153	3 241 798
Taglia sin facultad persunas naturalas	484 461	484 061	559 576	700 099	612 063	638 660	634 684	669 463	612 443	680 702	650 127	599 562	610 492
Taglia alla fontauna	239 758	321 028	273 390	338 358	312 370	298 027	278 786	303 531	299 638	346 108	364 742	413 528	315 772
Taglia sin cumpensaziun da capital	63 098	152 877	74 572	95 302	108 668	118 414	140 522	134 555	98 888	123 621	88 893	193 966	116 115
Taglia da persunas giuridicas	658 053	477 915	502 972	401 261	436 956	448 784	467 216	502 994	526 623	499 638	645 876	572 065	511 696
Taglia sin schischom	789 151	873 307	838 110	867 532	866 973	900 769	846 478	942 246	1 008 516	1 139 940	1 014 477	964 116	920 968
Taglia sin gudogn da schischom	41 304	142 698	88 591	90 624	63 514	68 225	92 324	126 101	86 799	537 167	349 052	447 709	177 842
Taglia sin scumiada da maun	313 358	344 880	311 686	285 117	269 231	264 174	283 262	281 801	478 639	648 754	645 039	464 533	382 540
Taglia sin donaziuns ed iertas	43 796	4 042	69 837	365 090	65 723	28 070	135 901	7 765	36 610	60 407	42 867	79 804	78 326
Taglia da tgauns	8 990	8 430	9 410	10 560	10 138	11 078	10 860	10 811	10 761	11 570	12 315	12 135	10 588
Tscheins d'aua ovra Rein Anterior	1 309 222	1 241 072	1 378 942	1 097 126	1 031 288	1 153 124	1 290 105	1 154 788	1 305 983	666 094	901 099	1 536 873	1 172 143
Tscheins d'aua ovra Russein	39 111	0	232 460	205 567	239 509	237 089	268 135	252 131	237 352	201 540	236 137	280 057	202 424
Import total	7 089 945	7 272 685	7 595 661	7 703 136	7 407 812	7 464 623	7 593 006	7 556 841	8 037 050	8 319 823	8 259 358	8 588 500	7 740 703

Center Fontauna

	Quen 2024		Preventiv 2024		Quen 2023	
	01.01.2024 – 31.12.2024		01.01.2024 – 31.12.2024		01.01.2023 – 31.12.2023	
	cuosts	recavs	cuosts	recavs	cuosts	recavs
Menaschi general	291 173.08	49 743.25	256 500	30 000	230 648.04	31 455.14
Cafeteria	363 024.42	236 381.57	245 000	133 000	275 325.06	153 615.28
Hallas ed indrezs da sport	576 552.75	698 685.17	486 500	495 000	537 399.27	570 792.42
Indrezs da sport ordadora	106 332.44	87 643.45	109 500	75 000	80 917.06	87 758.68
Plazza da glatsch	92 851.38	44 257.60	117 500	35 500	102 060.34	51 783.80
Escape-Room	4 649.71	5 389.40	6 600	8 500	4 410.99	9 178.50
Missiun cristalla	4 407.66	6 620.75	9 400	10 000	746.49	3 611.25
Coordinaziun da sport	9 082.66	-7 400.55	0	0	0.00	0.00
Total cuosts	1 438 991.44		1 231 000		1 231 507.25	
Total recavs		1 128 721.19		787 000		908 195.07
Sperdita		310 270.25		444 000		323 312.18

Bilanza

		31-12-2024	31-12-2023
1	ACTIVAS		
10	facultad finanziaria	827 533.21	1 706 427.35
100	Mieds finanziaals liquids ed investiziuns da daners a cuort termin	284 839.25	1 430 935.01
101	Pretensiuns	69 883.90	76 575.70
104	Cudischaziuns transitorias activas	466 416.06	191 301.64
106	Provisiuns e lavurs entschattas	6 394.00	7 615.00
14	Facultad administrativa	8 824 679.70	7 759 101.98
140	Beins d investiziun materials facultad administrativa	6.00	6.00
155	Protecziun encunter incendis implont da protecziun civila	226 092.85	271 092.85
156	Pumptrack	174 888.45	80 000.00
160	Project valorisaziun Center Fontauna	8 423 692.40	7 408 003.13
	Total	9 652 212.91	9 465 529.33
2	PASSIVAS		
20	Capital jester	9 652 212.91	9 465 529.33
200	Obligaziuns currentas	453 954.21	1 036 000.38
206	Obligaziuns finanziaals a liung termin	9 198 258.70	8 429 528.95
	Total	9 652 212.91	9 465 529.33

Annexa al quen 2024

1 Principis da presentaziun dalla contabilitad, bilanzaziun e valetaziun

Principi da presentaziun dalla contabilitad

La presentaziun dalla contabilitad ei conforma allas leschas da finanzas dil cantun Grischun (FHG, BR 710.100) sco era all'ordinaziun da finanzas per vischnauncas (FHVG, BR 710.200). Ella muossa in maletg dallas finanzas che corrispunda alla situaziun dalla facultad, alla situaziun finanziaria ed alla situaziun da rendita effectiva (true and fair view).

Principi da bilanzaziun e valetaziun

La facultad finanziaria cuntegn quellas valurs da facultad che san vegnir vendidas senza impediment digl adempliment dallas incumbensas publicas (art. 2, alinea 1 FHG). Ei vegn valetau il di da controlla da bilanza sunter ils principis commercials. Excepiu ein parcelas e stabiliments che vegnan valetai silmeins mintga 10 onns (art. 26 FHG e art. 20 FHVG).

La facultad administrativa cuntegn las valurs da facultad che surveschan immediat ed a liunga vesta alla realisaziun dallas incumbensas publicas (art. 2, alinea 2 FHG). Valurs dalla facultad administrativa vegnan bilanzadas, sch'ei sa vegnir fatg diever sur plirs onns dad ellas e sch'ellas surpassan il cunfin d'activaziun che vala per la vischnaunca (art. 12 FHVG). La facultad administrativa vegn bilanzada tenor cuosts d'acquist ni da producziun. Sch'ei ha dau negins cuosts, vegn bilanzau tenor la valur da marcau. La facultad administrativa, che vegn reducida tras l'utilisaziun, vegn amortisada linearmein sunter categoria d'investiziun tenor il temps d'utilisaziun supponiu. Sch'ina reducziun permanenta che surpassa il diever ordinari per ina posiziun da facultad administrativa ei previsibla, vegn la valur contabilisada rectificada (art. 27, alinea 4 FHG). Emprests, participaziuns e parcelas vegnan buca amortisai, aschiditg ch'ei dat negina reducziun dalla valur.

2 Cumprova digl agen capital

La cumprova digl agen capital muossa ils motivs per las midadas el capital agen.

Conto	Num	01.01.24	31.12.24	Midada	Motiv dalla midada
2900	Finanziaziuns specialas	267 000.76	311 890.47	44 889.71	
29002.01	Canalisaziun e serenera	445 935.37	491 087.67	45 152.30	
29003.01	Economisaziun da rumien	-178 934.61	-179 197.20	-262.59	
2910	Fondos dil capital agen	3 538 325.53	3 887 572.03	349 246.50	
29100.01	Fondo da cristallas	41 262.65	46 027.65	4 765.00	Art. 17 lescha cristallas
29100.02	Suga Wyssen	91 844.18	91 844.18	-	
29100.03	Suga Valentini	60 568.28	62 123.78	1 555.50	
29100.04	Fond orcan «Vivian»	689 328.95	688 328.95	-1 000.00	Per reservat Uaul Soliva
29100.05	Taxas da cumpensaziun per parcadis	114 200.00	114 800.00	600.00	
29100.20	Fondos per fossas	114 594.30	102 920.30	-11 674.00	Manteniment da fossas
29100.30	Incassament da plivalur	70 300.00	70 300.00	-	
29100.31	Fondo spazi da habitar per indigens	200 000.00	300 000.00	100 000.00	Alzament dil fondo
29100.40	Fondo promoziun dalla regiun	-	255 000.00	255 000.00	Cumpart vischnaunca per 3 onns
29100.50	Reserva per energias regenerablas	2 156 227.17	2 156 227.17	-	
2930.00	Prefinanziaziuns	8 600 000.00	10 600 000.00	2 000 000.00	
29300.01	Prefinanziaziun Center Fontauna	8 600 000.00	8 600 000.00	-	Valurisaziun Center Fontauna
29300.02	Prefinanziaziun sanaziun serenera	-	2 000 000.00	2 000 000.00	Sanaziun ed engrondaziun serenera
299	Surpli da bilanza	8 423 989.10	8 673 413.83	249 424.73	
	Total capital agen	20 829 315.39	23 472 876.33	2 643 560.94	

3 Survesta dallas retenziuns

Las retenziuns vegnan bilanzadas el capital jester. Ei vegn differenziau denter retenziuns a liunga ed a cuorta vesta. Las retenziuns e lur midadas ein da declarar ella survesta dallas retenziuns. La survesta dallas retenziuns cuntegn en special il stan dallas singulas retenziuns ed in commentari vitier (art. 14, alinea 3 FHVG).

Per la fin digl onn 2024 ha la vischnaunca da Disentis/Mustér neginas retenziuns aviartas.

4 Survesta dallas participaziuns

La survesta dallas participaziuns cuntegn emprests e participaziuns che stattan en connex cun igl adempliment dallas incumbensas ed interessenzas communalas. Plinavon cuntegn ella fuormas dalla collaboraziun intercomunala e purtaders externs, als quals la vischnaunca separticipescha sco commembra ni purtadra (art. 25, alinea 1 FHVG).

Emprests dalla facultad administrativa che stattan en connex cun igl adempliment dallas incumbensas ed interessenzas communalas.

Per la fin digl onn 2024 ein suandonts emprests dalla facultad administrativa bilanzai:

Conto	Num e fuorma giuridica	Actividad	Valur 31.12.2024
14440	Center Fontauna	Project cumplessiv	7 686 258.25
14440	Center Fontauna	Indrezs protecziun cunter fiug ZSA	226 092.85
	Total		7 912 351.10

Igl emprést da 2.5 milliuns francs allas Pendicularas Mustér SA per la colligiazion Sedrun-Mustér ei bilanzaus ella facultad finanziaria. Quei emprést vegn tscheinsius ed amortisauus enteifer 20 onns. Il saldo per la fin 2024 munta a frs. 1'750'000.- (**10710.01**).

Ils cuosts per la projectaziun dalla meglieraziun funsila ein vegni cudischai sco emprést dalla vischnaunca alla meglieraziun. Quei emprést vegn restituius sur 10 onns. Il saldo per la fin 2024 munta frs. 156'531.85 (**10720.01**).

Participaziuns dalla facultad administrativa che stattan en connex cun igl adempliment dallas incumbensas ed interessenzas communalas.

Num e fuorma giuridica	Actividad	Diember	Valur nominala	Participaziun %	Valeta 31.12.2024
Ovra Russein SA	Energia	3 000	1 000.00	15 %	3 000 000
Ovras Electricas Reinanteriur SA	Energia	220	5 000.00	1.38 %	1 371 000
Repower AG	Energia	481	1.00	< 1 %	1
Grischelectra AG	Energia	10	100.00	< 1 %	1
Cassa svizra da viadi Reka	Turissems	3	1 000.00	< 1 %	1
Centro Sci Nordico Campra SA	Turissems	10	1 000.00	1.00 %	0
Pendicularas Mustér SA *)	Turissems	3 695	700.00	< 1 %	1
Plazza da golf Sedrun SA	Turissems	10	400.00	< 1 %	1
Scola da skis e snowboard	Turissems	1	500.00	< 1 %	1
Sedrun Disentis Tourismus AG	Turissems	50	500.00	50.00 %	0
Viafier retica SA	Traffic	16	500.00	< 1 %	1
Matterhorn Gotthard Bahn	Traffic	24	150.00	< 1 %	1
Sennaria Surselva SA	Victualias	79	650.00	3.71 %	1
Reit da sanadad Surselva	Sanadad	20	100.00	2.00 %	0
Total					4'371'009

*) Dalls 3'695 aczias ein 123 aczias en possess dalla vischnaunca. Las ulteriuras 3'572 aczias han las Pendicularas Mustér SA cediú alla vischnaunca sco pègn movibel pigl emprést da 2.5 milliuns francs per la construcziun dalla pendiculara denter Sedrun e Mustér.

Fuormas dalla collaboraziun intercomunala e purtaders externs

Num dall'organisaziun	Fuorma giuridica	Activitad ed incumbensa	Participaziun comunala	Ulteriurs commembers
0 Administraziun generala				
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Prestaziun globala		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Cussegliaziun da bulius		vischnauncas Surselva
1 Segirtad publica				
Uffeci funsil Cadi	Corporaziun	Uffeci funsil		vischnauncas dalla Cadi
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Uffeci civil		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	APUC Surselva (KESB)		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Uffeci da stumaziun		vischnauncas Surselva
Pumpiers Sursassiala	Corporaziun	Pumpiers		vischnauncas Medel/Lucmagn e Tujetsch
Uniun da tiradurs Sedrun-Tujetsch	Uniun	Tir obligatori sin 300 m		vischnaunca Tujetsch
2 Scolaziun e formaziun				
Inspectorat dil district Surselva	Legislaziun cantunala	Inspectorat da scola		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Center da formaziun Surselva		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Scola da musica		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Survetsch logopedic		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Gimnasi claustral a Mustér		vischnauncas Surselva
3 Cultura e temps liber				
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Finanziaziun museums		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Finanziaziun NextGen		vischnauncas Surselva
4 Sanadad				
Sana Surselva	Corporaziun dil dretg public	Prestaziuns da sanadad		vischnauncas Surselva
Spital regional Surselva AG	Societad acziunara	Prestaziuns da spital		vischnauncas Surselva
Spitex Cadi	Uniun	Prestaziuns ambulontas		vischnauncas dalla Cadi
PUNTREIS Center da sanadad SA	Fundaziun	Prestaziuns da tgira		vischnauncas Medel/Lucmagn e Tujetsch
5 Ovras socialas				
Survetsch social Surselva	Legislaziun cantunala	Cussegliaziun sociala		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Curatella professiunala		vischnauncas Surselva
6 Traffic				
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Traffic public regional		vischnauncas Surselva
7 Ambient e planisaziun				
Corporaziun d'aua Spina da Vin	Corporaziun	Provediment d'aua		
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Recicladi Surselva		vischnauncas Surselva
Local da cadavers	Corporaziun	Dismessa da cadavers		vischnauncas Tujetsch e Medel/Lucmagn
Corporaziun per l'economisaziun da gliet dallas sereneras dalla Cadi	Corporaziun	Economisaziun da gliet		vischnauncas dalla Cadi
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Planisaziun directiva Surselva		vischnauncas Surselva
8 Economia publica				
CMF Cadi	Corporaziun	Gestiun da maschinas		vischnauncas Sumvitg e Trun
Nordic Surselva	Uniun	Purschidas da cuorsa liunga		vischnauncas Sumvitg e Trun
Sedrun Disentis Tourismus SA	Societad d'acziunara	Promoziun dil turissem		vischnaunca Tujetsch
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Svilup regional Surselva		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Corporaziun dil dretg public	Reallabor Surselva		vischnauncas Surselva
9 Finanzas				

5 Survesta dallas garanzias

Ella survesta dallas garanzias vegnan tut ils fatgs numnai, ord ils quals in'obligaziun impurtonta sa seresultar el futur (art. 25, alinea 2 FHVg). Ella cuntegn en special:

- Obligaziuns eventualas, tier las qualas la vischnaunca va en ina obligaziun en favur da tiarzas personas, en special garanzias, obligaziuns da garanzias e garanzias da deficit;
- Obligaziuns da leasing;
- Auters fatgs cun caracter eventual; pil cass che quels ein buca cudischai sco retenziuns, sco castitgs convenziunals e riclas.

Tier las obligaziuns eventualas setracta ei d'obligaziuns dalla vischnaunca en favur da tiarzas personas, ch'ei dependentas dalla vigur da certas premissas. Ella giuridica da finanzas representa la vigur d'ina obligaziun eventuala in'expensa. Perquei basega ella ina lubientscha d'expensa tras l'istanza responsabla.

Num e sez dall'organisaziun	Caracter dalla garanzia	Decisiun urna	Prestaziuns segiradas	Debit restont 31.12.2024	Pagaments onn da rapport	Declaraziuns tier las rescas specificas
Pendicularas Mustér SA	Garanzia da deficit	27-11-2016	2 500 000.00	2 500 000.00		Naven da 2030 sereucescha la garanzia annualmein per frs. 285 000.00 entochen 2038.

6 Survesta da retscheviders da gronds pagaments

En quest register ein pagaments a vischnauncas e tiarzas personas (divisiun da caracter 363) indicai, ch'ei vegni prestai sin basa d'ina obligaziun. Els han negina cunterprestaziun adequata e la vischnaunca separticipescha buca sezza alla societad. Sco gronds pagaments valan tier vischnauncas tochen 5'000 habitonts pagaments naven da CHF 500'000.–.

Conto	Retschevider	Fuorma giuridica	Activitad ed incumbensa	Pagau onn da gestiun
8400.3635.04	Sedrun Disentis Tourismus SA		Turissem	1 000 000.00

7 Survesta dalla facultad finanziaria

Per documentar ed informar davart la valetaziun dalla facultad sto la survesta dalla facultad vegnir elavurada. Ella survescha alla publicaziun dil principi da presentaziun dalla contabilitad, dil qual vegn fatg diever ella contabilitad da facultad. Plinavon survescha ella alla documentaziun dalla facultad. Las valurs ella survesta da facultad vegnan generadas ord la contabilitad da facultad e corrispundan alla contabilitad da finanzas (bilanza).

Investiziuns materialas	Valeta dils 01.01.2024	Entradas (+)	transfer dalla FA (+)	Expensas (-)	Transfer ella FA (-)	Adattaziun valor comerciala (+/-)	Valeta dils 31.12.2024
Terren Pignola	1 007 550.00						1 007 550.00
Terren Caschuarz	231 500.00						231 500.00
Terren Sut Gliendas	415 000.00						415 000.00
Terren Aua Viva	171 270.00						171 270.00
Total	1 825 320.00						1 825 320.00

8 Survesta dallas investiziuns bilanzadas dalla facultad administrativa

Gruppa	Denominaziun	Valurs d'acquist				Amortisaziuns cumuladas					Valur da cudisc-haziun			
		01.01.24	Entradas	Sortidas	Spustaments	31.12.24	01.01.24	Amortisaziuns ordinarias	Amortisaziuns extraordinarias	Amortisaziuns suppl.	Sortidas	31.12.24	01.01.24	31.12.24
	Facultad administrativa													
14010	Vias/Vias da traffic	2 667 486.36	-	-	452 906.24	3 120 392.60	1 753 995.45	36 383.54	-	-	-	1 790 378.99	913 490.91	1 330 013.61
14020	Construcziuns hidraulicas	1 712 757.60	-	-	-	1 712 757.60	1 37 020.60	34 255.15	-	-	-	1 71 275.75	1 575 737.00	1 541 481.85
14030	Ulteriuras construcziuns bassas	1 521 339.62	-	-	72 900.00	1 594 239.62	367 050.84	33 055.73	-	-	-	400 106.57	1 154 288.78	1 194 133.05
14032	Allontanament dall'aua piarsa	2 159 453.59	-	140 622.20	-	2 018 831.39	582 189.50	31 576.55	-	-	-	613 766.05	1 577 264.09	1 405 065.34
14033	Economisaziun da rumien	50 200.90	-	-	136 418.26	186 619.16	6 275.11	23 327.40	-	-	-	29 602.51	43 925.79	157 016.66
14040	Ulteriuras construcziuns aultas	1 935 893.89	-	-	-	1 935 893.89	1 714 400.64	113 001.59	-	-	-	1 827 402.23	221 493.25	108 491.66
14050	Uauls	656 169.09	-	-	-	656 169.09	29 178.26	16 404.23	-	-	-	45 582.49	626 990.83	610 586.60
14060	Ulteriuras mobillas facultad administrativa	505 391.05	-	-	-	505 391.05	335 969.62	22 085.06	-	-	-	358 054.68	169 421.43	147 336.37
14070	Ulteriurs beins d'investiziun en construcziun facultad administrativa	3 498 210.71	1 161 363.77	497 520.30	-662 224.50	3 499 829.68	-	-	-	-	-	-	3 498 210.71	3 499 829.68
14440	Daners ad emprest ad interpresas publicas	7 005 258.07	952 093.03	45 000.00	-	7 912 351.10	-	-	-	-	-	-	7 005 258.07	7 912 351.10
14550	Participaziuns ad interpresas privatas	4 371 009.00	-	-	-	4 371 009.00	-	-	-	-	-	-	4 371 009.00	4 371 009.00
14650	Contribuziuns d'investiziun ad interpresas privatas	2 200 000.00	100 000.00	-	-	2 300 000.00	966 666.67	200 000.00	-	-	-	1 166 666.67	1 233 333.33	1 133 333.33
Total		28 283 169.88	2 213 456.80	683 142.50	-	29 813 484.18	5 892 746.69	510 089.24	-	-	-	6 402 835.93	22 390 423.18	23 410 648.25

9 Ulteriuras indicaziuns

9.1 Fatschentas extraordinarias

Fatschentas extraordinarias ston vegnir declaradas ell'annexa. Cheutier s'audan expensas ed entradas sco era expensas ed entradas d'investiziun, sch'ellas eran buca previsiblas e sch'ellas seretrain all'influenza e controlla ni sch'ellas s'audan buca tier il sectur operativ. Sco expensas extraordinarias valan era amortisaziuns supplementaras sin la facultad administrativa, finanziaziun preliminar (prefinanziaziun) ed igl import d'in deficit da bilanza (art. 12 FHG).

Nr. conto	Descripziun	Summa	Motiv
7200.3893.00	Deposit en prefinanziaziun serenera Raveras	2 000 000.00	Sanaziun/engrondiment
7420.3811.01	SIS 2023 Val Clavaniev	4 542.80	Sanaziun da lavineras
7420.4861.01	Contribuziuns cantunalas SIS 2023	71 634.10	Sanaziun da lavineras
8205.3811.01	Donns da malaura 2023	42 716.73	Diversas vias d'uaul
8205.4861.01	Contrib. cantunalas donns da malauras 2023	50 000.00	Diversas vias d'uaul

En vesta al bien resultat dil quen da gudogn e sperdita 2024 ha la suprastanza communal decidu ils 31 da mars 2025 da far in deposit da frs. 2'000'000.– per la sanaziun/engrodaziun dalla serenera Raveras

9.2 Contribuziuns garantidas dil stadi, cantun e tiarzs

In'identificaziun cun effect sil success al punct dalla garanzia da contribuziuns dil stadi, cantun e tiarzs per expensas d'investiziuns dalla vischnaunca san ins (sut circumstanziyas) administrar mo grev. Per quei motiv vegnan questas contribuziuns sulettamein presentadas ell'annexa (art. 27 FHVG).

- Alpinfra, project «Avertura Val Segnas ed Uaul Run» frs. 470'280.–

9.3 Valetaziun dils beins materials dalla facultad finanziaria – divergenzas dalla valor commerciala

Las parcelas ed ils stabiliments vegnan valetai silmeins mintga 10 onns tier la valor da fiera al di da controlla dalla bilanza (art. 26 alinea 2 FHG, art. 20 FHVG). Da principi vegn sereferiu alla valor commerciala tenor schazetg uffical. Divergenzas dalla valor commerciala ein da giustificar ell'annexa.

La valetaziun dil beins materials ella facultad finanziaria corrispundan alla valor commerciala realistica.

9.4 Indicaziuns dalla facultad da gudiment buca bilanzada

La vischnaunca Disentis/Mustér ei possessura ed utilisadra da 292 parcelas cun ina surfatscha da rodond 32'291'964 m².

9.5 Controlla dils credits d'obligaziun

Ei sto vegnir fatg controllas dils credits surpigliai, dils credits pretendi, dils pagamenti succedi sco era la divisiun da credits generals sin ils projects singuls (art. 7 FHVG). Quella controlla da credits d'obligaziuns ei da publicar ell'annexa (art. 27 FHVG).

Project fin	Quen d'investizium 2024				Conclus da credit			Expensas			Entradas			Credit aunc buca duvrau
	Nr. da conto	Object	Datum	Or-gan	Summa da credit	cumuladas entochen 31.12.2023	Quen d'investizium 2024	cumuladas entochen 31.12.2024	cumuladas entochen 31.12.2023	Quen d'investizium 2024	cumuladas entochen 31.12.2024	cumuladas entochen 31.12.2024		
	0290.5040.00	Adattaziuns casa communal	11.11.24	P	300 000	0	6 830	6 830	0	0	0	0	293 170	
x	2170.5040.06	Remplazzament illuminaziun	03.06.24	S	74 600		72 900	72 900	0	0	0	0	1 700	
	3290.5090.00	Embellaziun, signalisaziun ed informaziun	15.06.14	U	350 000	297 769		297 769	0	0	0	0	52 231	
	3411.5440.00	Center Fontauna: Innovaziun, amplificaziun, engrond.	27.09.20	U	8 690 000	6 734 165	952 093	7 686 258	0	0	0	0	1 003 742	
	3420.5030.00	Projects center dil vitg: Planisaziun	12.12.22	S	32 300	27 119	8 861	35 980	0	0	0	0	-3 680	
	3420.5030.01	Center da sentupada per famiglias		M	2 043		2 043	2 043	0	0	0	0	0	
	3420.5090.00	Informaziun e signaletica		M	6 270		6 270	6 270	0	0	0	0	0	
x	3500.5550.00	Contribuziun sanaziun baselgia claustrala s. Martin 2024	18.10.15	U	1 000 000	800 000	100 000	900 000	0	0	0	0	100 000	
	6150.5010.00	Via Run	21.03.11	S	27 600	33 011		33 011	0	0	0	0	-5 411	
x	6150.5010.00	Via Run (realisaziun)	07.06.19	P	431 400	458 202	5 400	463 602	125 105	200 834	325 939	293 737		
x	6150.5010.04	Via Funs-Dado	07.06.19	P	63 400	254 585		254 585	58 115	0	58 115	-133 070		
	6150.5010.10	Sanaziun Via Raveras	22.06.22/13.11.24	P	235 000	9 934	248 049	257 983	0	0	0	0	-22 983	
	6150.5010.13	Fermadas traffic public	01.10.20/12.04.21	S	34 200	19 239		19 239	27 183	0	27 183	42 144		
	6150.5010.20	Via Cons: Planisaziun e sanaziun dalla via	01.05.23	S	45 500	0	31 225	31 225	0	0	0	0	14 275	
x	6150.5010.26	Via Davos-Mustér			335 000	0		0	0	0	0	0	335 000	
x	6150.6370.26	Via Davos-Mustér contribuziuns			-268 000	0		0	0	0	0	0	-268 000	
x	6150.5010.26	Total	14.03.22	S	67 000	246 809		246 809	148 819	48 061	196 880	17 070		
	6150.5010.28	Passapei Center Fontauna	28.10.22	P	130 000	19 393	118 615	138 008	0	0	0	0	-8 008	
	6150.5010.51	Fermada bus Acla da Fontauna		M	7 075		7 075	7 075	0	0	0	0	0	
	6150.5030.04	Concept da parcar	30.09.19/08.06.20/29.06.20	S	54 000	42 141		42 141	0	0	0	0	11 859	
	6150.5030.06	Illuminaziun Via Sontga Catrina	30.08.2023/19.02.2024	S	77 700	0		0	0	0	0	0	77 700	
x	6150.5030.07	Parcadi Segnas MGB	08.06.20	S	53 000	642	38 869	39 511	0	0	0	0	13 489	
	7201.5032.14	Via Cons: Remplazzament dalla canalisaziun	16.02.24	P	309 900	0		0	0	0	0	0	309 900	
	7201.5032.22	Canalisaziun Acletta Vitg	28.02.20	P	264 000	330 196		330 196	0	0	0	0	-66 196	
	7201.5032.29	Canalisaziun Buretsch					11 677	11 677	0	0	0	0	-11 677	
	7201.5032.51	Scargada Raveras	13.09.19	P	398 000	319 023		319 023	0	0	0	0	78 977	
	7201.5042.00	Serenera Raveras: Project da baghegiar	26.06.17/19.08.19/04.07.2022/02.11.20	S	125 200	148 068	7 460	155 528	5 000	0	5 000	-25 328		
	7201.5042.00	Serenera Raveras: Planisaziun sistem energetic	02.11.20	S	39 800	41 940		41 940	0	0	0	0	-2 140	
	7201.5042.05	Serenera Raveras: Fotovoltaic	21.06.23	P	136 000	139 306	16 339	155 645	0	0	0	0	-19 645	
x	7300.5043.03	Pressa e sistem da pesar	25.03.22/29.08.22	P/S	145 000	77 418	59 000	136 418	0	0	0	0	8 582	
	7300.5043.04	Concept da molocs 2024	23.01.24	P	254 400	0	259 313	259 313	0	0	0	0	-4 913	
	7410.5020.01	Renaturaziun Rein Anteriu				164 659	49 754	214 412	200 000		200 000	-14 412		
	7410.5020.02	Manteniment e renovaziun uor Val Acletta	08.03.2021/13.02.2022	S/U	707 800	870 632	7 841	878 473	445 642	248 626	694 268	523 595		
	8110.5010.00	Meglieraziun funsial: Realisaziun	24.06.16	U	4 670 000	600 000	120 000	720 000	0	0	0	0	3 950 000	
	8110.5010.01	Renovaziun Via Ragisch	14.10.24	S	7 000	0	3 823	3 823				3 177		
	8205.5010.00	Avertura Val Segnas - Val Sogn Placi (brutto)	10.09.18 / 29.07.19 / 07.06.21 / 18.12.23/26.08.2024	S	259 300	292 912	46 229	339 141	0	0	0	0	-79 841	
	8205.5010.00	Avertura Val Segnas ed Uaul Run			24 580 000									
		Contribuziun confederaziun e cantun			17 758 500									
		Contribuziun Alpinfra			470 280									
		Finanziaziun fondo Vivian			691 000									
	8205.5010.10	Total	27.11.22	P	5 660 220		40 061		0		0	5 660 220		
	8250.5050.04	Project intervenziun d'incendis d'uaul cun helicopter				79 588		79 588	0	0	0	70 413		
	8400.5010.03	Senda regionala da bike	18.02.22	P	325 000									
	8400.5010.07	Purschida locala da bike	18.02.22	P	16 800									
		Project renovaziun e sanaziun senda da bike	24.08.21	D	16 800									
		Total		P/D	341 800	191 271		191 271	0	0	0	150 529		
	8400.5750.00	Indrezs da far neiv	27.11.16	U	2 000 000	1 500 000		1 500 000	0	0	0	500 000		
		Total			27 149 508	13 698 021	2 219 727	15 877 686	1 125 639	497 520	1 507 384	12 779 206		

Legenda:

U = Urna

P = Parliament

S = Suprastonza communal

x = Projects fini

Meglieraziun Disentis/Mustér: Quen 2024

Quen da facultad

		facultad dils 31-12-2023	facultad dils 31-12-2024	midadas
1	ACTIVA			
10020.00	Banca cantunala 00 133.143.410	13 258.59	206 243.84	192 985.25
10100.00	Cumpart possessurs	121 806.65	71 586.10	-50 220.55
10400.00	Cudischaziuns transitorias activas	80 000.00	80 000.00	0.00
	Activas totalas	215 065.24	357 829.94	142 764.70
2	PASSIVA			
20000.00	Crediturs currentes	169 670.85	11 054.00	-158 616.85
20040.01	Conto da transit	0.00	0.00	0.00
20103.00	Societad da credits agrars GR	402 706.00	365 000.00	-37 706.00
20640.00	Vischnaunca Disentis/Mustér	196 531.85	156 531.85	-40 000.00
2900	Capital agen	-553 843.46	-174 755.91	379 087.55
	Passivas totalas	215 065.24	357 829.94	142 764.70

Quen da menaschi

		2023	2024	total
8	EXPENSAS			
8110.5000	Investiziuns generalas	13 109.75	18 091.40	4 981.65
8110.5000.00	Lavurs technicas	13 109.75	18 091.40	4 981.65
8110.5000.03	Project da meglieraziun	0.00	0.00	0.00
8110.5000.99	Lavurs da deponia	0.00	0.00	0.00
8110.5010	Construcziun da vias	1 483 062.85	802 836.45	-680 226.40
8110.5010.02	Via nr. 2, via Casarsa (Madernal)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.03	Via nr. 3, via Narliun (Disla)	2 986.50	0.00	-2 986.50
8110.5010.04	Via nr. 4, via Mulin	0.00	2 500.00	2 500.00
8110.5010.09	Via nr. 9A, via Cavardiras, innerorts	29 025.60	3 486.10	-25 539.50
8110.5010.12	Via nr. 12, via Bovas Cavardiras	1 262 341.35	0.00	-1 262 341.35
8110.5010.15	Via nr. 15, via Quadras (Caprau)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.16	Via nr. 16, via Sonduritg (Fontanivas)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.21	Via nr. 21, via Val Sogn Placi	20 787.90	0.00	-20 787.90
8110.5010.22	Via nr. 22, via Rieven (Salaplauna, s. Gada projects nr. 22, 23, 25)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.24	Via nr. 24, via Fontauna (Prau, MGB)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.28	Via nr. 28, via Turtengia (Clavaniev)	164 695.35	0.00	-164 695.35
8110.5010.31	Via nr. 31, via Crap Furau	0.00	2 000.00	2 000.00
8110.5010.32	Via nr. 32, via Acletta Petschna	2 681.75	518 804.45	516 122.70
8110.5010.41	Via nr. 41, via Valentin	0.00	0.00	0.00
8110.5010.45	Via nr. 45, via Mumpé Tujetsch	544.40	276 045.90	275 501.50
8110.5010.47	Via nr. 47, via Pass Nausch (Mumpé Tujetsch)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.48	Via nr. 48, via Val Sura (Segnas)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.49	Via nr. 49, via Tguinter (Segnas-Mumpé Tujetsch)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.60	Via nr. 60, via Sogn Antoni (Cavardiras-Pardomat)	0.00	0.00	0.00
8110.5010.61	Via nr. 61, Via Siult, malauras	0.00	0.00	0.00
8110.5020.00	Manteniment da vias	0.00	24 733.45	24 733.45
8110.5020.00.02	Manteniment dalla via nr. 2, via Casarsa	805.05	0.00	-805.05
8110.5020.00.03	Manteniment dalla via nr. 3, via Narliun	1 833.05	0.00	-1 833.05
8110.5020.00.12	Manteniment dalla via nr. 12, via Bovas	243.95	0.00	-243.95
8110.5020.00.15	Manteniment dalla via nr. 15, via Quadras	407.65	0.00	-407.65
8110.5020.00.22	Manteniment dalla via nr. 22, via Rieven	412.75	0.00	-412.75
8110.5020.00.23	Manteniment dalla via nr. 23, via Sontga Gada	4 699.13	0.00	-4 699.13
8110.5020.00.24	Manteniment dalla via nr. 24, via Fontauna	42.00	0.00	-42.00
8110.5020.00.28	Manteniment dalla via nr. 28, via Turtengia	616.05	0.00	-616.05
8110.5020.00.47	Manteniment dalla via nr. 47, via Bugnei	243.95	0.00	-243.95
8110.5020.00.49	Manteniment dalla via nr. 49, via Tguinter	3 336.21	0.00	-3 336.21
8110.5020.99	Ulteriur manteniment	0.00	320.20	320.20
8110.5020.00.115	Manteniment dalla via nr. 115, via Siult	360.25	0.00	-360.25
8110.5032.00	Drenadis Segnas	0.00	9 080.85	9 080.85
8110.5040.00	Honoraris cumissiun da meglieraziun	5 665.65	5 836.35	170.70
8110.5040.01	Honoraris cumissiun da schazetg	0.00	0.00	0.00
8110.5043.03	Diversas spesas	0.00	574.65	574.65

8110.5050.00	Lavurs administraziun communal	7 076.65	4 500.00	-2 576.65
8110.5050.01	Material da biro e diever d'indrezs	168.70	3 299.10	3 130.40
8110.5050.02	Francaturas	578.40	0.00	-578.40
8110.5050.04	Spesas da banca	131.20	154.65	23.45
8110.5050.05	Publicaziuns ufficialas	0.00	0.00	0.00
8110.5050.06	Cuosts uffeci funsil	0.00	0.00	0.00
8110.5060.00	Cumpra da terren	7 493.00	17 387.80	9 894.80
	Total expensas	1 530 286.24	886 814.90	-643 471.34
ENTRADAS				
8110.6020	Subvenziuns	858 200.00	778 871.00	-79 329.00
8110.6020.00	Subvenziuns federalas	408 000.00	364 545.00	-43 455.00
8110.6020.01	Subvenziuns cantunals	330 200.00	294 326.00	-35 874.00
8110.6020.02	Contribuziuns vischnaunca Disentis/Mustér	120 000.00	120 000.00	0.00
8110.6020.03	Contribuziuns RhB/VR	0.00	0.00	0.00
8110.6030	Contribuziuns da privats	92 780.50	487 031.45	394 250.95
8110.6030.00	Contribuziuns da privats	92 780.50	97 031.45	4 250.95
8110.6040.00	Ulteriuras entradas	0.00	390 000.00	390 000.00
	Total entradas	950 980.50	1 265 902.45	314 921.95
	Entradas quen da menaschi	950 980.50	1 265 902.45	314 921.95
	Expensas quen da menaschi	1 530 286.24	886 814.90	-643 471.34
	Surpli entradas(+)/Surpli expensas(-)	-579 305.74	379 087.55	958 393.29

Rapport dalla cumissiun da gestiun

Conform ad art. 54 dalla constituiziun communal e dil regulativ per la cumissiun da gestiun sco era sebasond sin la lescha da finanzas dil cantun Grischun ha la cumissiun da gestiun examinau l'administraziun communal ed il menaschi financial. Las sedutas han giu liug per part ensem cun la suprastanza communal. La revisiun tecnica ei succedida entras Confidar Fiduziaria SA (Gion Friberg e Gabriel Derungs).

La cumissiun ha repassau ina vasta documentaziun sco ils protocols dallas autoritads communalas e controllau las activitads dall'administraziun, ils differents quens e la bilanza, cumpru la cassa e la contabilitad, il quen dil Center Fontauna sco era il quen dalla meglieraziun funsila.

Per il quen ei la suprastanza communal responsabla, ferton che nossa funcziun ei da controllar el e da dar giu nies pareri.

Nossas examinaziuns ein succedi-

das conform als principis da revisiun. Tenor quels ei l'examinaziun da planisar e d'exequir aschia, che munconzas essenzialas el quen annual san vegnir eruidas cun segirtad sufficienta. Nus havein controllau ils posts e las indicaziuns dil quen annual cun agid d'analisi e retschercas sin basa d'emprovas da controlla. Nus essan dil meini che nossas controllas fuorman in basa sufficienta per nies pareri.

Sin fundament dallas examinaziuns fatgas savein nus constatar ch'il quen da gudogn e sperdita, il quen d'investiziun e la bilanza corrispundan alla contabilitad e che quella ei menada conform allas prescripziuns vertentas. La cumissiun constatescha che la suprastanza communal, ils officials ed ils emploiai amministraschan cun quitau e bien senn da responsabladad il menaschi communal.

Propostas

Sin fundament dallas controllas e dall'examinaziun dil quen e dils

fatgs administrativs propona la cumissiun da gestiun al cussegl da vischnaunca da:

1. approbar il rapport da gestiun 2024;
2. approbar il quen 2024;
3. suttametter il quen 2024 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituiziun communal;
4. dar scarica alla suprastanza communal, a tuts officials ed als collaboraturs communal e dil Center Fontauna;
5. admetter in cordial engraziament alla suprastanza, als officials, als collaboraturs communal e dil Center Fontauna.

Cumissiun da gestiun

Andrea Fry-Betschart, presidenta
Christoph Kohler
Silvan Manetsch

Disentis/Mustér, avrel 2025

Bilanza	31-12-2024	31-12-2023
ACTIVAS	760 019.92	740 342.84
Facultad en circulaziun	760 016.92	690 339.84
Mieds liquids	427 892.53	499 576.47
Pretensiuns ord furniziuns e prestaziuns	235 299.71	111 326.39
Autras pretensiuns	1 714.38	15 370.33
Provisiuns	13 200.00	5 900.00
Limitaziun activa dil quen	81 910.30	58 166.65
Facultad d'investiziun	3.00	50 003.00
Investiziuns materialas	3.00	3.00
Capital da basa	0.00	50 000.00

	31-12-2024	31-12-2023
PASSIVAS	760 019.92	740 342.84
Capital jester	670 922.65	564 684.20
Capital jester a cuort termin	444 074.65	217 231.20
Capital jester a liung termin	226 848.00	347 453.00
Agen capital	89 097.27	175 658.64
Capital d'aczias	100 000.00	100'000.00
Reservas legalas	3'600.00	2'400.00
Transport dil gudogn	72'058.64	47'730.09
Resultat annual	-86'561.37	25'528.55

Quen da gudogn e sperdita 1.1.2024 – 31.12.2024

	Quen 2024 frs.	Preventiv 2024 frs.	Differenza frs.	Quen 2023 frs.
TOTAL RECAVS	2 309 747.12	2 440 000.00	-130 252.88	2 319 220.96
Total taxas da hosps	1 407 475.50	1 600 000	-192 524.50	1 479 572.38
<i>Sedrun</i>	714 193.10	800 000	-85 806.90	721 844.03
<i>Disentis/Mustér</i>	693 282.40	800 000	-106 717.60	757 728.35
Total taxas da turissem	592 524.50	500 000	92 524.50	520 427.62
<i>Sedrun</i>	285 806.90	250 000	35 806.90	278 155.97
<i>Disentis/Mustér</i>	306 717.60	250 000	56 717.60	242 271.65
Total cumissiuns e reservaziuns	40 927.42	50 000	-9 072.58	35 704.76
Vendita carta da hosps	222 428.63	250 000	-27 571.37	244 670.85
Total diversas	46 391.07	40 000	6 391.07	38 845.35
TOTAL CUOSTS	2 396 308.49	2 452 360	63 948.49	2 293 692.41
Total cuosts da menaschi	712 888.16	719 360	-6 471.84	577 873.03
Cuosts da persunal	438 019.20	484 150	-46 130.80	330 610.05
Localitads e cuosts da biro	100 017.33	101 900	-1 882.67	104 776.70
Indrezs d'EED	127 907.78	83 000	44 907.78	96 124.35
Diversas	45 761.97	49 300	-3 538.03	44 913.28
Tscheins da banca, spesas da PC e da banca	1 181.88	1 010	171.88	1 448.65
Amortisaziuns	0.00	4 000	-4 000.00	10 698.00
Cunvegna da prestaziun Viafier retica	0.00	0	0.00	5 324.80
Total marketing	598 614.69	600 000	-1 385.31	582 819.90
Total carta da hosps	762 781.65	779 000	-16 218.35	738 842.20
Total management da products	219 933.94	350 000	-130 066.06	378 134.48
Total resultat extraordinari	102 090.05	0	222 090.05	0.00
TOTAL RECAVS	2 309 747.12	2 440 000	-130 252.88	2 319 220.96
TOTAL CUOSTS	2 396 308.49	2 452 360	63 948.49	2 293 692.41
RESULTAT ANNUAL	-86 561.37	-12 360	-66 304.39	25 528.55

Il quen detagliau sa vegnir retratgs tier il biro da Sedrun Disentis Tourismus.

Autoritads communalas 2024

Suprastonza communal

President communal; administraziun, finanzas ed economia

René Epp

Substitut **Clemens Berther**

Vicepresident; forestalessar ed agricultura

Clemens Berther

Substitut **Wendelin Jacomet**

Sanadad, scolaziun, cultura e sport

Jris Lombris

Substitut **René Epp**

Baghegiar ed infrastruttura

Wendelin Jacomet

Substitut **Paul Flurin Schmidt**

Ambient e segirtad

Paul Flurin Schmidt

Substituta **Jris Lombris**

Cussegl da vischnaunca

President **Ignaz Venzin**

Vicepresident **Adrian Flepp**

Actuara **Ursina Murer-Fatzer**

Armin Berther, Silvia Bucheli-Caduff, Theres Burri Gadola, Roland Cajacob (entochen 29-02), Adrian Deflorin, Edgar Durschei, Mario Flepp, Otmar Flepp, Larissa Fry Schuster, Remo Huonder, Giusep Lozza, Rafael Maissen (naven da 01-03), Armin Manetsch, Helga Probst-Linder

Cumissiu da gestiun

President **Flavio Murer**

Curdin Cajacob, Sonia Lutz-Schmidt

Administraziun communal

Canzlist communal **Andri Hendry (entochen 30-09)**

Meinafatschenta **Roland Cajacob (naven da 01-10)**

Uffeci da taglia/substitut dil meinafatschenta **Romeo Schmed**

Secretariat/cassa da cumpensaziun/uffeci da lavur/

controlla da habitonts **Ursin Flepp, Bettina Flepp,**

Leslie Flury (naven da 01-11)

Engaschi temporar **Tino Cadruvi (entochen 30-09)**

Contabilitad **Rita Genelin**

Assistentia dalla direcziun communal **Carmen Wetzel**

Emprendists **Ramon Manetsch (entochen 30-06),**

Nina Friberg (naven da 01-08)

Uffeci infrastruttura e baghegiar

Ervin Maissen, Urban Maissen (naven 01-09),

Sandro Muscas (naven da 01-12),

Marco Tomaschett (entochen 31-03), Carmen Wetzel

Survigilader dalla serenera **Aluis Cabernard,**

Pierino Bisquolm (naven da 01-09)

Menaschi tecnic

Menader menaschi tecnic e selvicultur **Simon Cathomen**

Marc Deplazes, Andi Jacomet, Mario Lombris (entochen

30-04), Pirmin Lombris, Roger Lutz, Arno Maissen (naven da

01-04), Armin Manetsch (naven da 01-05),

Marco Manetsch, Riccardo Manetsch, Sep Antoni Schuoler

(entochen ils 31-03), Angelo Vincenz

Emprendist **Daniel Candinas**

Selvicultur da project e bostger **Damian Deplazes (entochen**

ils 31-12)

Manteniment edifecis communalas

Scola vitg **Livio Zanetti e Delia Bass**

Casa communal **Gisela Demarmels**

Casa da scola Segnas **Roger Lutz**

Center Fontauna

Cumissiu da menaschi

President **Clemens Berther**

Roland Cajacob, Anja Klittich Berther, Giusep Lozza,

Alfons Quinter

Coordinatura da sport **Leslie Flury (naven da 01-03)**

Menaschi Center Fontauna

Cau **Gion Hosang**

Administraziun **Fränzi Berther**

Manteniment **Gisela Demarmels, Edi Huonder,**

Claudio Lechmann

Responsabel halla da reiver **Peter Grob**

Cafetaria **Brigitte Cavegn (entochen 31-12),**

Maria De Fatima Fanguero Da Silva (naven da 15-06)

Jaqueline Duarte Kimmel,

Sara Ferreira da Silva (naven da 01-08),

Ursina Lutz-Schmed, Tânia Patricia Marques Craveiro Araújo,

Mariana Oliveira Santos (naven da 01-01)

Scolaesser

Cussegl da scola

President **Simon Bergamin**

Jris Lombris, Werner Venzin (representant dalla vischnaunca

da Medel), Marisa Dermon-Möckli, Clarissa Loretz-Duff,

Adrian Bigliel

Meinascola

Marina Cavelti-Mathiuet

Persunal d'instrucziun

Scoletta

Pia Condrau-Schuoler (entochen ils 31-07),

Flurina Manetsch (naven da 01-08), Petra Pally

Assistentas da scoletta

Nicole Bergamin, Andrea Schmed

Scola primara

Michel Andriuet, Riccarda Bass, Ladina Venzin,
Valeria Hendry, Dina Pally, Gionina Spescha, Gion Tenner,
Sandro Tomaschett

Scola reala

Kai Hinrichsen, Fabian Tschuor

Scola secundara

Christoph Berger, Adrian Pally, Gabriel Venzin-Marty

Pedagogia curativa

Regina Giger-Caminada, Stefania Ritter

Tenercasa ed att (art textil e tecnic)

Irena Flepp-Sac, Catarina Steger

Religiun ed etica

Corina Defuns-Casaulta, Regina Giger-Caminada
(entochen 31-07), Ursina Murer-Fatzer (naven da 01-08), sur
Mathew Kurian, reverenda Christoph Zingg

Sustegn da lungatg

Stefan Hagenbuch, Andrea Schmed-Beer

Instrucziun da talian scalem superiur

Stefania Ritter

Miedis da scola

dr. Thomas Lechmann, dr. Stephan Schönle,
dr. Romina e dr. Simon Simonet

Miedia-dentista

dr. med. dent. Petra Tuor Hinrichsen

Biblioteca populara Disentis/Mustér e contuorn

Menadra Ulrike Lechmann-Krabacher

Bibliotecaras

Nadja Hosang-Caduff, Petra Schmid-Meier,
Jolanda Venzin-Monn, Manuela Venzin-Zazzi

Cumissiu

Jris Lombris (presidenta), Simona Simonet-Vescovi,
Lea Berther, Victoria Flepp-Schmed, Marina Cavelti-Mathiu

Cumissiu da baghegiar

President Wendelin Jacomet
Victor Candinas, Felicia Deflorin, Giuanna Desax,
Ervin Maissen, Urban Maissen (entochen 16-09)

PUNTREIS Center da sanadad SA

President André Schmid
Maria Gebharda Berther, Arnold Flepp, Clau Giusep Flepp,
Jris Lombris, Livio Zanetti

Fundaziun PUNTREIS

President Christoph Berger
Maria Gelgia Deplaz-Candinas, Mario Flepp, Nicole Giossi,
Claudia Pally-Lutz, Susanna Venzin

Sana Surselva

Suprastonza René Epp
Delegada Jris Lombris

Cumissiu Premi Desertina

Presidenta Jris Lombris
Hans Huonder

Schigentera solara da gliet Cadi

Delegau Paul Flurin Schmidt

Pumpiers Sursassiala

Suprastonza
President Paul Flurin Schmidt
Vicepresidenta Nicole Giossi
Commember da suprastonza Werner Venzin

Commando

Cumandant Gion Tenner
Vicecumandant Pierino Bisquolm
Vicecumandant Clau Dermon

Stab da catastofas (responsabel/substitut)

President René Epp (Paul Schmidt)
Simon Cathomen (Roger Lutz), Pirmin Lombris,
Toni Dermon (Fabian Fry), Roland Cajacob
(Romeo Schmed), Ervin Maissen (Urban Maissen),
Gion Tenner (Pierino Bisquolm)

Archiv communal

Gion Tenner, Alexi Loretz (fotografias)

Uffeci funsil Cadi

Menader Martin Monn
Substituta Onna Deplazes-Rensch

Cumissiu da meglieraziun

President Walter Deplazes
Armin Berther, Clemens Berther, René Epp, Martin Lutz
Actuara Ursina Murer-Fatzer
Cun vusch consultativa: Simon Cathomen, Ervin Maissen

Nossas senioras e nos seniors (stan 31-12-2024)

Fry-Desax Julia, PUNTREIS, 25-08-1922

Desax-Derungs Josefina, PUNTREIS, 10-01-1926

Bundi-Derungs Pius, Sogn Gions, 17-02-1927

Andriuet-Simonet Julia, Rieven, 31-01-1928

Huonder-Manetsch Anna, PUNTREIS, 17-02-1929

Sur Wenzin Pius, PUNTREIS, 01-06-1930

Bonomi-Jacomet Maria Giusepa Catrina, PUNTREIS,
17-06-1930

Gerth-Tschalèr Antonia, Sontget, 21-07-1930

Schmed-Manetsch Barla, PUNTREIS, 01-10-1930

Deflorin-Wenzin Giusepa, PUNTREIS, 26-10-1930

Riedi-Columberg Antonia, Sogn Gions, 02-02-1931

Gräser-Masshardt Rosmarie, Acletta, 17-04-1931

Gerth-Tschalèr Franz, Sontget, 11-09-1931

Condrau-Hendry Alexandra, Sontget, 14-12-1931

Manetsch Sofia, Sogn Gions, 24-01-1932

Sac-Schmed Barla Catrina, PUNTREIS, 06-02-1932

Bigliel-Flepp Imelda, Disla, 08-05-1932

Tenner-Schnoz Felicia, PUNTREIS, 09-06-1932

Spescha-Imhof Frieda, PUNTREIS, 08-07-1932

Coray-Truog Ursula, Cons-Sut, 17-08-1932

Sialm-Pally Serafina, PUNTREIS, 12-09-1932

Decurtins-Huonder Baselissa, PUNTREIS, 24-09-1932

Flepp-Caduff Cecilia, Clavaniev, 02-12-1932

Gadola-Goldmann Marili, Cons-Su, 31-01-1933

Deflorin-Casanova Giusep, Faltscharidas, 10-03-1933

Duff-Mathiuët Christian, Pardomat, 08-04-1933

Tenner-Schnoz Battesta, Segnas, 11-05-1933

Coray-Truog Mathias, Cons-Sut, 07-06-1933

Maissen-Deflorin Irena, Pflegezentrum Glienda Andeer,
27-06-1933

Wenzin Placi, Acletta, 27-06-1933

Schnoz-Alig Oscar, Dulezi, 24-09-1933

Flepp-Camenisch Florentina, Sogn Gions, 27-04-1934

Jacomet-Cathomas Lucas, Clavaniev, 06-08-1934

Bloch-de Castelberg Helena, PUNTREIS, 17-08-1934

Flepp Augustina, PUNTREIS, 12-10-1934

Sur Bearth Martin, Latis, 12-11-1934

Schnoz-Pally Maria, Buretsch, 04-05-1935

Flepp-Hollenstein Anna, Gonda, 07-06-1935

Durschei-Casanova Anna, Cons-Sut, 22-06-1935

Duff-Deflorin Tresa, Sogn Gions, 17-10-1935

Lutz-Simmen Christian, Faltscharidas, 28-01-1936

Huonder-Casanova Heinrich, Cons, 10-04-1936

Manetsch-Schwitter Frieda, Dulezi, 29-04-1936

Elmiger-Winiker Franz, PUNTREIS, 05-05-1936

Seglio Adriano, PUNTREIS, 06-05-1936

Manetsch-Schwitter Hans, Dulezi, 23-05-1936

Mathiuët-Giger Alexi, Cavardiras, 02-07-1936

Gienal-Sac Paul, Latis, 25-07-1936

Durschei-Manetsch Battesta, Segnas, 13-08-1936

Deragisch-Desax Giusep, Raveras, 21-09-1936

Deflorin-Schuoler Bistgaun, Dulezi, 29-09-1936

Levy Christian, Carcarola, 18-02-1937

Gadola-Seglio Maria Renata, Dulezi, 01-04-1937

Capaul-Caduff Giusep, Scaletta, 18-04-1937

Sialm-Furrer Alexi, Dulezi, 06-05-1937

Bearth Theresa, Latis, 14-05-1937

Hendry-Gadola Imelda, Vitg, 06-07-1937

Schuoler-Manetsch Pius, Dulezi, 09-07-1937

Maissen-Studer Sigisbert, Mumpé Tujetsch, 10-07-1937

Deflorin-Zazzi Alois, Cons, 16-08-1937

Desax-Cavegn Margrit, Sogn Gions, 16-09-1937

Lutz-Levy Adelbert, Disla, 31-10-1937

Zazzi-Hermann Martha, Cuoze-Sut, 17-11-1937

Flury-Valier Rico, Cons-Su, 25-11-1937

Levy-Pelican Philipina, Mumpé Medel, 13-12-1937

Bach-Sacchi Franziska, Sogn Gions, 28-12-1937

Sialm-Schwarz Christian, Chischliun, 09-02-1938

Hosang-Flepp Giuseppa, Cons-Su, 16-05-1938

Deflorin Gion Antoni, Segnas, 12-06-1938

Eigel-Achermann Anton, PUNTREIS, 28-07-1938

Rachow Peter, Acletta, 28-07-1938

Lutz-Flury Battesta, Carcarola, 25-08-1938

Venzin Martin, PUNTREIS, 30-08-1938

Schmed-Durschei Luzia, Cons-Su, 01-10-1938

Huonder-Derungs Magdalena, PUNTREIS, 03-10-1938

Quinter-Schwarz Martin, Funs, 11-11-1938

Monn-Andreoli Rosina, PUNTREIS, 23-11-1938

Wittmann-Tonsor Werner, Acletta, 30-12-1938

Goldmann-Schwitter Katharina, Cons-Su, 27-02-1939

Zazzi-Hermann Leci, Cuoze-Sut, 05-03-1939

Rhiner Maria, Latis, 23-03-1939

Durschei Irma, Segnas, 25-03-1939

Lutz-Flury Irena, PUNTREIS, 28-03-1939

Wenzin-Solari Venanzi, Raveras, 30-03-1939

Solèr-Caminada Martha, Vitg, 19-04-1939

Bearth-Flepp Lothar, Casa S. Martin Trun, 20-04-1939

Failloubaz Gaston, Dulezi, 27-04-1939

Wittmann-Tonsor Karin, Acletta, 17-05-1939

Gienal-Sac Lucrezia, Latis, 29-07-1939

Deflorin-Casanova Luzia, Faltscharidas, 31-07-1939
Steinacher Erika, Sontget, 15-08-1939
Lutz-Levy Maria, Disla, 13-09-1939
Schmed-Bearth Clara, Sogn Gions, 10-10-1939
Sialm-Baeriswyl Maria Aloysia, Segnas, 11-10-1939

Schnoz-Schmed Erica, Dulezi, 08-01-1940
Sac-Pfranger Willi, Disentiserhof, 22-01-1940
de Castelberg Anna Marie, Carcarola, 26-01-1940
Columberg-Gadola Marcella, Cons, 26-02-1940
Quinter-Schwarz Antoniette, Funs, 25-04-1940
Deflorin-Loretz Claudia, Sogn Gions, 06-05-1940
Schnoz-Gerig Christian, Cuoz-Sut, 02-06-1940
Huonder-Simonet Tresa, Vitg, 06-06-1940
Tenner-Schnoz Clotilda, Segnas, 19-06-1940
Decurtins-Caminada Monica, PUNTREIS, 23-06-1940
Gadola Laurencia, PUNTREIS, 17-07-1940
Flury Gion Michael, Buretsch, 29-09-1940
Bearth-Flepp Verena, Casa S. Martin Trun, 18-10-1940
Schnoz-Deflorin Imelda, Sogn Gions, 02-11-1940
Deplazes-Maissen Emma, Casa S. Giusep Cumpadials, 05-11-1940

Steger-Schatz Claudia, Davos-Mustér, 07-01-1941
Jucker Walter, Acletta, 28-03-1941
Eigel-Achermann Heidi, Acletta, 14-04-1941
Giger-Flepp Ignaz, Segnas, 19-05-1941
Venzin Frankestg, Sogn Gions, 22-05-1941
Durschei-Monn Erwin, Cons, 30-05-1941
Steger-Schatz Dionys, Davos-Mustér, 30-06-1941
Schmed-Manetsch Alfred, Cons, 04-07-1941
Petschen-Borges Fritz, Acla da Fontauna, 13-07-1941
Capaul-Caduff Astrit, Scaletta, 19-07-1941
Bearth-Lutz Tina (Rosa), Faltscharidas, 30-07-1941
Columberg-Nay Dumeni, Chischliun, 07-10-1941
Häfliger-Millane Anita, Acletta, 16-10-1941
Flepp Luzia, Dulezi, 21-10-1941
Deflorin-Cavegn Antonia, Vitg, 23-10-1941
Deflorin-Rainolter Edwin, Cuoz, 04-11-1941
Lutz-Micheli Alfred, Raveras, 06-11-1941
Gioffi-Bonadurer Gieri, Caschuarz, 19-11-1941
Giger Clementina, Vitg, 27-12-1941

Schuoler-Suter Felici, Clavaniev, 11-01-1942
Deflorin-Bisquolm Felici, Faltscharidas, 14-01-1942
Kiener-Flepp Stefania, Clavaniev, 31-01-1942
Dermon-Rytz Alexi, Latis, 01-02-1942
Genelin Maria, PUNTREIS, 22-02-1942
Tuor Cyril, Dulezi, 12-05-1942
Lutz-Stiefenhofer Marlise, Vitg, 02-06-1942
Albin-Bisquolm Antonia, Vitg, 19-06-1942
Beirne Peter, Disentiserhof, 20-06-1942
Durschei-Monn Ursalina, Cons, 22-06-1942

Gienal-Caviezel Otto, Latis, 03-08-1942
Bisquolm-Reedy Norbert, Sontget, 18-08-1942
Deflorin-Sac Imelda, Vitg, 22-08-1942
Manetsch-Schmed Rosmaria, Dulezi, 07-09-1942
Müller Susy, Mumpé Tujetsch, 10-09-1942
Loretz Alexi, Segnas, 26-09-1942
Vincenz-Baselgia Silvio, Cons-Sut, 29-09-1942
Wetzel-Carvalho Darci, Faltscharidas, 12-12-1942
Caminada Mariuscha, Gonda, 29-12-1942

Durschei Anita, Segnas, 03-01-1943
Glatthard-Räss Hans Jörg, Acletta, 11-01-1943
Läbas-Kielmann Christina, Disentiserhof, 18-01-1943
Pader Gnädinger Pirmin, Claustra, 29-01-1943
Manetsch-Jacommet Eduard, Cons, 08-02-1943
Flury Jolanda, Raveras, 17-02-1943
Cajacob-Lechmann Giusep, Raveras, 18-02-1943
Beeli Rita Josepha, Cons, 17-03-1943
Flury-Valier Maria, Cons-Su, 03-04-1943
Spescha-Gadola Maria, Cons, 10-04-1943
Barandun-Decurtins Maria, Segnas, 05-05-1943
Manetsch-Andri Sabina, Gonda, 08-07-1943
Huonder-Desax Vinzens, Segnas, 19-07-1943
Stiefenhofer-Lozza Ervin, Cons, 08-08-1943
Sac-Lutz Alfonsina, Funs, 24-08-1943
Dambly Christiane, Acletta, 28-08-1943
Gadola-Manetsch Adelina, Sogn Gions, 12-09-1943
Levy Norbert, Carcarola, 25-09-1943
Andreoli-Richle Margrit, PUNTREIS, 27-09-1943
Sialm-Schwarz Martina, Chischliun, 19-10-1943
Lutz-Micheli Daria, Raveras, 11-11-1943
Schuoler Annamarie, Clavaniev, 21-11-1943
Riesen Jürg Arthur, Acletta, 30-11-1943
Deflorin-Zazzi Maria Luisa, Cons, 10-12-1943
Manetsch-Camadini Frena, Mumpé Tujetsch, 31-12-1943

Huonder-Casanova Erika, Cons, 01-01-1944
Tuor Anna Maria, Vitg, 20-01-1944
Dermon-Deflorin Ida, Sogn Gions, 13-02-1944
Casanova-Flepp Adelina, Clavaniev, 29-02-1944
Sur Manetsch Alexi, Cons, 08-03-1944
Lutz-Bearth Anna, Dulezi, 16-03-1944
Spescha-Wiher Albert, Acletta, 27-03-1944
Sac-Lutz Aurelio, Funs, 10-04-1944
Zazzi-Suton Mira, Acletta, 26-04-1944
Di Nolfi-Schmidt Rosina, Sogn Gions, 11-05-1944
Deflorin-Manetsch Benedetg, Segnas, 17-05-1944
Bankert Johannes, Disentiserhof, 10-06-1944
Lutz-Simmen Trudi, Faltscharidas, 28-06-1944
Lutz-Flepp Cresenzia, Faltscharidas, 08-07-1944
Schnoz-Manetsch Margrita, Cons, 10-07-1944
Huonder-Lutz Rosa, Scaletta, 17-07-1944
Schnoz-Schuoler Laurencia, Dulezi, 10-08-1944

Beeli Francisca, Dulezi, 28-08-1944
Manetsch-Stadelmann Pius, Mumpé Medel, 24-09-1944
Casanova-Flepp Robert, Clavaniev, 01-10-1944
Duff-Mathiuët Rita, Pardomat, 11-10-1944
Maissen-Tomaschett Lucrezia, Acletta, 26-10-1944
Mathiuët-Panier Julita, Sogn Gions, 26-10-1944
Bass-Nadig Elisabeth, Scaletta, 25-11-1944
Venzin-Deflorin Silvia, Mumpé Tujetsch, 25-11-1944
Berther-Flury Alfons, Latis, 03-12-1944
Hirschi-Bosshard Nelly, Disla, 09-12-1944

Gadola-Bearth Remo, Vitg, 13-01-1945
Caduff-Gadola Giusep, Vitg, 01-02-1945
Riedi-Riedi Rosa, Pardomat, 20-02-1945
De Castelberg-Bühler Rico, Vitg, 06-03-1945
Herger-Flury Edith, Cuoz, 10-03-1945
Durschei-Jacomet Adelheid, Segnas, 11-03-1945
Bisquolm-Reedy Rita, Sontget, 07-05-1945
Züst Walter, Sax, 16-05-1945
Maissen-Andreoli Margrita, Acletta, 15-06-1945
Flury-Bakeroot Battesta, Segnas, 24-06-1945
Deragisch-Desax Felicia, Raveras, 30-06-1945
Sialm-Baeriswyl Theodosius, Segnas, 08-07-1945
Durschei-Maissen Felici, Segnas, 18-07-1945
Zazzi-Suton Alexi, Acletta, 04-08-1945
Calanchina-Hosang Franco, Dulezi, 16-09-1945
Camartin-Zaharia Simon, Chischliun, 25-09-1945
Frey-Schibli Peter, Vitg, 01-10-1945
Mathiuët-Wenzin Teofil, Scaletta, 18-10-1945
Flury-Bakeroot Fabienne, Segnas, 24-10-1945
Schnoz-Demont Anna Maria, Cuoz, 13-11-1945
Wetzel-Carvalho Herbert, Faltscharidas, 20-11-1945
Comello-Schuoler Rita Maria, Faltscharidas, 28-11-1945

Durschei-Jacomet Roc, Segnas, 13-01-1946
Wenzin-Jaeger Pieder, Latis, 29-01-1946
Deflorin-Bisquolm Giuliana, Faltscharidas, 16-02-1946
Buschor-Delgrosso Riccarda, Dulezi, 09-03-1946
Schmed-Flepp Gerold, Sogn Gions, 27-04-1946
Giger-Flepp Tiburzia, Segnas, 31-05-1946
Deflorin-Schuoler Maria, Dulezi, 08-09-1946
Maissen-Desax Linus, Cuoz, 14-09-1946
Schuoler Anna Maria, Sogn Gions, 16-09-1946
Mastroianni-Berther Brida, Acletta, 01-10-1946
Cajacob Baseli, Chischliun, 07-10-1946
Cajacob-Caminada Lorenzia, Raveras, 16-11-1946
Maissen-Sac Adelina, Dulezi, 21-11-1946
Schmed-Wetzel Pius, Funs, 15-12-1946

Friz-Katzprowitz Karin, Raveras, 07-01-1947
Frey-Schibli Verena, Vitg, 01-02-1947
Jacomet-Beer Vendelin, Segnas, 01-02-1947
Manetsch-Schlosser Margretha, Gonda, 02-02-1947

Caviezel-Flury Sep Antoni, Acletta, 15-02-1947
Bundi-Giger Cristina, Sogn Gions, 28-03-1947
Deflorin Ursalina, Segnas, 31-05-1947
Casanova Robert, Disentiserhof, 05-06-1947
Schmed-Albin Werner, Gonda, 29-06-1947
Schmed-Wetzel Margrit, Vitg, 01-07-1947
Buschor-Delgrosso Josef, Dulezi, 07-07-1947
Gadola-Beer Silvio, Vitg, 31-07-1947
Stiefenhofer-Lozza Alice, Vitg, 03-08-1947
Huonder-Schweizer Duri, Segnas, 04-09-1947
Schmed-Manetsch Rosa, Cons, 03-10-1947
Fry-Fischer Lilli, Vitg, 27-10-1947
Berther-Flury Isabella, Latis, 01-12-1947
Levy-Giger Fidel, Carcarola, 17-12-1947
Wenzin-Cajacob Ludivic, Raveras, 26-12-1947
Staub-Jaquier Eveline Jeanine, Disentiserhof, 27-12-1947
Lechmann-Vanlanduit Victor, Raveras, 29-12-1947

Taormina-Engi Antonio, Acletta, 12-01-1948
Taormina-Engi Margrit, Acletta, 14-02-1948
Gienal-Caviezel Martina, Latis, 17-02-1948
Bisquolm Victor, Disentiserhof, 26-02-1948
Maissen-Jacomet Matilda, Vitg, 29-02-1948
Candinas-Blumenthal Luis, Raveras, 02-03-1948
Arpagaus-Cathomen Josephina, Sogn Gions, 04-03-1948
Riva Nagel Nelly, Disentiserhof, 14-05-1948
Caduff-Gadola Annalise, Vitg, 16-05-1948
Cajacob-Stillhart Battesta, Sogn Gions, 16-05-1948
Lozza-Tschuor Letizia, Vitg, 26-05-1948
Sur Venzin Giusep, Sogn Gions, 11-06-1948
Möckli-Fry Elvira, Davos-Mustér, 30-06-1948
Hendry-Rusch Christian, Faltscharidas, 15-07-1948
Bischof Hans Peter, Disentiserhof, 31-07-1948
Luchsinger Peter, Disentiserhof, 13-08-1948
Mathiuët-Wenzin Irma, Scaletta, 07-09-1948
Lehmann-Bernasconi Hans Jürg, Segnas, 23-09-1948
Tuor-Rieser Doris, Dulezi, 05-10-1948
Schmed-Lutz Claudia, Scaletta, 25-10-1948
Wetzel-Mirer Otmar, Faltscharidas, 27-10-1948
Mathiuët-Deflorin Margritha, Vitg, 28-10-1948
Jacomet-Gadola Longina, Gonda, 10-11-1948
Klaiss Theophil, Scaletta, 16-12-1948

Pally-Capaul Carli, Acletta, 02-01-1949
Candinas Leci, Vitg, 20-01-1949
Deflorin-Camathias Caspar, Caschuarz, 31-01-1949
Venzin-Wilhelm Theo, Davos-Mustér, 01-02-1949
Schuoler-Müller Christian, Carcarola, 13-02-1949
Imfeld Niklaus, Sontget, 25-02-1949
Caminada-Degonda Anton, Latis, 07-03-1949
Montigel Ursula Anna, Disentiserhof, 15-03-1949
Möckli-Fry Hans, Davos-Mustér, 21-03-1949
Lutz-Tschuor Josef, Sontget, 01-04-1949

Bass Edith, Sontget, 08-04-1949
Casanova-Caminada Carli, Carcarola, 20-04-1949
Fry-Fischer Rita, Vitg, 16-05-1949
Gioffi-Bonadurer Monica, Caschuarz, 19-05-1949
Monn-Levy Roman, Vitg, 19-06-1949
Fry-Fischer Gion, Vitg, 23-06-1949
Lozza-Tschuor Willi, Vitg, 24-06-1949
Sac-Pfranger Rosa, Disentiserhof, 24-06-1949
Tuor-Casutt Giuseppina, Vitg, 05-07-1949
Schwob-Meyer Doris, Latis, 10-07-1949
Bisquolm Fidel, Vitg, 31-07-1949
Schenk Charles, Acletta, 21-08-1949
Hollig-Flury Mariuschla Catrina, Segnas, 24-08-1949
Wenzin-Jaeger Margrit, Latis, 30-08-1949
Maissen-Fay Julius, Vitg, 21-09-1949
Deflorin-Venzin Agnes, Carcarola, 13-10-1949
Greuter-Lozza Anna, Acla da Fontauna, 17-10-1949
Caminada-Mühlebach Bernadetta, Gonda, 20-12-1949
Tuor-Casutt Aldo, Vitg, 21-12-1949

Flury-Manetsch Venanzi, Buretsch, 04-02-1950
Felix-Zanin Ursulina, Sontga Gada, 16-02-1950

Jacomet-Ber Rosmarie, Segnas, 02-03-1950
Manetsch-Stadelmann Annemarie, Mumpé Medel, 24-03-1950
Giger Meinrad, Sogn Gions, 05-04-1950
Pally-Capaul Luisa, Acletta, 06-04-1950
Lehmann-Bernasconi Sina, Segnas, 09-04-1950
Andriuet-Terwecoren Alfred, Dulezi, 15-05-1950
Manetsch Anna Maria, Vitg, 26-05-1950
Albin Johanna, Funs, 31-05-1950
Tuor Modest Anton, Disentiserhof, 15-06-1950
Duff-Sac Paul, Segnas, 28-06-1950
Casanova-Caminada Imelda, Carcarola, 29-06-1950
Furger-Camathias Ignaz, Cons, 27-07-1950
Gadola-Bearth Augusta, Vitg, 31-08-1950
Barblan Cati, Latis, 31-08-1950
Zanin-Monn Umberto, Disla, 30-09-1950
Hosang-Degonda Placi, Sontga Gada, 08-10-1950
Wüthrich Fritz, Claustra, 19-10-1950
Duff-Caduff Giusep, Faltscharidas, 18-11-1950
Maissen Linus, Segnas, 29-11-1950
Mathieu Roland, Acletta, 10-12-1950
Durschei-Manetsch Annamaria, Segnas, 26-12-1950

Nos defuncts

2024 han 28 (28) convischin(a)s terminau lur viadi terreste.

Deflorin-Gilli Ugo, Vitg, 29-07-1941 – 07-01-2024
Flepp-Venzin Tresa, Clavaniev, 16-09-1932 – 19-01-2024
Manetsch-Camadini Sigisbert, Mumpé Tujetsch, 11-08-1941 – 06-02-2024
Mathiuet-Giger Martina, PUNTREIS, 03-02-1942 – 21-02-2024
Hirschi-Bosshard Kurt, Disla, 01-08-1943 – 25-02-2024
Gräser-Masshardt Hansrudolf, PUNTREIS, 09-01-1931 – 25-02-2024
Levy-Thomann Josefina, PUNTREIS, 26-04-1927 – 06-03-2024
Pfenninger Werner, PUNTREIS, 05-11-1931 – 25-03-2024
Riesen Yvette, Acletta, 13-10-1946 – 30-03-2024
Lutz-Castelberg Rita, PUNTREIS, 16-10-1936 – 11-04-2024
Flepp-Manetsch Josefina, Dulezi, 20-09-1931 – 26-04-2024
Bundi-Loretz Gieri, Funs, 25-04-1942 – 27-04-2024
Huonder Amanda, Acletta, 02-05-1929 – 21-05-2024
Desax-Šain Riccardo, Cons, 22-07-1941 – 02-06-2024
Degonda-Cantieni Oskar, Acla da Fontauna, 19-09-1941 – 05-06-2024

Schmed-Lutz Adolf, Cavardiras, 12-11-1944 – 08-06-2024
Lechmann-Senn Esther, PUNTREIS, 21-06-1938 – 09-06-2024
Fernandes Machado Rui Miguel, Acla da Fontauna, 14-01-1978 – 09-06-2024
Manetsch-Derungs Rita, PUNTREIS, 12-02-1941 – 12-06-2024
Andriuet-Randegger Gion Giusep, Sogn Gions, 04-05-1950 – 19-07-2024
Schuoler-Manetsch Tresa, Davos-Mustér, 10-10-1935 – 03-08-2024
Pogribniak Dmytro, Cons-Su, 02-12-1972 – 26-08-2024
Schuoler-Deragisch Elisabeth, Davos-Mustér, 03-10-1925 – 20-09-2024
Vincenz-Baselgia Rita, Cons-Sut, 25-08-1945 – 17-10-2024
Affolter Felicie, Latis, 22-02-1926 – 05-11-2024
Manetsch-Jacomet Catrina, Cons, 27-09-1940 – 11-11-2024
Berther-Caduff Franz, Segnas, 24-05-1944 – 13-11-2024
Manetsch Columbin, Vitg, 18-07-1953 – 16-12-2024

Naschientschas

Egl onn 2024 vein nus registrau 7 (20) naschientschas.

Fry Melina, 15-01-2024

affon da Fabian ed Andrea Fry naschida Betschart

Santos Arteiro Mia, 12-02-2024

affon da Ricardo Edson Barbosa Da Silva Arteiro ed Adriana Filipa Carvalho dos Santos Arteiro

Portulez Monteiro David, 08-03-2024

affon da Reto Pöhl e Daniela Portulez Monteiro

Schnoz Lea, 10-05-2024

affon da Lucas e Jennifer Schnoz naschida Amstutz

Gökcen Hasan, 11-05-2024

affon da Abdumecit Gökcen e Merwv Dag

Lozza Lurin, 09-10-2024

affon da Giusep Lozza e Giuanna Nay

Figueiredo da Silva Kendrick, 24-12-2024

affon da Gonzaga Guimaraes Chimbeya Da Silva ed Erica Melissa Figueiredo Martins da Silva

Novas votantas e novs votants

Nus selegrein d'astgar recepir uonn 11 (9) nov(a)s votant(a)s.

Candinas Leonie, Acletta, 21-01-2006

Rigoleth Fabio, Segnas, 06-02-2006

Lutz Aaron, Acletta, 01-03-2006

Lozza Livio, Chischliun, 30-08-2006

Maissen Alessio, Vitg, 23-09-2006

Manetsch Chiara, Dulezi, 03-10-2006

Lutz Pia, Disla, 10-10-2006

Flepp Leina, Vitg, 14-11-2006

Cajacob Jasmin, Carcarola, 19-12-2006

Durschei Cédric, Segnas, 24-12-2006

Umbehr Jamie Lee Sue, Raveras, 29-12-2006

Moviment dalla populaziun

Cun la fin da 2024 (2023) secumpona la populaziun sequentamein:

Dretg d'origin	Umens		Dunnas		Total	
	2024	(2023)	2024	(2023)	2024	(2023)
Vischnaunca	458	(466)	462	(467)	920	(933)
Grischun	260	(262)	274	(268)	534	(530)
Svizra	153	(147)	131	(124)	284	(271)
Subtotal	871	(875)	867	(859)	1738	(1734)
Persunas digl exteriur	249	(256)	167	(174)	416	(430)
Total habitonts	1120	(1131)	1034	(1033)	2154	(2164)
Persunas cun attest da domicil	28	(33)	50	(55)	78	(88)
Total	1148	(1164)	1084	(1088)	2232	(2252)

Habitonts tenor fracziun

cun dimorants dalla jamna ed jasters

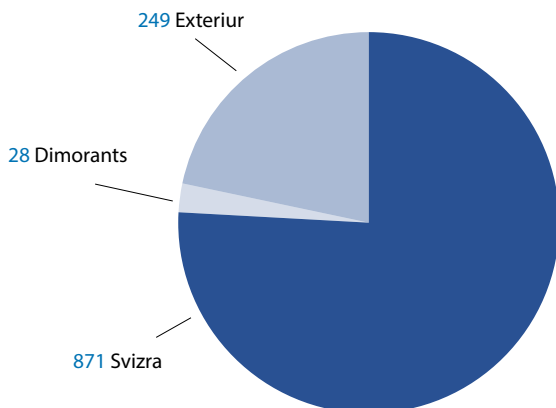
2024

Vitg	1301
Funs/Clavianev	285
Segnas/Mumpé Tujetsch	257
Acletta	248
Disla/Cavardiras	101
Mumpé Medel	40
Total habitonts	2232

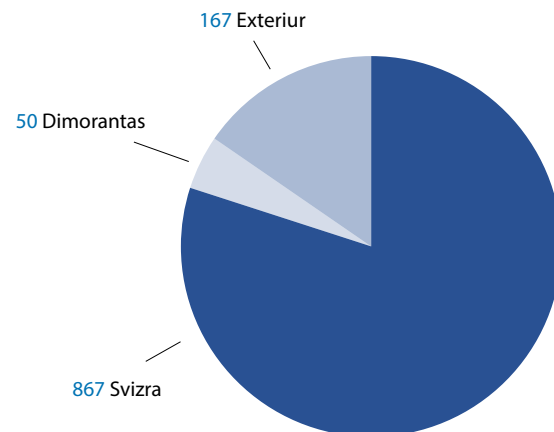
Populaziun

■ Svizra ■ Exteriur ■ Dimorants

Umens

Dunnas

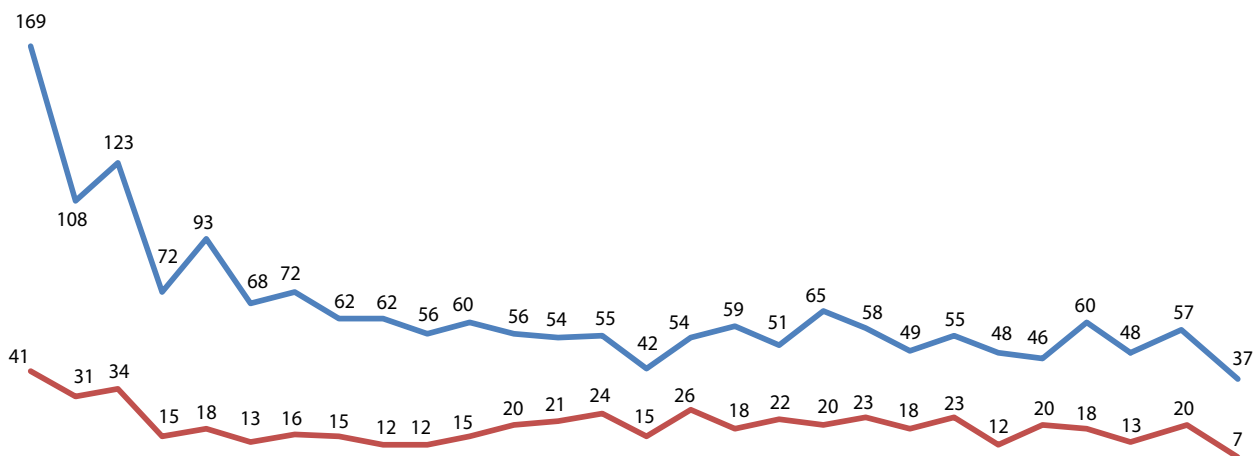

Structura da vegliadetgna 2024

Annada	Onns	Umens				Dunnas				Dunnas ed umens			
		Svizra	Dimorants	Exteriur	Total	Svizra	Dimorants	Exteriur	Total	Svizra	Dimorants	Exteriur	Total
2020-2024	00-04	36	0	6	42	24	0	5	29	60	0	11	71
2015-2019	05-09	38	0	9	47	37	0	9	46	75	0	18	93
2010-2014	10-14	40	1	11	52	48	1	7	56	88	2	18	108
2005-2009	15-19	37	12	19	68	24	19	9	52	61	31	28	120
2000-2004	20-24	37	2	19	58	37	1	11	49	74	3	30	107
1995-1999	25-29	39	2	24	65	27	2	22	51	66	4	46	116
1990-1994	30-34	40	2	23	65	39	0	14	53	79	2	37	118
1985-1989	35-39	43	0	32	75	43	0	14	57	86	0	46	132
1980-1984	40-44	53	1	26	80	40	0	19	59	93	1	45	139
1975-1979	45-49	44	0	25	69	44	0	21	65	88	0	46	134
1970-1974	50-54	51	1	21	73	56	0	14	70	107	1	35	143
1965-1969	55-59	63	0	18	81	54	0	10	64	117	0	28	145
1960-1964	60-64	74	1	9	84	74	0	8	82	148	1	17	166
1955-1959	65-69	74	0	3	77	76	0	3	79	150	0	6	156
1950-1954	70-74	68	0	0	68	71	1	0	72	139	1	0	140
1945-1949	75-79	58	0	0	58	55	2	0	57	113	2	0	115
1940-1944	80-84	37	3	2	42	65	6	1	72	102	9	3	114
1935-1939	85-89	29	2	1	32	28	5	0	33	57	7	1	65
1930-1934	90-94	9	1	1	11	21	11	0	32	30	12	1	43
1925-1929	95-99	1	0	0	1	3	1	0	4	4	1	0	5
1920-1924	100-104	0	0	0	0	1	1	0	2	1	1	0	2
Total		871	28	249	1148	867	50	167	1084	1738	78	416	2232

Moviment dallas naschientschas ella Cadi ed en vischnaunca

— Cumin CADI — Vischnaunca

	1970	1980	1990	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cumin CADI	169	108	123	72	93	68	72	62	62	56	60	56	54	55	42	54	59	51	65	58	49	55	48	46	60	48	57	37
Vischnaunca	41	31	34	15	18	13	16	15	12	12	15	20	21	24	15	26	18	22	20	23	18	23	12	20	18	13	20	7

Informaziuns

e-mail
homepage

admin@disentis.ch
www.disentis.ch

Sin nossa pagina d'internet www.disentis.ch anfleis Vus biaras informaziuns. Denter auter san ils messadis sco era ils protocols dil cussegl da vischnaunca vegnir telecargai sut: <https://www.disentis.ch/politica-disentis-muster/cussegl-da-vischnaunca/>. Las leschas anfleis sut: <https://www.disentis.ch/politica-disentis-muster/collecziun-daleschas/>.

Uras da spurtegl dall'administraziun communal

	avonmiezdi	suentermiezdi
gliendisdis	08.30 – 11.30	15.00 – 18.30
mardis, mesjamna e gievgia	serrau	15.00 – 17.30
venderdis	07.30 – 14.00	serrau

Numeras da telefon e fax

administraziun communal	tel. +41 (0) 81 920 36 36	fax +41 (0) 81 920 36 37
uffeci da taglia	tel. +41 (0) 81 920 36 40	
uffeci da baghegiar	tel. +41 (0) 81 920 36 46	
menader infrastruttura	tel. +41 (0) 81 920 36 45	
uffeci forestal/menaschi tecnic	tel. +41 (0) 81 515 14 71	
menaschi stradal	tel. +41 (0) 81 515 14 73	
menaschi forestal	tel. +41 (0) 81 515 14 74	
responsabel parc maschinas	tel. +41 (0) 81 515 14 78	
casa da scola, Vitg	tel. +41 (0) 81 947 52 85	
meinascola	tel. +41 (0) 81 936 44 25	
serenera Raveras	tel. +41 (0) 81 947 57 31	fax +41 (0) 81 947 57 45
uffeci da stadi civil Surselva	tel. +41 (0) 81 926 25 35	fax +41 (0) 81 926 25 31
uffeci funsil Cadi	tel. +41 (0) 81 920 33 44	fax +41 (0) 81 920 33 45
pumpiers (clom d'urgenza)	118	

Plan da vacanzas dallas scolas da Mustér

	onn da scola 2024–2025	onn da scola 2025–2026
Entschatta digl onn da scola	12-08-2024	11-08-2025
Vacanzas d'atun	05-10-2024 – 20-10-2024	04-10-2025 – 19-10-2025
Vacanzas da Nadal	21-12-2024 – 05-01-2025	20-12-2025 – 04-01-2026
Vacanzas da sport	22-02-2025 – 02-03-2025	23-02-2026 – 01-03-2026
Vacanzas da primavera	18-04-2025 – 27-04-2025	18-04-2026 – 26-04-2026
Fin digl onn da scola	18-06-2025	19-06-2026

